

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت مالیه

دومین سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان

۲۰۲۵-۲۰۲۱ (ANPDF II)

تحول خویش را خود شکل می دهیم

فهرست مطالب

1	مقدمه
2	۱. اصول راهنما
2	صلح سازی
3	دولت سازی
4	بازار سازی
4	۲. موجودی پشرفت‌ها از ۲۰۱۷-۲۰۲۱
5	تعهد به اصلاحات:
5	مدیریت امور مالی عامه:
6	حاکمیت قانون:
6	توانمند سازی زنان و تساوی جنسیت ها:
7	سرمایه بشری:
7	سکتور امنیت:
7	زیربنا:
8	اصلاحات ارضی:
8	تغییر اقلیم:
8	توسعه اجتماعی-اقتصادی:
9	توسعه اقتصادی:
9	توسعه سکتور خصوصی:
9	پالیسی سازی شهروند محور:
10	تغییر در گفت‌وگو عامه:
10	امکانات صلح:
10	۳. دورنما: حرکت به پیش - ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵
10	۳.۱. دور نمای صلح و امنیت
11	۳.۲. فقر و دورنمای اجتماعی- اقتصادی
12	۳.۳. چشم‌انداز اقتصادی و مالی
13	۴. اولویت های انکشافی برای سال‌های ۲۰۲۱ - ۲۰۲۵
13	۴.۱. پلان گذاری توسعه‌ی و تطبیق پالیسی
13	۴.۱.۱. میتودولوژی
13	۴.۱.۲. برنامه های ملی دارای اولویت
15	۴.۱.۳. بودجه ملی
16	۴.۱.۴. عملیاتی‌سازی پلان‌های انکشافی با شفافیت و حسابداری

- ۴.۲. بررسی اجمالی اولویت های انکشافی ----- 16
- ۴.۳. مبارزه با بیماری فراگیر کووید ۱۹ ----- 17
- ۴.۴. رشد اقتصادی و ایجاد شغل ----- 18
- ۴.۴.۱. بسته ثبات اقتصادی و تشویقی (۲۰۲۰ - ۲۰۲۲) ----- 20
- ۴.۵. جلوگیری از عواقب وخیم تغییر اقلیم و تطابق به آن ----- 20
- ۴.۶. برنامه‌ی ظرفیت سازی برای حفظ و مراقبت ----- 22
- ۴.۷. صلح سازی ----- 22
- ۴.۷.۱. برنامه حمایت از صلح (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵) ----- 23
- ۴.۷.۲. برنامه ملی دارا ی اولویت برای سکتور امنیت (۲۰۲۰ - ۲۰۲۴) ----- 23
- ۴.۷.۳. عدالت برای همه: حاکمیت قانون و اصلاح سکتور قضایی ----- 23
- ۴.۷.۴. ادغام مجدد (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵) ----- 25
- ۴.۸. دولت سازی ----- 25
- ۴.۸.۱. مبارزه بر ضد فساد ----- 26
- ۴.۸.۲. تقویت حاکمیت حکومتداری محلی ----- 27
- ۴.۸.۳. انکشاف ملی مدیریت مالی ----- 27
- ۴.۸.۴. برنامه تقویت حکومتداری موثر (۲۰۲۴ - ۲۰۱۹) ----- 28
- ۴.۸.۵. برنامه جدید انکشاف منابع انسانی (۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳) ----- 28
- ۴.۸.۶. گسترش برنامه ملی میثاق شهروندی (۲۰۱۷ - ۲۰۲۷) ----- 29
- ۴.۸.۷. برنامه حمایتی تطبیق (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵) ----- 29
- ۴.۸.۸. برنامه توسعه زیر بنا ----- 29
- ۴.۹. بازار سازی ----- 30
- ۴.۹.۱. برنامه تجارت و ترانزیت (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵) ----- 31
- ۴.۹.۲. برنامه سکتور اولیه (۲۰۱۸-۲۰۲۵) ----- 31
- ۴.۹.۲.۱. برنامه انکشاف زراعتی سبز (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵) ----- 31
- ۴.۹.۲.۲. اصلاحات استراتژی معادن (۲۰۱۸ - ۲۰۲۵) ----- 32
- ۴.۹.۳. برنامه حمایت صنایع (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵) ----- 32
- ۴.۹.۴. برنامه انکشاف شهری ----- 33
- ۴.۹.۵. برنامه متمرکز توانمندسازی اقتصادی زنان (WEE) (۲۰۱۷ - ۲۰۲۷) ----- 33
- ۴.۹.۶. اقتصاد غیر قانونی ----- 33
- ۴.۹.۷. دیجیتال سازی و انکشاف مخابرات ----- 34
۵. حسابداری متقابل و مشارکت برای آینده ----- 34
- ۵.۱. بررسی برنامه ها / پروژه های تمویل کنندگان ----- 35

۵.۲	توسعه ابزار مشارکت	36
۵.۳	مشروط بودن	36
۵.۴	ایجاد میکانیزم حسابدی متقابل	37
۶	عملکرد مالی و پلانگذاری سناریوها	38
۶.۱	سناریو های قابل پیشبینی	40
۶.۱.۱	سناریوی پایه : برگشت به حالت عادی و تحول تدریجی	40
۶.۱.۲	سناریوی بلند: رشد سریع اقتصادی و انکشافی	42
۶.۱.۳	سناریوی معکوس: رکود اقتصادی	43
۷	ترتیب اندازه گیری تاثیرات و نتایج	45

شکل‌دهی اساسات برای صلح پایدار

طی پنج سال آینده، حکومت هدف دارد آرزوهای چندین دهه‌ای افغان‌ها برای داشتن یک افغانستان با ثبات و متری را تحقق بخشد. با داخل شدن به نیمه دوم دهه‌ی تحول، ما آجندای خود را برای از بین بردن فقر، انکشاف افغانستان به عنوان یک اقتصاد خودکفا و تولیدی متصل به منطقه و جهان، سرمایه‌گذاری بالای نهادهای قوی شهروندمحور دولتی، و همچنان برای پیشبرد برنامه‌ی حکومت بمنظور رسیدگی به خطرات ناشی از کووید ۱۹ ادامه می‌دهیم.

در هسته‌ی دیدگاه مان این اصل قرار دارد که دولت باید به خواسته‌های شهروندان - به ویژه زنان و دیگر قشر های آسیب پذیر جامعه - بصورت مستقیم، حساس و شفاف پاسخگو باشد. هرچند راه طولانی برای دستیابی به اهداف خودکفایی ما در پیش است، اما پیشرفت های حکومت با در نظر داشت چالش های هولناک در پنج سال گذشته، با ارزش و قابل ملاحظه می‌باشد. همزمان با اینکه اقتصاد کشور از اثرات کووید ۱۹ رهایی مییابد، افغانستان قادر خواهد بود تا سرمایه‌گذاری بالای صحت، معارف، و رفاه مردم را گسترش دهد و همچنان نهادها و خدماتی را که برای صلح پایدار نیاز است تحکیم و تقویت بخشد.

یک اصل محکم فرهنگ افغانی، حس قوی خودکفایی است. این اصل، اساس برنامه انکشاف ما در طی پنج سال گذشته بوده و همچنان با اتکا به این اصل به عنوان هدف مشترک پیوند دهنده به پیش حرکت میکنیم. ما عمیقاً از تعهدات سخاوتمندانه‌ی شرکای بین المللی خود در طول نوزده سال پسین قدردانی می‌نمائیم، این امر باعث گردیده است تا دولت افغانستان طی سالهای گذشته به نقطه‌ای برسد که اکنون به عهده گرفتن همه مسوولیت ها برای تغییر و تحول خود ما و تبدیل ماهیت و گستره همکاری های ما منحصراً هدف اصلی ما شناخته میشود.

مسیر خودکفایی در افغانستان آغاز میشود و در افغانستان پایان می‌یابد. رسیدن به پایان راه، نیازمند سرمایه گذاری های هدفمند در سطوح پائین جهت ایجاد عواید و فضای مناسب مالی برای سرمایه گذاری های گسترده بر مردم، دانش و فرهنگ است. ما باید در آنچه که به طور طبیعی داریم سرمایه گذاری کنیم تا شاهد رشد در ساحاتی باشیم که باید آنها را بهبود بخشیم. ما باید به ریشه های خود نگاه کنیم و از تاریخ، فرهنگ، دارایی ها و سرمایه های خود استفاده کنیم. ما باید نهادهای مدرن را براساس ارزشهای سنتی ای ایجاد کنیم که تهداب ثابت و توحیدکننده ای را برای پیشرفت و ترقی تشکیل میدهد.

با تکیه بر دستاوردهای اولین چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (۲۰۱۷ - ۲۰۲۱)، دومین سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF II) برنامه ما برای دستیابی به خودکفایی و افزایش رفاه مردم است تا از این طریق اطفال افغان را قادر سازیم که رویاهای خویش را در یک افغانستان دموکراتیک و صلح آمیز تحقق بخشند. سه هدف بزرگ وجود دارد: ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار.

دومین سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF II) بر سه هدف عمده متمرکز میباشد: ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار. این سند، در زمانیکه ما سوی نیمه دوم دهه تحول افغانستان، از ۲۰۲۱ - ۲۰۲۵، به پیش میرویم، بیانگر دیدگاه افغانستان در مورد پیشرفت، خودکفایی، رشد اقتصادی و صلح میباشد. ما با ارائه چشم انداز خود برای انکشاف در پنج سال آینده، با تمرکز بر ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار شروع می‌کنیم. در ادامه، ما یک مرور کلی بر شرایط فعلی و دستاوردهای پنج سال گذشته ارائه می‌دهیم که شامل اولین امکان واقعی صلح در دهه ها میباشد. سوم، ما در باره داشته های گسترده طبیعی افغانستان و اینکه چگونه می‌توانیم از این منابع برای توسعه اقتصادی خود استفاده کنیم، بحث می‌کنیم. در قدم چهارم ما به استراتژی ها و پلانهای تطبیقی خویش میپردازیم که برنامه های ملی دارای اولیت ما را، که همگام به اهداف انکشاف ایدتر افغانستان (منبع A-SDGs) میباشد دربر میگیرد. در قدم پنجم ما ابزار همکاری برای توسعه را مشخص می‌سازیم. در قدم ششم ما دیدگاه عمومی خود را در باره سناریوهای مالی آینده ارائه میداریم و در نتیجه چارچوب نتایج منتظره که اهداف، مقاصد و میتودهای پیگیری پیشرفت ها را مشخص می‌سازد تقدیم میکنیم.

در خصوص صلح، ما برای اولین بار در دهه ها در حال حرکت به سمت یک امکان واقعی برای دستیابی به صلح هستیم. ما باید برای چنین صلح تلاش کنیم، زیرا این هدف والاتر از بقیه است و- در واقع، امکان انکشاف سریع تر اولویت های دولت سازی و بازار سازی را فراهم میسازد.

در مورد دولت سازی، ما حاکمیت قانون را برقرار خواهیم ساخت و مبارزه خویش را با فساد، جرایم و خشونت دوام خواهیم داد. فعالیت های اساسی دولت بشکل سیستماتیک اصلاح میگردد تا اطمینان حاصل شود که تمام رویکردهای دولت و حکومت میتوانند تطبیق شوند. از آنجاییکه تطبیق قانون، دولت را قادر میسازد تا به عنوان ارگان قدرت همگانی جامعه عمل کند، ما در امر مبارزه با فساد استوارتر قدم برمیداریم، محاکم خود را اصلاح می کنیم و اطمینان حاصل میکنیم که شهروندان عادی می توانند با اطمینان از حقوقی که قانون اساسی برایشان داده استفاده کنند.

در ارتباط با ایجاد بازار، ما اقتصاد تولیدی و گسترده ای را بوجود خواهیم آورد که اشتغال را باشد. فائق آمدن بر تأثیرات منفی بیماری کووید ۱۹، فقر دوامدار و اثرات منفی اقتصادی ادامه جنگ، نه تنها به پاسخ های کوتاه مدت و فوری نیاز دارد، بلکه تحرک و بسیج درازمدت همه دارایی ها، سرمایه ها و قابلیت ها را نیز ایجاب میکند. بمنظور دنبال کردن اهداف خودکفایی افغانستان در شرایط شیوع مرض فراگیر کرونا، نا امنی، و عدم اطمینان، وظیفه مهم ما شناسایی دقیق از سرمایه ها و قابلیت های ما و به کار انداختن آنها برای تأمین امنیت آینده افغانستان است. ما این کار را با ایجاد و اجرای برنامه هایی برای فقرزدایی و توسعه اقتصادی از نقطه نظر ایجاد بازار، بر اساس هشت منبع سرمایه افغانستان، و برتری های مقایسه ای و رقابتی خویش انجام خواهیم داد. هرچند واردات افغانستان هفت برابر صادرات آن است، جایگزینی واردات بطور خودکار منجر به تغییرات مطلوب تجارت خواهد شد، زیرا محصولات ما از نگاه کیفیت و قیمت توانایی رقابت با کالاهای مورد ضرورت اولیه وارداتی را دارد.

۱. اصول راهنما

اصول اساسی عمومی ما عبارتند از شکل دهی، شمولیت، رهبری، از خودسازی و پذیرفتن مسئولیت در پروسه های ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار منحص و سایل ملت سازی. سه پایه اساسی رهنمودی ما که نه تنها تناقضی بین هم ندارد بکه برعکس به مثابه ایجابات تقویه کننده یکدیگر میباشد و مستقیماً مرتبط است با چارچوب پذیرفته شده به سطح جهان برای توسعه و حقوق بشر که تحت نام «اهداف توسعه پایدار» یاد میگردد و شرایط تحقق آن ها. پلان های تطبیقی ما روی پنج پایه اهداف توسعه پایدار تمرکز خواهد داشت: مردم، سیاره ما، رفاه، صلح و همکاری. این ها عناصر تعیین کننده تحقق تحولات برای برنامه های ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار میباشد. این شیوه به حیث نقطه تلاقی تمام همکاران اعم از حکومت، جامعه مدنی و جامعه جهانی در راستای جوابگویی به نیازهای مردم افغانستان خواهد بود به طوری که هیچکس عقب نماند، چارچوب مشخص حسابداری و شفافیت تضمین شود و نتایج بدست آید که ارزش پول های مصرف شده را نمایان سازد.

صلح سازی

۱ - ضرورت صلح: ما باید روند صلح را طوری شکل دهیم که در نهایت یک کشور مستقل، دموکراتیک و متحد داشته باشیم که هم در داخل در صلح زندگی کند و هم با جهان؛ و متعهد باشد که عدالت اجتماعی، حمایت و نگهداری از حقوق بشر، تقویت و انکشاف دستاورد های دوده اخیر را برای همه شهروندان، به طور اخص برای زنان و اقلیت ها تأمین کند. فقط چنین صلح میتواند یک صلح پایدار باشد

۲ - حفظ و تحکیم توانمندی های امنیت ملی: برای حفظ ثبات کشور، باید توانمندی های نیروهای دفاعی و امنیتی ملی خود را حفظ نماییم. این اصل برای حفظ دستاوردهای بیست سال گذشته و ثبات آینده افغانستان بسیار مهم است.

۳ - همه شمول بودن پروسه صلح: همه شمول بودن به این معنی نیست که برای هرکسی دور میز مذاکره کرسی گذاشته شود. اما به ایم معنی حتماً است که صدای همه گروه های جامعه باید شنیده شود و تشویش های شان در نظر گرفته شود. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان خود را مطمئن خواهد ساخت که همه جوانب جامعه افغانستان به خصوص زنان، جوانان، اقلیت ها، معلولین، خانواده های شهدا، مهاجرین، کوچی

ها، جامعه مدنی و سکتور خصوصی، همه از طریق لویه جرگه های مشورتی به سطح ملی و میکانیزم های مشابه به سطح ولایت، ولسوال و قریه در آن سهم خواهند بود.

دولت سازی

۱ - محدودیتهای مالی، اولویت بندی و انتخاب: منابع مالی حتی قبل از شیوع کووید ۱۹ نیز محدود بودند. اکنون چشم انداز مالی به شدت محدود تر شده است. با در نظر داشت این واقعیت باید اولویت ها را در راستای واقعیت گرایی عملی از نو بازبینی، رده بندی و تطبیق کرد. این استراتژی همزمان پاسخ عاجل ما را به کووید ۱۹ و دیدگاه توسعه درازمدت و خود کفایی مارادبر میگیرد. این دیدگاه به دور کاربرد سرمایه های ما و بسیج ظرفیت های ما برای انکشاف و پایدار ساختن یک ایکوسیستم نوآوری از طریق ایجاد شرایط مساعد برای رشد پایدار بخش های ذیدخل شکل میگیرد.

۲ - بهسازی برنامه ها و مشارکت ها: بازنگری برنامه های ملی و پروژه های تمویل شده بین المللی از نظر مسئولیت پذیری، موثریت، کارایی، مقدار سرمایه گذاری، شفافیت، مدیریت پذیری، شمولیت و مشروعیت تا به یک توافق دوگانه میان دولت و شهروندان، و میان دولت و شرکای بین المللی دست یابیم.

۳ - ایجاد مقیاس های اندازه گیری برای کمک های مشروع: رسیدن به یک توافق در مورد مشروط سازی کمک ها با شرکای انکشافی روی اینکه کمک ها از نظر پالیسی جاندارتر، قابل اندازه گیری و قابل مدیریت باشند و از نظر برنامه ها و پروژه ها نتیجه محور باشند. در سالهای پسین ارتباط نزدیک بین مصارف توسعه ای حکومت افغانستان و مصارف توسعه ای کمک کنندگان خارجی وجود نداشت. مصارف ناهمآهنگ و جدا از هم از طریق منابع مختلف باعث اتلاف امکانات، فساد و عدم موثریت پروژه ها گردید. ازینرو نیاز شدیدی وجود دارد که مصارف توسعه ای همآهنگ شود تا از فرار امکانات جلوگیری شود و بر اولیت های ملی تمرکز صورت پذیرد. شواهد فراوان در افغانستان و به سطح جهانی نشان میدهد که مصارف از مجاری بودجه ملی حکومت افغانستان نسبت به مصارف پراکنده، خارج از بودجه، موثریت بیشتر دارد. ما همچنان باور داریم که حمایت از پروسه بودجه افغانستان یک گام لازم برای بلند بردن ظرفیت و موثریت سیستم های حکومتی و تقویت نقش حکومت منحصی علمبردار انکشاف و برای در نظر گرفتن یک استراتژی خروج موفق دونر ها میباشد. به هر صورت، جهت کسب اعتماد دونرها و همکاران بین المللی، حکومت افغانستان تعهد خویش را برای بهتر سازی مدیریت مالی عامه، بلند بردن ظرفیت های بشری و ظرفیت نهاد ها، مبارزه با فساد و اصلاحات نهاد ها تجدید مینماید.

۴ - همسو ساختن ارائه خدمات با نیازمندی های شهروندان: تنظیم و هماهنگ کردن وظایف اساسی دولت بمنظور ارائه خدمات بر مبنای ارزشهای مندرج قانون اساسی و حقوق شهروندان، به ویژه برابری حقوق زن و مرد (اهداف توسعه پایدار برای افغانستان، ۵)، با تکیه بر یک استراتژی دیجیتالی برای تقویت دسترسی شهروندان به معلومات و خدمات به منظور بهبود اعتماد میان دولت و مردم و تضمین اینکه شهروندان افغانستان بتوانند از رفاه و زندگی قناعت بخش مستفید گردند.

۵ - خودکفایی: همسو سازی پالیسی ها و برنامه های دولت سازی، ایجاد بازار، و ایجاد صلح در مطابقت با دیدگاه خودکفایی که باعث ایجاد ثروت و عواید برای از محو فقر میگردد.

۶ - حکومتداری، حاکمیت قانون و مبارزه با فساد: تقویت قدرت دولت، بازار، و جامعه غرض فایق امدن بر چالش های گذشته و سوق انرژی ملی بطرف ساختن آینده مشترک، و قرار دادن مبارزه با فساد در اولویت و هسته کاری. نیاز برای مبارزه با فساد در یک محیط مالی بسته بیش از پیش یک امر مهم تلقی میگردد. با تکیه بر اصلاحات قانونگذاری و سازمانی در سالهای اخیر، دولت تمرکز بیشتر خود را بر تطبیق و اجرای برنامه ها، بشمول مدیریت دارایی ها، تفتیش، و پیگرد قانونی مبذول خواهد نمود، تا توانسته باشد نتایج قابل مشاهده به دست آورده اعتماد شهروندان را بر نهاد های دولتی افزایش دهد - اهداف توسعه پایدار برای

بازار سازی

۱ - پاسخ به کووید ۱۹: فایق آمدن بر کووید ۱۹ و نجات از آن یکی از مهمترین اولویت های دولت بشمار می آید. غرض فایق آمدن بر تأثیرات منفی ناشی از کووید ۱۹، ما برنامه های موجود را در زمینه کمک رسانی که تمرکز ویژه روی قشر فقیر و فوق العاده فقیر جامعه و خانواده هایی که سرپرست آن خانم ها اند از طریق تطبیق برنامه تشویقی به منظور بهبودی پایدار اجرا خواهیم کرد.

۲ - بهره وری از داشته های طبیعی افغانستان: به کار انداختن و ترکیب سرمایه و توانایی های ملی افغانستان غرض حاصل نمودن و حفظ رشد فراگیر از طریق یک استراتژی مبتنی بر تنظیم بخش های اقتصادی بر اساس برتری های رقابتی جهت رهایی مردم از فقر و فراهم کردن پایه مالی برای انجام کارکردهای دولت در اجرای خدمت به شهروندان - به ویژه قشر فقیر، زنان و جوانان و کوچی ها.

۳ - کاهش فقر و رشد فراگیر (اهداف توسعه پایدار برای افغانستان، ۱ - ۸): در حالیکه رشد فراگیر اقتصادی از محورهای اصلی این برنامه انکشافی میباشد، ضرور است تا این رشد همه شمول و کاهش فقر و مصونیت را برای آسیب پذیرترین لایه ها، از جمله زنان، کودکان، بیجا شده گان، بازگشت کنندگان، معلولین و جمعیت کوچی ها تضمین نماید.

۴ - اتصال منطقه ای: تبدیل کردن اجماع در حال ظهور در مورد اتصال منطقه ای به کلید وصل منطقه ای و جهانی در چارچوب برنامه های متمرکز همکاری های بین المللی از طریق سرمایه گذاری در زیرساخت ها، انکشاف سیستماتیک عرضه و زنجیره های ارزش، پالیسی ها، قوانین، سیستم ها و پروسه هایی که افغانستان را در جایگاه مرکزی تجارت، ترانزیت و سرمایه گذاری قرار دهد.

۵ - از کمک به تجارت: گسترش و تغییر ماهیت ابزارهای مشارکت بین المللی از کمک به تجارت، ترانزیت، سرمایه گذاری، ضمانت ها و شبکه های دیجیتالی دانش.

۶ - به سوی برابری زن و مرد (A-SDG 5): پایان بخشیدن به هر نوع خشونت علیه زنان و اطفال، به هر شکلی که تبارز کند، به میان آوردن و اجرای عملی رشد متوازن با گسترش نقش زنان در توسعه اقتصادی و تمرکز بیشتر بر استفاده از قوای بشری خانم ها در توسعه اجتماعی اقتصادی و حکومتمداری..

۲. موجودی پشرفت ها از ۲۰۱۷-۲۰۲۱

انتقال رهبری امنیتی در سال ۲۰۱۴ از مسئولیت امنیتی نیروهای آیساف (ISAF) به نیروهای افغان تأثیر بسزایی در پویایی امنیتی، سیاسی و اقتصادی افغانستان داشته است. با وجود عدم اطمینان امنیتی و چالش های متعدد در سال های نخستین، حکومت وحدت ملی از نخستین روز کاری خویش در دستور کار خود برنامه ای اصلاحی برای ایجاد تحول روی دست گرفت، تا رسیدن به هدف خودکفائی و بهبود رفاه همهی مردم افغانستان را تسریع بخشد. استراتژی خودکفائی سال ۲۰۱۴ افغانستان (تحقق خودکفائی) و چارچوب صلح و انکشاف ملی افغانستان (ANPDF) ۲۰۲۱-۲۰۱۷ چشم انداز انکشاف و مشارکت ما را با جامعه جهانی تشریح و ترسیم مینماید.

همچنان ما در طول روند اجرای برنامه اصلاحی خویش، درسهای ارزشمندی را نیز آموخته ایم. این برنامه استراتژیک پنج ساله بر اساس موفقیتها و تجارب آموخته ترتیب گردیده که از تطبیق و اجرای چارچوب صلح و انکشاف ملی افغانستان (ANPDF) ۲۰۲۱-۲۰۱۷ بدست آمده است. چارچوب صلح و انکشاف ملی افغانستان (ANPDF) از طریق ۱۰ برنامه ملی دارای اولویت (NPP) که همراه با برنامه های تطبیقی و سنجش مصارف کاملاً عملی گردید.

بودجه ملی به هدف اینکه به ابزار موثر برای برنامه ریزی و اجرای چشم انداز دولت مبدل شود، اصلاح گردید. ما همچنین با وزارتخانه های کلیدی در روند تدوین و ساده سازی برنامه های ملی کار کرده ایم و راهنمایی های مفصلی را که از لحاظ استراتژیکی مناسب اند، در رده های بلند، سنجش مصارف، نتایج مبتنی بر عملکرد، برنامه های اجرایی، برنامه سازی تدارکات و همچنین ترتیب خطوط و کانال های سرمایه گذاری از طریق منابع داخل بودجه ملی و خارج از بودجه ملی ارائه نموده ایم.

دستاوردهای ما در یک محیط عملیاتی و چالش برانگیز در جریان تطبیق اصلاحات، قابل توجه بوده است. ما به تعهدات دوجانبه ی خویش بعد از سال ۲۰۱۴ در چهارچوب مسئولیت پذیری متقابل خودکفائی سال ۲۰۱۴-۲۰۱۸ و چارچوب فعلی پاسخگویی متقابل ژنیو ۲۰۲۰-۲۰۱۹ ادامه داده ایم. این چهارچوبهای مسئولیت پذیری متقابل از رشد همه جانبه اقتصادی، کاهش فقر، ایجاد شغل، مبارزه با فساد، توانمندسازی زنان، تقویت حکومنداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر حمایت مینماید. بر علاوه، معیارها و شاخصهای موجود در این چارچوبها میان دولت افغانستان و جامعه بین المللی متقابلاً پاسخگوی همدیگر هستند و از ادامه همکاری های بین المللی در انکشاف افغانستان پشتیبانی می کنند.

تعهد به اصلاحات:

بر علاوه، ما به همکاران خود ثابت سساختیم که دولت افغانستان برای اصلاحات مبتنی بر تشویق آماده است و آنرا ترجیح میدهد. به عنوان مثال، تحت برنامه های تشویقی ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ بانک جهانی و با مساعدت های مالی صندوق وجهی بازسازی افغانستان (ARTF)، دولت هر ۲۳ اقدام پیشبینی شده پالیسی را کاملاً عملی ساخته ۱۰۰ فیصد وجوه مالی از مجموع ۷۰۰ میلیون دالر آمریکایی، که برای این دور برنامه در نظر گرفته شده بود، پرداخت گردید. به همین ترتیب، دستاورد در قرارداد با اتحادیه اروپا تحت عنوان «دولت و پابنده گی» (EU State and Resilience Building Contract) کامل بود و ۱۰۰ میلیون یورو از ۱۰۰ میلیون یورو تخصیص یافته برای سال ۲۰۱۹ و ۹۷.۵ میلیون یورو برای فعالیت های شاخصهای سال ۲۰۱۸ کاملاً پرداخت گردیده است. افزون بر این، دولت با موفقیت کامل تسهیلات تمدید شده اعتباری صندوق بین المللی پول (۲۰۱۶-۲۰۱۹) را تطبیق نموده است، که منجر به پرداخت کامل ۴۴.۷ میلیون دالر برای حمایت از اصلاحات دولت در جریان این برنامه گردید. بعد از اینکه در طی پنج سال گذشته همه اساسات جابجا شد، این حکومت با باور کامل آماده تسریع روند اجرایی برنامه ها میباشد.

نکات برجسته و دستاوردهای اساسی و کلیدی ۵ سال گذشته را می توان در بخش ضمیمه این سند دریافت کرد (خلاص نکات برجسته که منعکس کننده دستاوردها باشد؛ سند پیگیری دستاوردها و پیشرفت ها باید نهایی شود. گزارش پیشرفت GMAF نیز در ربع چهارم سال ۲۰۲۰ تکمیل و نتیجه گیری خواهد شد).

مدیریت امور مالی عامه:

جهت بهبود مدیریت سیستم مالی-عامه، گام های مهم و ارزشمندی را برداشته ایم. زمانی که حکومت وحدت ملی در سال ۲۰۱۴ میلادی تشکیل شد، خزانه دولت به بحران های پولی مواجه بود، و میزان عواید و تطبیق بودجه در سطح پایین قرار داشت. روی دست گرفتن یک سلسله اصلاحات و ریفورم های بودجی با اهداف ساختاری و اعتباردهی، سبب بوجود آمدن یک بودجه گزارش ده مطابق با معیارات بین المللی، بهبود تخصیص ها و افزایش فیصدی مصرف بودجه بالای ۹۰ درصد گردید.

اکنون بودجه ملی با توجه به اولویت های ملی و نیازمندیهای شهروندان تنظیم گردیده است. بهبود در بسیج عواید داخلی نیز به دلیل روی دست گرفتن پالیسی های مالیاتی و اقدامات اجرایی بوجود آمده است. عواید ملی افغانستان ۱۴،۱ به درصد تولید ناخالص داخلی افزایش یافته است (ارقام قبل از کوید ۱۹) و از همه مهمتر اینکه، اکنون دولت در نتیجه تلاشهای بسیج عواید داخلی، بیش از ۵۰ درصد بودجه ملی خویش را تمویل میکند.

حاکمیت قانون:

طی پنج سال گذشته بیش از ۴۸۲ قانون و مقرره تدوین، تصویب یا تعدیل یافته است که چارچوب حکومت را برای کارکرد های دولتی، عملیات های بازار و جامعه مدنی مشخص میسازد. این قوانین اهداف قانون اساسی را که در عبارت‌هایی چون «مطابق قانون تنظیم شده» یا «مطابق احکام قانون» بیان شده، تحقق می بخشد.

اصلاحات اساسی در بخش های قضایی و ارج گذاشتن به استقلالیت محاکم و خارنوالی ها از جمله موارد تاکید ریس جمهور و کابینه جمهوری اسلامی افغانستان میباشد. قوانین جدید، با ایجاد کود جزای نو، جرایم مربوط به فساد را تحت احکام جرمی می آورد. آغاز مجدد سیستم اعلان دارایی ها و بررسی آن، قانون حق دسترسی به اطلاعات که به سطح جهانی یکی از بهترین قوانین درین راستا میباشد، تنفیذ قانون حمایت از اطلاع دهندگان جرایم فساد اداری، قانون مبارزه با فساد که نقش ها و وظایف نهاد های دخیل در مبارزه با فساد را به وضاحت روشن میسازد، قانون بازگشت دارایی های غصب شده از اقدامات قابل توجه میباشد.

. قوانین دیگر (اداره عالی تفتیش، حسابداری و حساب رسی، تثبیت ملکیت، قانون قضایای دولت، قانون خدمات ملکی و قانون مربوط به سکتور امنیت) در حال شناسایی ساحات دیگر مبارزه با فساد میباشد.

دفتر نماینده‌گان با صلاحیت جهت بررسی و رسیدگی به شکایات سوء استفاده از صلاحیت های وظیفوی از طرف مقامات عالی رتبه منجمله ریس جمهور، ایجاد گردیده است.

توانمند سازی زنان و تساوی جنسیت ها:

از ۲۰۰۱ به اینسو، در نتیجه کوشش های مشترک حکومت افغانستان، جامعه جهانی و جامعه مدنی پیشرفت های قابل ملاحظه در توانمند سازی زنان صورت گرفته است: شمولیت دختران در تعلیمات ابتدایی، ثانوی و عالی، سهمی سازی زنان در بخش اقتصادی-اجتماعی و مشارکت سیاسی. حال زنان ۲۹.۶ فیصد کارمندان خدمات ملکی را تشکیل میدهند، حضور قابل ملاحظه در کابینه، در بین سفرا، در معینیت های وزارتخانه ها، قضات، خارنوالان، استادان و معلمین، به سطح رهبری دارند. در حال حاضر، یک زن به حیث عضو شورای عالی ستره محکمه، چهار زن به حیث وزیر، یک زن به حیث والی، یازده زن به حیث معین، دو زن به حیث شاروال ایفای وظیفه میکنند، ۲۸ در صد اعضای ولسی جرگه و بیست و شش درصد اعضای مشرانو جرگه را خانم ها تشکیل میدهند. در مجموع، در بست های عالی رتبه تصمیمگیری حکومت در حدود یازده درصد زنان حضور دارند. علاوه براین، بر اساس یک فرمان مقام ریاست جمهوری در هر ولایت یک زن به حیث معاون والی در امور مرتبط با زنان و مسایل اجتماعی مقرر خواهد شد، حال با ۲۵۷ قاضی و ۵۱۰ خارنوال، زنان نقش مهمی در بخش قضایی دولت ایفا میکنند در هر ولایت یک زن در رأس اداره منع خشونت علیه زنان قرار دارد...

بری منع خشونت علیه زنان حکومت گامهای مهمی برداشته است، به شمول ایجاد محاکم خاص برای منع خشونت علیه زنان در ۲۸ ولایت، واحد های خاص خارنوالی برای منع خشونت علیه زنان در ۳۴ ولایت، واحد های حمایت از زنان در ۲۶ ولایت، مشاوره خانوادگی و حقوق بشر در ۳۴ ولایت و تشکیل محاکم استیناف برای بررسی جنایات خشونت علیه زنان در سی و چهار ولایت. علاوه ازین، ادارات جندر برای تساوی حقوق زن و مرد در سکتور قضایی فعال گردیده، اصلاحات ساختاری و کاری در محاکم ولایات و ولسوالی صورت گرفته و دفتر های دسترسی به اطلاعات به خاطر تسهیل دسترسی متقاضیان به اطلاعات فعال شده اند. باوجود پیشرفت های قابل ملاحظه، هنوز هم افغانستان راه درازی در پیش دارد تا تفاوت های جنسیتی را کاهش دهد. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان درین راستا، در همه سطوح، تعهد کامل دارد.

باوجود پیشرفت های چشمگیر، افغانستان راه درازی در پیش دارد که تفاوت های جنسیتی را کاهش دهد و و سهمگیری عملی زنان را در سیاست، اقتصاد و اجتماع افغانستان نأمین کند. کثیری از موانعی که زنان با آن مواجه هستند ناشی از معیار های اجتماعی و رفتار های حاکم است که متأسفانه برای مشارکت سیاسی و اجتماعی-اقتصادی زنان مساعد نمیشد. حکومت به کار خویش با سازمان های جامعه مدنی، بالخصوص سازمان های نماینده زنان ادامه خواهد داد تا چنین چالش ها را در همه سطوح شناسایی نموده برای آن راه حل هایی جستجو کنند. زنان افغانستان توانایی های فوق العاده یی برای سهمگیری در اقتصاد دارند. ابتکارات حکومت در چارچوب برنامه های دارای اولویت ملی ظرفیت های زنان را بلند میسازد و برای تأمین محیط مساعد برای بهتر سازی شرایط زندگی آنها کار میکند.

سرمایه بشری:

سرمایه گذاری و ایجاد اصلاحات در عرصه نیروی بشری از جمله بخش های مورد تمرکز و توجه بوده است. تغییرات در بخش های تحصیلات عالی قابل یادآوری است. آموزش حرفه ای در چارچوب یک اداره مستقل تنظیم گردید و عمیقاً اصلاح شد. اجماع در مورد اصلاحات در سیستم تعلیمی به میان آمده اما تطبیق این اصلاحات بطی بود. خوشبختانه تا این زمان داده های بیوگرافیک و بایومتریک تقریباً تمام معلمان و پرسونل وزارت جمع آوری گردیده راه را برای باز سازی عمیق هموار ساخته است. تعلیم دختران در پنج سال گذشته پیشرفت های چشمگیری داشته است. جذب دختران در تعلیمات ابتدایی و ثانوی تا به ۳۱۷۹۶۶۷ تن (۳۹٪) بالا رفته، تعداد معلمان زن از ۳۴٪ به ۳۷٪ ارتقا کرده و جذب زنان در سیستم سوادآموزی بزرگسالان از ۵۴٪ به ۶۵٪ بلند رفته است.

در نتیجه توجه بیشتر به سکتور معارف، ایجاد مکاتب و مراکز تعلیمی جدید، کیفیت بهتر تعلیم، در پنج سال گذشته دسترسی به تعلیم برای ۱۰.۲ میلیون طفل فراهم گردید و بیشتر از یک میلیون تن از مراکز تعلیمی فارغ گردیده اند. باوجود پیشرفت های چشمگیر سکتور معارف با چالش هایی مواجه است، منجمله کمبود معلمان مسلکی و معلمان زن. تناسب معلم بر شاگرد یک بر ۴۵ است یعنی برای ۴۵ شاگرد یک معلم وجود دارد و در حال حاضر وزارت معارف با کمبود ۶۵۰۰۰ معلم مواجه است. فراتر از این، ۴۴٪ مکاتب تعمیر ندارند که این امر به طور مستقیم بر حجم شمولیت در مکاتب و کیفیت تعلیمی اثر میگذارد. گذشته ازین، تصمیم گیری و مدیریت مرکزی مکاتب محلی و ریاست های معارف را از مؤثریت لازم و توانمندی ارائه خدمات به شاگردان و در نظر گرفتن نیازمندی های روزمره آنها محروم ساخته و همیشه تابع تصامیم مرکز میباشد که این باعث تأخیر در تأمین کیفیت و یک نظام تعلیمی نوآور با خدمات به موقع میگردد.

سکتور امنیت:

بهبود نیروی ملی دفاعی و امنیتی افغانستان نه تنها برای تأمین امنیت کشور در برابر گروه های مخالف مسلح مهم است بلکه برای کاهش جرم و جنایات مانند اخاذی، آدم ربایی و توقیف های غیر قانونی که باعث کاهش انگیزه های تجارتي در کشور شده اند، هم بسیار مهم میباشد.

حکومت افغانستان رهبری ارشد نظامی خویش را تغییر داده و برای افسران نظامی آموزش های مسلکی فراهم نموده است. کنترل غیر نظامیان (ملکی) بر خدمات حمایتی مانند تهیه و تدارکات، مدیریت مالی و تقشیر برقرار شده، تعمیم مییابد. این کنترل ها تضمین خواهد کرد که سربازان ما تجهیزات مناسب، رژیم غذایی مناسب، و مدیریت مناسبی را دریافت کنند. برای مؤثریت بیشتر نیروهای امنیتی، ما اقدام جدی ای را در محو تهدید های داخلی ناشی از فساد روی دست گرفته ایم.

نیروهای امنیتی همچنین اصلاحات و سازماندهی مجدد جامع را روی دست گرفته اند. نیرو های هوایی سه برابر و نیروهای کماندو و نیرو های ویژه دو برابر افزایش یافته اند. یک قانون اصلاح شده، انگیزه ای را برای تقاعد داوطلبانه جنرال ها و دگروال ها بر اساس سن و سال های خدمت ارائه می نماید، که منتج بر تقاعد ۱۰۳۱۴ افسر در اردوی ملی و ۱۶۹۶ افسر در پولیس ملی شد.

تغییرات نسلی در نیروی های امنیتی کاملاً در حال انجام شدن است و برای اولین بار در تاریخ کشور معینان زن در وزارت های دفاع و داخله کشور ایفای وظیفه مینمایند. زنان به اردو و پولیس می پیوندند، و حضور ایشان در پولیس برجسته تر می باشد که در حال حاضر بیش از ۳۰۰۰ افسر پولیس و بیش از ۲۰۰۰ زن در اردوی ملی افغانستان مصروف خدمت اند.

زیربنا:

در سال ۲۰۱۴ افغانستان کشوری با ۹ جزیره وصل ناشده توزیع برق بود و امروز، شبکه ملی برق ۲۵ ولایت را تحت پوشش داشته و در سال ۲۰۲۱ به تمام ولایات دیگر گسترش می یابد. در سال ۲۰۱۶ ساخت بند سلما یا بند دوستی افغانستان و هند (Afghanistan India Friendship Dam) در ولایت هرات تکمیل شد. تعدادی از بند های بزرگ دیگر در ولایات جنوبی و غربی کشور در حال ساختن است و این در حالیکه شماری از بندها با ظرفیت های مختلف در هر یکی از ولایات در حال احداث میباشد. سرمایه گذاری در بخش سرک سازی نیز در اولویت قرار داشته که در نتیجه احداث ۳۲۲۲ کیلومتر شاهراه های منطقوی، ۴۱۲۱ کیلومتر شاهراه های ملی، ۵۷۱۲ کیلومتر سرک های ولایتی و ۷۸۰۰۰ کیلومتر سرک های روستائی تکمیل گردیده است. اعمار ایستگاه ریل آفینه و وصل این بندر به شبکه ریل ترکمنستان از طریق راه لاجورد، احداث ۸۰ کیلومتر خط ریل در ولایت هرات و وصل آن به شبکه راه آهن ایران و آغاز انتقالات تجارتي و اموال

ترانزیتی از طریق ریل تأمین گردید. در سکتور هوانوردی ملکی، احداث میدان های هوایی بامیان و خوست، و ایجاد دهلیز های هوایی با بسیاری از کشورها برای انتقال مال التجاره زاعتی و غیر زراعتی افغانستان صورت گرفت. حکومت در همکاری با سکتور خصوصی یک دستگاه برق گازی در مزار شریف احداث کرد که ظرفیت تولید ۱۰۰ میگاووات برق را دارا میباشد. این پروژه در چارچوب همکاری های دولتی-خصوصی (PPP) تطبیق گردیده که وزارت مالیه در آن نقش یگانه تضمین کننده را بازی میکند.

اجرای مصرف بودجه برای انکشاف زیربناها به طور چشمگیری بهبود یافته است. این از برکت ایجاد واحد ملی عملیاتی است که با شرکت های کوچک و متوسط ساختمانی از نزدیک کار می نماید. این مدل از شرکت مسکن سنگاپور الهام یافته که معیارهای پاسخگویی، اثربخشی، موثریت، شفافیت، صراحت و قانونی بودن را در بر میگیرد. موفقیت این شرکت در بازسازی قصر تاریخی دارالامان، که تخمین ابتدایی آن در مدت ۳ الی ۴ سال و به هزینه ۴۰ میلیون دالر بود، این شرکت توانست در مدت ۱۸ ماه با هزینه کمتر از ۱۰ میلیون دالر ساختمان قصر را تکمیل نماید که در سال ۲۰۱۹ با تجلیل از صدمین سالگرد استقلال افغانستان افتتاح گردید.

اصلاحات ارضی:

حقوق مالکیت در مسکن های غیر رسمی شهری در حال تحکیم و گسترش است. تا کنون در حدود ۲۸۱۷۵ سند مالکیت دارایی صادر گردیده است (اراضی). دارایی های عام حفاظت شده و زمین های غصب شده بطور سیستماتیک برگشتانده میشود. اداره اراضی اکنون ۱.۱۶ میلیون هکتار زمین را تحت پوشش قرار داده است، و توقع میرود که ۱۰۰۰۰۰ هکتار زمین دیگر تا آخر سال جاری تحت پوشش قرار داده شود. همچنان ۴۰۱۷۶۱ هکتار اراضی عام دوباره به دسترس دولت قرار گرفته است. دارایی های موجود و بانک اطلاعاتی علفزارها، جنگلات، دریاها، و کوه ها در حال آماده سازی برای تضمین حقوق نسل های آینده ما است.

تغییر اقلیم:

در کنار توسعه در سکتورهای دیگر، حفظ محیط زیست نیز از اولویت های ملی بود. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان چندین پالیسی مرتبط به محیط زیست را انکشاف داده تطبیق کرده است: مثلاً پالیسی نظارت از کیفیت آب، پالیسی ارزیابی اثر گذاری اجتماعی و محیط زیستی (ESIA)، پالیسی منع واردات هایدرو فلورو کاربن ها (HCFC) و معرفی جاگزین های آن، و همچنان قوانینی مانند قانون حفظ و نظارت کیفیت آب، قانون کاهش و محو آلودگی صوتی، قانون مدیریت فاضله های طبی و بیولوژیکی، قوانین مرتبط با اثر گذاری اجتماعی و محیط زیستی، و بیست رهنمود در مورد محیط زیست. یک پلان پنج ساله کاهش آلودگی هوا در شهر های بزرگ نیز انکشاف یافته، نهایی شده و در ساحات مورد نظر در حال تطبیق است. ضمناً، چندین فرمان رییس جمهور در مورد مسایل محیط زیستی مانند غرس درختان، ممنوعیت شکار هر نوع حیوانات وحشی، ممنوعیت سوختاندن مواد آلوده کننده هوا، صادر شده و تطبیق گردیده است. برعلاوه، سندی در مورد اهداف توسعه پایدار مرتبط با سکتور محیط زیست نهایی گردیده که مشتمل بر پنج هدف و ده شاخص میباشد. از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ هشت شاخص بر اساس معلومات موجود نهایی گردیده خطوط اساسی و اهداف آن تشخیص شده اند.

برای نگهداری ایکوسیستم چندین ساحه، مانند پارک ملی نورستان (ولایت نورستان)، ساحه محفوظ شاه فولادی (ولایت بامیان) مراتع بامیان شمالی (ولایت بامیان) ساحه محفوظ آبشارهای دشت ناور (ولایت غزنی) ساحه محفوظ حیات وحش در قد (ولایت تخار) ساحه محفوظ حیات وحش امام صاحب (ولایت کندز) که در مجموع ۲۰۴۷۲ کیلومتر مربع، معادل ۳.۲٪ مساحت مجموعی افغانستان را در بر میگیرد به حیث ساحات محفوظ تعریف گردیده اند. در کنار این وضعیت نگهداری انواع گوناگون حیات وحش که مشتمل بر ۱۴۹ نوع میباشد – به شمول پستانداران، پرندگان، حشرات، خزندهگان و ذو حیاتین – شناسایی گردیده شامل لست انواع قابل حفاظت افغانستان شده اند. ابتکار افغانستان در مورد حفاظت محیط زیست به سطح جهانی اولین سهم تشخیص شده به سطح ملی را در بر میگرد که تعهد کاهش ۱۳.۶٪ تولید گازهای گلخانه ای از مجموعه قابل دسترسی تخمیناً ۱۷.۴ میلیارد دالر امریکایی میباشد.

توسعه اجتماعی-اقتصادی:

توجه مداوم به روستا نشینان صورت گرفته است. برنامه همبستگی ملی در سال ۲۰۰۲ آغاز گردید که برنامه میثاق شهروندی در پنج سال گذشته جاگزین آن شد و اکنون جوامع روستائی و شهری را در بر می گیرد. هدف این برنامه که مشارکت ۵۰٪

زنان کشور بوده است، با اشتراک ۴۹٪ زنان در شوراهای روستاها و ۴۶٪ زنان در شوراهای میان جوامع کوچی این هدف را تکمیل کرده است.

توسعه اقتصادی:

ما بحث‌ها را با سکتور خصوصی در زمینه مارکیت‌سازی و سرمایه‌گذاری در بخش صنعت ادامه داده ایم که در نتیجه در سال ۲۰۱۹ صادرات ما از ۱ میلیارد دالر بیشتر شده و عدم توازن تجاری از ۲۱ برابر صادرات در سال ۲۰۲۴ به ۷ برابر در سال ۲۰۱۹ کاهش یافته است. اکنون بازارهای ما متنوع‌تر و منسجم‌تر است. این در زمان شوک کووید ۱۹ آشکار گردید که قیمت مواد خوراکی از ۱۰٪ الی ۳۰٪ افزایش یافت، در حالی که طی بحران‌های قبلی قیمت مواد خوراکی الی سه برابر افزایش یافته بود.

در سال ۲۰۱۸ افغانستان پس از یک روند سختگیرانه اصلاحات در این بخش، در مقام برتر اصلاحات بانک جهانی قرار گرفت. اول، نمایندگی سکتور خصوصی در شورای عالی اقتصادی زمینه را برای بحث در مورد موضوعات و انکشاف رویکرد حل مشکلات برای حل مسائل مهم به موقع فراهم کرد. دوم، تشکیل وزارت صنعت و تجارت بازنگری شد و بعنوان یک شریک عمده سکتور خصوصی عرض اندام کرد. سوم، تلاش سیستماتیک برای گسترش یک فضای قانونی از طریق تصویب قوانین و مقررات صورت گرفته است. چهارم، به عنوان بخشی از استراتژی جامع رشد صادرات وزارت صنعت و تجارت پالیسی‌های صنعت، ترانزیت و تجارت واضح ساخته شده و وزارت ظرفیت‌سازی نموده تا پالیسی‌ها را تطبیق نمایند. پنجم، چالش‌های زنجیره عرضه در یک کشور محاط به خشکه توجه جدی را به خود جلب کرده، و تحلیل و بررسی دقیق از ارزش زنجیره انجام شده است. نه تنها راه‌های زمینی از طریق کشورهای همسایه مورد توجه قرار گرفته اند بلکه دهلزهای هوایی نیز راه اندازی شده اند، امکان صادرات کالاهای با ارزش بلند با اطمینان و نیاز به سرمایه‌گذاری در تسهیلات فرآوری برای زراعت و معدن به عنوان اولویت اصلی معرفی شده است. پنجم، نمایندگی از طریق شناسایی بسیاری از اتاق‌ها، از جمله اتاق تجارت و صنعت زنان افغانستان گسترش یافته است.

توسعه سکتور خصوصی:

برای مساعد ساختن فضای کاروبار که سکتور خصوصی را گسترش داده اجازه دهد که این سکتور نقش خود را به حیث محرک رشد اقتصادی بازی کند حکومت برنامه دارای اولویت ملی توسعه سکتور خصوصی (PSD-NPP 2018-203) را در سال ۲۰۱۸ تصویب نمود. هدف والای برنامه توسعه سکتور خصوصی ایجاد بازارهای مؤثر و قابل رقابت، تشویق سکتور خصوصی و سرمایه‌گذاری از راه بازسازی اعتماد بر اداره عامه افغانستان، توانمندسازی تشبثات کوچک و متوسط، خصوصاً آن عده تشبثات که ملکیت افغان‌هاست و در امور صادرات و حمایه تجارت مصرف استند میباشند، برای تحقق این اهداف حکومت اصلاحات به سطح ولایات را تطبیق نموده دهلزهای هوایی ایجاد کرد > اتصال افغانستان از طریق راه آهن رل بهبود بخشید، ادغام از جاده‌های ترانزیتی بدیل مانند راه لاجورد، چاپهار، دهلز شمال-جنوب را تسهیل بخشید و راهکارهای صادرات را ساده ساخت. ما همچنان غرفه‌های واحد برای ثبت تشبثات را در ظرف یک ساعت ایجاد کردیم و زیربناهای پنج پارک صنعتی به سطح کشور را به میا آوردیم.

کمیته اجرایی سکتور خصوصی (PriSEC) مؤظف ساخته شد تا برنامه توسعه سکتور خصوصی را بر اساس «پنجاه در پنج» (یعنی اجرا و تطبیق پنجاه اصلاح و برنامه در ظرف پنج ماه) بازنگری کند. بین ماه مارچ ۲۰۱۹ و ماه جولای ۲۰۲۰ از جمله ۲۵۰ فعالیت/اصلاحات ۱۵۰ آن تکمیل گردید که شامل تصویب استراتژی ادغام مالی ملی، انکشاف اروسیرها و اجراءات خانه پری الکترونیک فورم‌ها، گسترش مراکز بیمه کاروبار به ۲۲ ولایت و سیستم پیگیری برای اتصال برق و شکایات نیز میباشند.

پالیسی‌سازی شهروند محور:

پالیسی‌سازی و تطبیق آن به اساس ضروریات، مشوره دهی و اشتراک شهروندان صورت می‌گیرد. به منظور تعامل با شهروندان از اقشار مختلف در سراسر کشور، رئیس‌جمهور غنی در ۸۹ دیدار با هیئت‌های ولایتی مقامات دولتی را رهبری نموده و همچنان ماهانه با حدود ۵۰۰۰ شهروند در ارگ ریاست جمهوری دیدار کرده است. توانمندسازی زنان، جوانان و فقرا - که اکثریت شهروندان کشور را تشکیل می‌دهند- در اولویت قرار داشت. با بنیانگذاری این امر، دولت و مردم متعهد شده اند که روند ایجاد نهادهای عامه شهروند محور را تسریع بخشند. تلاش عمده برای دیجیتالی کردن حکومت در جریان

می باشد تا شهروندان را مستقیماً با دولت وصل کند و دسترسی نابرابر به اطلاعات مربوط به حقوق شهروندی را از بین ببرد.

تغییر در گفتن عامه:

بزرگترین تغییر در پنج سال گذشته، تغییر شکل مجدد در بحث ها و گفتنهای عامه برای تمرکز بر موضوعات در چارچوب قانون اساسی است. حفظ جمهوریت، مسئولیت های شهروندی، حقوق اساسی، حق برابری زنان و مردان، توسعه متوازن و همه شمول، حکومتداری عاری از فساد، انتخابات، حاکمیت قانون - اینها موضوعاتی هستند که اکنون در میان مردم و رسانه ها به طور جدی مورد بحث قرار می گیرند. این تغییر در گفتن ملی توافق میان جمهوری اسلامی افغانستان و تحریک طالبان را ممکن می سازد و حدود و ثغور آنرا تعریف می کند و اقدامات و بحث های ما را در پروسه صلح تا این لحظه راهنمایی کرده است.

امکانات صلح:

از آنجا که رئیس جمهور غنی در سال ۲۰۱۸ پیشنهاد بی قید و شرط صلح را به طالبان ارائه داد، امکان صلح و همچنین اجماع بین المللی، منطقه ای و ملی در مورد راه حل سیاسی درگیری های چند دهه طولانی افغانستان پدید آمد. امکان دارد که برای اولین بار در دهه ها، یک صلح پایدار در دسترس ما قرار گیرد. این روند تا اکنون عناصر ذیل را دربر می گیرد: اول، به منظور حصول اطمینان از ایجاد یک اجماع ملی و درک صلح منحصراً یک پروسه همه شمول، با تمام اقشار ذیدخل جامعه مشورت شده است. دوم، ما سرمایه گذاری کرده ایم و سکتور امنیتی را اصلاح کرده ایم که نه تنها عملکرد میدان نبرد ما را بهبود بخشد بلکه نیروهای امنیتی و دفاعی را به عنوان یک نهاد دولتی استحکام بخشد، این امر طالبان را متقاعد ساخته است که آنها نمی توانند برنده جنگ شوند. سوم، در ادامه پیشنهاد آتش بس در روزهای عید در جون ۲۰۱۸ که از جانب طالبان رد گردید، با ارائه یک پیشنهاد صلح بی قید و شرط به طالبان در جریان پروسه کابل در فیبروری سال ۲۰۱۸، ما این خطر را بر خود پذیرفتیم و این ابتکار عمل را روی دست گرفتیم. چهارم، ما از اجتماعات بزرگ اقشار ذیدخل، از علما گرفته تا نخستین گردهمایی ملی زنان از سراسر ولایات، برگزاری لویه جرگه مشورتی صلح سال ۲۰۱۹ استقبال کردیم. پنجم، ما ضمن ایجاد زمینه های مشترک با شرکای بین المللی و منطقه ای در مورد ضرورت برقراری صلح و ایجاد صلح، تعهد محکم به برگزاری انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری سال ۲۰۱۹ را طبق دستورالعمل قانون اساسی نشان دادیم. یک فرصت برای پایان دادن به درگیری از راه سیاسی وجود دارد.

۳. دورنما: حرکت به پیش - ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵

گذار تاریخ کشور ما از جنگ و فقر به خود کفایی و صلح یک سفر طولانی است که پنج سال قبل با اولین چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان به مرحله اجرا درآمد. این چارچوب که به ادامه آن تدوین شده است، روایتی تازه برای توسعه دراز مدت ما، بر اساس پیشرفت و درسهای آموخته شده در طی پنج سال گذشته، ارائه می گردد و راهنمایی های سطح بالایی را برای دولت و سایر جوانب ذیدخل ارائه می دارد. این امر اولویت های توسعه کوتاه مدت و دراز مدت ما را مشخص می کند، اصلاحات اساسی را که باید در جهت پیشبرد مورد نیاز باشد، برجسته می کند و سرمایه گذاری های دارای اولویت مورد نیاز برای دستیابی به اهداف توسعه ما را تشریح می کند. این چارچوب زمینه اقتصادی، سیاسی و امنیتی را برای رویکرد ما به توسعه، که پیرامون پالایش کردن پایتخت ها و قابلیت های ما ساخته شده است، قرار می دهد تا برتری مقایسه ای ما را به برتری رقابتی تبدیل کند. این متن به یک استراتژی مالی منجر می شود که تخصیص بودجه را برای حمایت از اهداف پالیسی راهنمایی می کند و مدیریت پایدار سرمایه گذاری های عامه را تضمین می کند. در نهایت، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF II) چارچوبی را برای شرکای بین المللی ما فراهم می کند تا اطمینان داشته باشند که حمایت انعطاف پذیرتر از بودجه همچنان با افزایش مسئولیت پذیری و بهبود عملکرد همراه خواهد بود و از آنها می خواهد تا ابزار مشارکت را از کمک به تجارت، ترانزیت و سرمایه گذاری گسترش دهند.

۳.۱. دور نمای صلح و امنیت

صلح مهمترین خواست مردم افغانستان است. نوزده سال درگیری خسارات زیادی به زندگی و معیشت مردم افغانستان تحمیل کرده است. با اعلامیه مشترک ۲۹ فیبروری ۲۰۲۰ بین ایالات متحده، ناتو و جمهوری اسلامی افغانستان و امضای توافقنامه

آمریکا و طالبان ، روند صلح از یک آرزو به یک امکان و اعتبار مبدل شده است. چهار بخش از توافقنامه آمریکا و طالبان شامل موارد زیر است: ۱ - تضمین جلوگیری از استفاده از خاک افغانستان توسط هر گروه یا تروریستان بین المللی در برابر امنیت ایالات متحده و متحدان آن؛ ۲ - جدول زمانی برای خروج همه نیروهای ایالات متحده و ناتو از افغانستان؛ ۳ - حل و فصل سیاسی ناشی از گفتگو و مذاکرات بین الافغانی میان طالبان و تیم مذاکره همه شمول جمهوری اسلامی افغانستان و ۴ - آتش بس دائمی و سرتاسری. این موارد با فرضیه توافق در مورد همه چیز و به شرط تحقق وعده های طالبان مرتبط هستند.

برای اثبات تعهد و اراده سیاسی خود، دولت جمهوری اسلامی افغانستان تصمیمات جسورانه ، ثابت و شجاعانه گرفته است. برای اطمینان از کاهش خشونت ، نیرو های دفاعی و امنیتی در وضعیت دفاعی فعال قرار گرفته اند. به عنوان نشانه وحدت ملی، دکتر عبدالله عبدالله ریاست شورای عالی مصالحه را پذیرفت. اعلام آتش بس عید توسط طالبان نه تنها از جانب نیرو های دفاعی و امنیتی تلافی شد، بلکه رئیس جمهور غنی نیز دستور داد که در مدت دو روز ۱۰۰۰ زندانی طالبان آزاد شود. دولت با تأکید بر تهدید کووید ۱۹، بارها و بارها آتش بس بشردوستانه را برای ارائه خدمات اساسی به همه شهروندان افغانستان پیشنهاد کرده است.

هرچند، تضمین از تمدید غیررسمی آتش بس و کاهش خشونت ها که توسط نمایندگان نهاد سومی برقرار شده است، دقیق به اثبات نرسیده است. ناظران افغانی و بین المللی موافق هستند که میزان خشونت در شش ماه اول سال ۲۰۲۰ بالاتر یا برابر به شش ماه نخست سال ۲۰۱۹ بوده است. گروه نظارتی سازمان ملل، به شورای امنیت سازمان ملل گزارش داده است که طالبان روابط خود را با القاعده و سایر اعضای شبکه های تروریستی منطقه حفظ کرده اند که این نیز یک موضوع مشکل ساز می باشد. آنها همچنین روابط خود را با سازمان های جنایی فراملی، به ویژه قاچاق مواد مخدر ، گسترش داده اند.

اجماع در حال شکل گیری ملی ، منطقه ای و بین المللی در مورد ختم خشونت ها از طریق توافق سیاسی، یک فرصت کمیاب را برای ایجاد صلح فراهم کرده است. این فرصت بسیار کوچک است، با این حال، افزایش خشونت ها ، به ویژه کمپاین ترورها ، اخاذی و ارباب، می تواند به زودی این اجماع را مختل سازد. بنابراین ، دور نمای امنیتی از سالهای گذشته که درگیری جریان داشت متفاوت است. ما امیدواریم که با آغاز مذاکرات بین الافغانی به زودی آتش بس دایمی برقرار شود و مردم افغانستان و جهان از ثمره صلح مستفید شوند. اجماع بین المللی و منطقه ای در مورد وضعیت نهایی افغانستان مستقل، دموکراتیک و متحد، در صلح با منطقه و جهان که توانسته است در ۱۹ سال گذشته دوام بیاورد، امید به توافق صلح را به میان می آورد تا طالبان به حکومت بپیوندند و اهداف خویش را از مجرای سیاسی دنبال نمایند. در صورت وقوع این سناریو ، انرژی جمعی مردم افغانستان به سمت ایجاد آینده مشترک برای همه مردم سوق خواهد یافت.

۳.۲. فقر و دورنمای اجتماعی - اقتصادی

با وجود رشد اقتصادی طی یک دهه گذشته (۳.۹٪ در سال ۲۰۱۹) ، افغانستان هنوز هم با سطح بند فقر و عدم مصونیت غذایی مواجه است. سروری شرایط زندگی افغان ها در ۲۰۱۷ دریافت است که ۵۴.۵ درصد جمعیت افغانستان تحت خط فقر زندگی میکند. فقر از ۳۴ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۵۴.۵ درصد در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است (در سال ۲۰۰۷ این رقم ۳۴ درصد بود) و ۴۴.۵ درصد جمعیت در عدم مصونیت غذایی به سر میبرد. عوامل عمده بدتر شدن وضعیت فقر و عدم مصونیت غذایی انتقال امنیتی و اقتصادی ۲۰۱۴، آسیب پذیری در مقابل شرایط اقلیمی نامساعد، سطح بلند ناامنی، کاهش کمک های خارجی و سطح پایین ظرفیت ها و سواد میباشد.

کووید ۱۹ عدم مصونیت غذایی را بیشتر ساخته فقر ساختاری را تشدید کرده و تعداد زیادی از مردم را در فقر موقعیتی فرو برده است. گروه های که با خطر ساختاری مواجه هستند شامل عودت کنندگان، به ویژه از ایران، بیجاشدهگان داخلی، معلولین، زنان سرپرست خانواده و بیوه، کودکان مصاب به سوء تغذی، زنان و سالمندان، کوچی ها، بیکاران مزمن و کمکاران می گردد. آسیب پذیری های فصلی و منطقه ای نیز ساحات خطر ساختاری برای افراد و جوامع است که از کمبود مواد غذایی رنج می برند. گروه های دیگری نیز وجود دارند که به طور نامتناسب از کووید ۱۹ متأثر شده اند. این افراد شامل کشاورزان، کارگران زراعت و کسانی که در زنجیره های عرضه و ارزش زراعتی مشغول به کار هستند؛ کارمندان بخش خدمات؛ انجمن صنعت کاران که برای نزدیک به ۱۲ میلیون تن زمینه کار را فراهم کرده است؛ کارگران ساختمانی؛ کارگران سکتور های غیر رسمی؛ معلمان و شاگردان، به ویژه محصلین پوهنتون که همزمان کار می کنند؛ مکاتب خصوصی، کارمندان پوهنتون

و اساتید؛ فارغ التحصیلان پوهنتون، به ویژه کسانی که انتظار فارغ التحصیلی در سال ۲۰۲۰ را دارند؛ شرکت های تحت مدیریت زنان و زنان شاغل در بخش زراعتی و پروسس محصولات باغداری؛ کارمندان پائین رتبه خدمات ملکی؛ شبکه های مساجد و مدارس اسلامی سازماندهی شده توسط علما (مدارس)؛ سکتور امنیتی، به ویژه پولیس؛ و خانواده های که اعضای مصرف کننده آن نسبت به اعضای عاید آور آن بیشتر است میگردد.

مقیاس و میزان فقر، آسیب پذیری و عدم مسئولیت غذایی مستلزم تداوم اقدامات جدی است. حکومت برای پاسخ به نیازهای عاجل مردم و تقاضاهای شهروندان برای آسودگی، اقدامات بی نظیری را چون برنامه توزیع نان خشک در پایتخت و مراکز ولایت که در آنها میزان فقر ناشی از قرنطین بلند بود، روی دست گرفت و برنامه ها جهت فراهم سازی کمک های مستقیم با توجه خاص به افراد فقیرتر، پیکربندی مجدد شد. هماهنگی نزدیک میان حکومت، سکتور خصوصی، جوامع، علما و جامعه مدنی مهمترین عامل در موفقیت زنجیره کمک رسانی مواد اولیه بود. ظرفیت سکتور خصوصی جهت حصول اطمینان در رسانیدن مواد اولیه چون آرد (که اساس غذای مارا تشکیل میدهد) قابل تحسین بود. بناء ما می خواهیم که که همکاری خود را در شامل ساختن آنها در ساختار بندی مجدد برنامه ها و استراتژی های ملی و رشد پایدار، ادامه دهیم.

۳.۳. چشم انداز اقتصادی و مالی

تأثیرات منفی بی سابقه کووید ۱۹ بر اقتصاد، نیاز ما را برای پیکربندی مجدد پالیسی های انکشافی آینده بیشتر می سازد تا پالیسی های متذکره منصفانه تر و فراگیرتر باشد. رشد اقتصادی در پنج سال گذشته در مقایسه نرخ رشد میانگین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۲ که دو رقمی بود، با رکود مواجه بوده است. از ۲۰۱۵ الی ۲۰۱۷ نرخ رشد اقتصادی از ۱،۷٪ در ۲۰۱۵ به ۳،۹٪ در ۲۰۱۷ ارتقا نمود. نرخ پایین تر رشد در جریان پنج سال گذشته بیشتر وابسته به کاهش شدید در کمک های مصارف نظامی بین المللی پس از انتقال مسئولیت های امنیتی بعد از ۲۰۱۴ توسط ایالات متحده امریکا و ناتو بود و بخشی از آن به دلیل فضای غیر مطمئن، بحران مهاجرت، خشکسالی خفیف، و افزایش جنگ در سالهای اخیر بر می گردد. این عوامل تلاش های دولت را در راستای رشد اقتصادی همه افغانها متأثر ساخت. سروی های خانواده ها از ۲۰۰۷ الی ۲۰۱۷ نشان می دهد که با وصف رشد اقتصادی در جریان آن دوره، نرخ فقر از ۳۴٪ به ۵۵٪ افزایش یافته است. در حالیکه دورنما در کوتاه مدت با چالش های زیادی مواجه خواهد بود، ما متعهدیم که برای موفقیت خود تلاش می کنیم و اساس اقتصاد فراگیر را تنظیم می نماییم.

تصویر مالی افغانستان در چند سال گذشته بهبود یافته است. در حالیکه فاصله میان اینکه ما کجا قرار داریم و در پنج سال آینده در کجا می خواهیم قرار داشته باشیم کم شده است، اما هنوز هم محدودیت هایی باقی است. ضربه کووید ۱۹ بر اقتصاد مانند بقیه کشورهای دنیا، بر تلاشهای افغانستان در راستای نیل به خودکفایی، تأثیرات منفی قابل توجهی گذاشت. در کوتاه مدت، بهبود وضعیت و اعاده وضعیت ناشی از کووید ۱۹ از اولویت های عاجل حکومت است. ما برنامه های موجود را ساختار بندی مجدد نموده، پروژه های غیر اجرایی را متوقف کرده و تمامی منابع موجود، از بودجه یا خارج از بودجه، را جهت تامین نیاز های شهروندان به کار می بریم. بر علاوه، کاهش در فعالیت های اقتصادی ناشی از بیماری فراگیر کرونا بر تلاش افغانستان جهت بلند بردن عواید خود به منظور تمویل هزینه ها در پنج سال گذشته، تأثیر منفی قابل توجهی گذاشته است. با توجه به این چالش ها، در کوتاه مدت الی میان مدت، افغانستان قادر نخواهد بود تا نیازهای بودجوی و مالی خود را به تنهایی از منابع عواید داخلی تامین نماید. در میان مدت، پس از این که افغانستان مؤفقانه از چالش کووید ۱۹ بیرون شود، حصول عواید داخلی ادامه خواهد یافت، اما هنوز هم به کمک ها نیاز وجود خواهد داشت. هر چند، صلح میتواند به بهبود وضعیت اقتصادی تأثیر گذاشته در نتیجه افغانستان رشد بیشتری خواهد داشت.

فشار مصارف افغانستان از سه منبع وارد می شود. نخست، مصارف ابتدایی امنیت، ارائه خدمات اولیه و زیرساخت ها در میان مدت به دلیل فراهم سازی خدمات به جمعیت در حال ازدیاد و پوشش جغرافیایی گسترده تر بابرقراری صلح، فشار وارد خواهد کرد. دوم، مصارف اساسی در سرمایه گذاری های عامه نیاز است تا دورنمای رشد را بهبود بخشد. سوم، در حالیکه سود صلح در میان مدت الی طویل المدت با کاهش مصارف امنیتی و کاهش هزینه های انکشافی با مصرف بیشتر امنیتی بدست خواهد آمد، افغانستان به منابع مالی بیشتری جهت حفظ صلح پس از توافقات نیاز خواهد داشت. هر چند، برای رسیدن به خودکفایی افغانستان، نیاز است تا کشور از ۶ الی ۷ فیصد رشد اقتصادی داشته باشد.

۴. اولویت های انکشافی برای سال های ۲۰۲۱ - ۲۰۲۵

۴.۱. پلان گذاری توسعه یی و تطبیق پالیسی

۴.۱.۱. میتودولوژی

روش پلان گذاری و تطبیق پالیسی های انکشافی مطابق آنچه در چارچوب نخست ملی صلح و انکشاف افغانستان آمده است، ادامه خواهد یافت. ما هماهنگی ها را با کاهش کمیته های غیر ضروری و کاهش تعداد نشست های کوچک در پنج سال گذشته ساده تر ساختیم. کابینه افغانستان و شوراهای عالی به نقش محوری خود در تنظیم رهنمودهای استراتژیک، تصویب پالیسی ها، طرز العمل ها و پلان های چند ساله ادامه خواهد داد. همچنان به تقویت روند قاعده مندسازی بودجه ملی منحصراً ابزار ابتدایی برای برنامه ریزی و تطبیق تمامی مصارف انکشافی و امنیتی ادامه خواهیم داد. پروژه بودجه ملی منابع را جهت تمویل برنامه های دارای اولویت ملی تخصیص داده و اجراء آنها را در هر شش ماه ارزیابی می نماید. وزارت خانه ها فعالیت ها را انجام می دهند. هر وزیر مسئول تطبیق پالیسی ها، برنامه ها، و پروژه های مرتبط به وزارت خانه خود می باشد. در صورت نیاز، وزیر می تواند با سایر وزارت خانه ها و سازمان ها در تطبیق برنامه ها هماهنگی نماید. هر وزیر به طور دوره ای پیشرفت در تطبیق برنامه ها را بررسی نموده و به شورای مربوطه و کابینه گزارش می دهد.

۴.۱.۲. برنامه های ملی دارای اولویت

هدف برنامه های ملی دارای اولویت اطمینان از این است که دولت وظایف اصلی خویش را برای شهروندان و بازار کشور و تکمیل اهداف توسعه پایدار برای افغانستان انجام میدهد. برنامه های ملی دارای اولویت برنامه های مبتنی بر نتایج و هدفمند در ارتباط با اهداف توسعه پایدار اند که وزارت خانه ها را در حل مشکلات عمده پالیسی ها و اهداف انکشافی شان رهبری میکند. بودجه برنامه های ملی دارای اولویت بر اساس محدودیت های مالی و قیمت گذاری تخمینی واقع بینانه در هماهنگی با روند اصلاحات بودجه سازی مداوم ترتیب شده است. برنامه های ملی دارای اولویت تنها مجموعه ای از برنامه نیست بلکه وسیله منظمی جهت ارائه حقوق شهروندان از طریق تأمین خدمات عامه یکسان و متوازن به مردم میباشد.

برنامه های ملی دارای اولویت برای بسیج و مهار ساختن دارایی ها، حاوی حکومتداری و سیستم مدیریت سالم، و تقویت بخشیدن به سرمایه های اجتماعی و نهادی طراحی شده است. بنابراین، درخواست های سرمایه گذاری تحت چتر برنامه های ملی دارای اولویت باید:

- منجر به ارائه خدمات مشخص برای شهروندان از طریق کمک مستقیم و غیرمستقیم در کاهش فقر و رشد اقتصادی پایدار و ایجاد شغل گردد.
- منجر به افزایش عواید و بهبود سطح زندگی و رفاه مردم گردد.
- دارای اهمیت ملی باشد که توجه عمیق به حفظ تعادل جغرافیایی، مشارکت طبقه انانث، جوانان و فقرا داشته، و پاسخگو به تأثیرات اقلیمی باشد.
- دارای منطق قوی بوده و یک شیوه هماهنگ شده و مبنی بر ضرورت ها را برای حل مشکلات از طریق آموزش در جریان کار توسط شرکای کاری در عمل پیاده کند.
- هماهنگ با مدیریت سرمایه گذاری عامه و اصلاحات بودجه مداوم و انطباق پذیر و همسو با فعالیت های وزارتخانه ها باشد.
- برنامه ریزی کند و کمک های مالی خارج از بودجه (off-budget) را با اولویت های دولت همسان سازد.
- مشروعیت نظم قانون اساسی را با پیوند مستقیم شهروندان و دولت تقویت بخشد.
- دخیل ساختن سازمان های جامعه مدنی برای حصول اطمینان از تطبیق برنامه های دارای اولویت ملی در ساحه و به سطح جامعه.

ما در حال تغییر ساختار مجدد برنامه های ملی دارای اولویت هستیم که در سالهای اخیر برای پاسخگویی به اولویت های ایجاد شده به اساس شرایط مالی موجود طراحی و عملیاتی شده اند. اصلاحات مهم شامل موارد زیر است:

جدول ۱: وضعیت برنامه های ملی دارای اولویت سال ۲۰۲۰

	برنامه های ملی دارای اولویت	دوره زمانی	شورای رهبری	وضعیت/ اقدامات مورد نیاز در سال ۲۰۲۰
صلح سازی				
۱	روند صلح	۲۰۲۱ - ۲۰۲۵	شورای عالی مصالحه	جدید/آمادگی برای صلح
۲	سکتور امنیتی	۲۰۱۴ - ۲۰۲۴	شورای امنیت ملی	روند فعال/اصلاحات ادامه دارد تطبیق
۳	عدالت برای همه	۲۰۱۷ - ۲۰۲۱	شورای عالی عدالت	پلان های تطبیقی قیمت گذاری شده/ استراتژی فعلی و تطبیق برنامه باید تجدید گردد.
۴	ادغام مجدد	۲۰۲۰ - ۲۰۲۲	شورای انکشاف منابع بشری	مسئولیت جدید در قبال کووید ۱۹ و طول المدت
دولت سازی				
۱	حکومتداری مؤثر	۲۰۱۸ - ۲۰۲۴	شورای رهبری	برنامه ها تطبیق میشوند. نیاز به تقویت تطبیق برنامه است.
۲	انکشاف منابع بشری (ارائیة خدمات)	۲۰۱۹ - ۲۰۲۳	شورای انکشاف منابع بشری	تجدید ساختار. یکجا نمودن برنامه های ارائیة خدمات صحی و معارف
۳	میثاق شهروندی (مصنویت اجتماعی)	۲۰۱۷ - ۲۰۲۷	شورای انکشاف منابع بشری	فاز اول در حال بسته شدن است. فاز دوم در حال توسعه است. به پوشش ساحات گسترش میابد.
۴	حمایت از تطبیق	۲۰۲۰ - ۲۰۲۴	شورای رهبری	طراحی و تطبیق برنامه. تغییر ساختار مجدد با انکشاف کلستر یا همگرایی
۵	زیربناء	۲۰۲۰ - ۲۰۲۴	شورای عالی اقتصادی	مرور تطبیق برنامه برای تغییر در انکشاف ساختمانی.

۶	مراقبت صحت عامه	۲۰۲۰ - ۲۰۲۴	شورای انکشاف منابع بشری	برنامه نویسی دوباره صحت‌مندی (SEHATMANDI) و سایر پروژه های صحت عامه برای مقابله با مشکلات مراقبت های صحتی در جریان و پس از کووید ۱۹
بازار سازی				
۱	تجارت و ترانزیت	۲۰۲۰ - ۲۰۲۴	شورای عالی اقتصادی	جدید. حمایت از ابتکارات تجاری و ترانزیت. طراحی و تطبیق گردد.
۲	انکشاف خصوصی	۲۰۱۶ - ۲۰۲۱	شورای عالی اقتصادی	استراتژی کلی مرور گردد و به پیشرفت برنامه ادامه داده شود. اصلاحات سکتر زراعت و معادن را شامل می شود
۳	انکشاف صنعتی	۲۰۲۰ - ۲۰۲۴	شورای عالی اقتصادی	جدید. حمایت از اصلاحات صنعتی. برنامه طراحی و تطبیق گردد
۴	انکشاف شهری	۲۰۱۶ - ۲۰۲۵	شورای عالی انکشاف شهری	پایپ لاین سرمایه گذاری قیمت گذاری شده. در حال تغییر ساختار مجدد
۵	توانمندسازی اقتصادی زنان	۲۰۱۷ - ۲۰۲۷	شورای عالی اقتصادی	پلان تطبیق قیمت گذاری در حال تهیه است. برای تطبیق تمرکز دوباره صورت گیرد.

۴.۱.۳. بودجه ملی

بودجه ملی وسیله اصلی تطبیق و پلانگذاری حکومت است. منحیث بخشی از اصلاحات بودجی، ما از یک بودجه مبتنی بر مصرف به بودجه نتیجه محور گذار نمودیم. در جریان فورمول بندی بودجه، ما به صورت گسترده پورتفولیوی موجود را به منظور از میان برداشتن پروژه های دارای اولویت پایین و غیرعملی، تطابق مصرف با برنامه های ملی دارای اولویت (NPPs) و صرفه جویی در بودجه، مرور نمودیم. همچنان، ما از پروژه ها و پالیسی های جدید برای سازگاری با برنامه های ملی دارای اولویت، اساس اقتصادی و ثبات مالی بازنگری نمودیم. در حالی که برنامه های ملی دارای اولویت پلان های تطبیقی را به صورت کامل طرح نموده اند، به منظور تطابق با اهداف برنامه های ملی دارای اولویت، پورتفولیوی موجود وزارت خانه ها مرور گردید. ما رهنمودهای جدید قیمت گذاری را برای دانستن بهتر قیمت های پالیسی های حکومت و متمایز سازی دوره آمادگی پروژه از دوره بودجه، معرفی و تطبیق نمودیم. این امر طرح و پلان های واقع بینانه را قبل از تطبیق تقویت می بخشد. با معرفی پیشبینی تخمینی بودجه، ما یک بودجه آینده نگر را نه تنها برای سال مالی بلکه برای اتخاذ تصمیم در وسط سال ایجاد کرده ایم. پیشبینی قبلی بودجه تخمین همه جانبه قیمت فعلی پالیسی دولت را با در نظر داشت محدودیت های

موجوده بودجه ارائه می نماید. پالیسی های جدید، در چارچوب برنامه های ملی دارای اولویت، فقط از طریق پس انداز در پورتفولیوی موجود و یا از طریق بودجه موجود برای اولویت های دولت با رابطه واضح به نتایج برای بهبود رفاه افغانها تمویل شده می تواند. ما تطبیق این اصلاحات را ادامه می دهیم و مصارف شامل بودجه ملی و خارج بودجه ملی (on- and off-budget) را با برنامه های ملی دارای اولویت کاملاً هماهنگ می سازیم.

۴.۱.۴. عملیاتی سازی پلان های انکشافی با شفافیت و حسابداری

ما پلان های کوتاه مدت و دراز مدت را طرح نموده ایم. در کوتاه مدت، ما باید روی برنامه های پاسخ دهی به کووید ۱۹ تمرکز نماییم تا اطمینان حاصل نماییم که شهروندان ما محفوظ هستند، در جریان بحران برایشان غذا تهیه شده است، و ما برای رشد دراز مدت زمینه سازی کرده ایم. ثانیاً ما برنامه های ملی دارای اولویت خویش را برای آن که بیشتر متمرکز باشند تجدید نمودیم و آن ها را در یک چارچوب منسجم تر ایجاد صلح، ایجاد بازار و دولت سازی قرار داده ایم. زمانی که این سه فعالیت هماهنگ باشد و به درستی تطبیق گردد، اساس استراتژی ملت سازی ما را شکل می دهند.

برای اطمینان از این که برنامه ما درست تطبیق گردیده است، ما از چارچوب مشروعیت، پالیسی و عمل استفاده می نماییم تا اطمینان حاصل نماییم که استراتژی ما برای عوام موثر بوده است. این چارچوب که از طرف مرکز اثرگذاری عامه (Centre for Public Impact) ایجاد گردیده است، یک استراتژی منسجم برای تطبیق پالیسی ارائه نموده و گزینه های استراتژیک ما را در جریان تطبیق پالیسی رهنمایی می نماید.

۴.۲. بررسی اجمالی اولویت های انکشافی

هدف کشور، داشتن یک حکومت متکی به خود که برای شهروندانش خدمات اساسی ارائه نماید، می باشد. در چارچوب ملی صلح و انکشاف قبلی (ANPDF 2017-2021) ما اظهار داشتیم که «موفقیت در گرو بدست آوردن توازن درست میان بهبود اصلاحات و کاهش کمک های انکشافی است.» این بیان هنوز هم مناسب است؛ هرچند اولویت ها به دلیل شیوع ویروس کرونا تغییر نموده اند. همچنان، تمرکز روی ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار خواهد بود که در تمام اولویت های انکشافی ما در پنج سال آینده شامل خواهد بود. یک گذار موفق به اتکا به خویشتن بدون شک پیچیده خواهد بود. افغانستان و شرکای انکشافی آن، باید برای مدیریت سرعت و خطرات این گذار با هم کار نمایند.

در شرایط حاکم فعلی منابع مالی محدود بوده و پیشرفت بطی تر خواهد شد. ویروس کرونا مشکلات اقتصادی و صحتی بیشتر را بر افغان ها تحمیل نموده است. فشار های مصارف برای کاهش تأثیر ویروس کرونا نیازمند آن است که ما باید گزینه های مختلف را به دقت مورد توجه قرار دهیم و برای حصول اطمینان از این که منابع محدود طور مثمر استفاده شود محتاط باشیم. از آنجایی که ما وضعیت نا معلوم مداوم و خطرات امنیتی را بر علاوه تأثیرات ویروس کرونا مدیریت می نماییم، ما پلان های خویش را به صورت وسیع بازنگری می نماییم. ما پلان داریم که منابع مالی را قابل دسترسی ساخته، پروژه های مهم را تسریع نموده و پروژه های با عملکرد پایین را فسخ نماییم. بر علاوه، ما اولویت های خویش را بازنگری می نماییم تا بتوانیم به نیامندی ها و توقعات افغان ها پاسخ دهیم.

حکومت در نظر دارد تا در آینده نزدیک منابع موجود را در برنامه های کوتاه مدت مبارزه با ویروس کرونا دوباره تنظیم نماید. برای اطمینان از پاسخگویی ما رهبری حکومت، به صورت مداوم با گروه های اجتماعی، انجمن ها، مؤسسات و سکتور خصوصی مشوره می نماییم. برای پیشرفت، ما تخصیص منابع را بازنگری نموده و میکانیزم های جدید و یا تجدید نظر شده تطبیق را شناسایی می نمائیم. ما از شرکای انکشافی خویش دعوت نموده ایم تا در کاهش تأثیر پاندمی [ویروس کرونا] با ما همکاری نمایند؛ و ما با آنها یکجا کار می نماییم تا پورتفولیوی حاضر را مرور نموده و برنامه ها و منابع مالی را در مطابقت با رسیدگی به این چالش جدید سوق دهیم.

در میانمدت، حکومت یک استراتژی رشد سریع السیر و خطی را دنبال می نماید. برای کنفرانس ژینوا ۲۰۱۸، با حمایت تکنیکی بانک جهانی، ما یک لست اولویت بندی شده پروژه های دارای مؤثریت بالا را از برنامه های ملی دارای اولویت موجود طرح نمودیم که پتانسیل قابل توجه افغانستان برای رشد را برجسته می ساخت - البته در صورتی که صلح پایدار ایجاد گردد. استراتژی رشد بر اساس زراعت، بانکداری و کریدت، کلسر های رشد، دیجیتالی سازی، شهرهای پویا، مواد

استخراجی، زیربنا – مخصوصاً سکتور آب – اتصال منطقوی و توسعه سرمایه انسانی خواهد بود تا سفر افغانستان به سوی خودکفایی را تسریع نماید. ما در اولویت بندی پایپ لاین سرمایه گذاری استراتژی رشد، با در نظر داشت تطابق با [برنامه] واکنش به ویروس کرونا، اهداف احیاء و واقعیت های مالی، را بازنگری خواهیم کرد. وضعیت شاخص های اجتماعی قبل از شیوع ویروس کرونا در ضمایم آمده است.

۴.۳. مبارزه با بیماری فراگیر کووید ۱۹

دولت جدی بودن بیماری فراگیر کووید ۱۹ را به سرعت شناسایی کرده و مسیر احتمالی این بیماری را در پنج مرحله (تصدیق، انتشار، فلاکت، امدادسانی و بهبودی) ترسیم نموده و یک پاسخ همه شمول را ترتیب نمود که طی آن صلاحیت های بی سابقه به وزارت صحت عامه و والی ها واگذار شده است. جلسات کابینه به طور منظم به رهبری رئیس جمهور و معاونین شان و اشتراک حضوری والی ها برگزار میشد. در بین ماه های فبروری الی ختم می، با اعمال قرنطین اولیه در کابل و دیگر شهر های بزرگ از انتشار ویروس کرونا جلوگیری شد. در مقایسه با سایر کشور ها، آمار مرگ و میر پایین بوده، اما به دلیل عدم گزارش مرگ مبتلایان کووید ۱۹ در خانه ها، ارقام جمع آوری شده معتبر نیست. سروی ها به اساس روش پیشنهاد شده توسط پوهنتون جان هاپکنز به منظور تخمین دقیق از جهت و مقیاس سرایت و میزان مرگ و میر در حال اجرا است.

اولویت های کوتاه مدت و میان مدت دولت، ادامه پاسخگویی به شاک های است که آسیب پذیرترین طبقه از شهروندان ما به دلیل کووید ۱۹ به آنها مواجه هستند. دولت در حال ایجاد برنامه دسترخوان ملی است که تقریباً برای مدت دو ماه میتواند فامیل ها را کمک کند. از آنجایی که ۹۰ فیصد جمعیت با درآمد کمتر از دو دالر در روز زندگی میکنند، حوزه پوشش این برنامه تقریباً همه شمول خواهد بود. پرداخت مستقیم نقدی برای ساکنین شهر ها و توزیع بسته های غذایی برای مردم در قریه جات صورت خواهد گرفت. این بسته ها ممکن شامل کمک ها مانند تعویق پرداخت مالیات برای متشبین خصوصی باشد.

دولت اقدامات جدیدی را برای ادغام مجدد بیجا شدهگان داخلی و برگشت کنندگان از ایران، پاکستان و سایر کشور ها به دلیل کووید ۱۹ روی دست گرفته است. در دراز مدت، دولت با ایجاد انعطاف پذیری در خانواده های فقیر ساکن در مناطق روستایی، برای مقاومت در مقابل شوک ها کمک میکند. ما همچنان سرمایه گذاری در بخش مدیریت آب، بذر و دام پروری به منظور افزایش فراورده های زراعتی را افزایش خواهیم داد. دولت همچنان قصد دارد تا از موفقیت های برنامه میثاق شهروندی برای تنظیم سریع کمک ها برای افراد نیاز مند بمنظور مهار کووید ۱۹، استفاده نماید.

اهداف ملی ما در زمینه ارائه خدمات صحتی و امنیت انسانی در طول شیوع کووید ۱۹ و اهداف امدادسانی و بهبودی از طریق بسته های تشویقی برای بازار و بخش خصوصی با اصلاح و احیای برنامه های ملی دارای اولویت موجود تحقق میابد. ما همچنان برنامه ملی زیربنا را به منظور تسریع روند دسترسی به انرژی برق و اینترنت قابل اعتماد و رفع نیاز های فوری سکتور خصوصی برای سرمایه گذاری و گسترش و گسترش برنامه افزایش دسترسی از طریق تکنالوژی با آموزش از راه دور، بازنگری خواهیم کرد.

فشرده برنامه های پاسخ به کووید ۱۹ قرار ذیل اند:

- یک برنامه اصلاح شده صحتی ملی، متشکل از سه مولفه با محوریت کووید ۱۹، گسترش سطح پوشش برنامه صحت و تلاش برای گسترش و اصلاح شفاخانه ها.
- یک برنامه ملی امنیت انسانی که شامل گسترش برنامه ملی میثاق شهروندی و تغییر ساختار برنامه کمک های بشردوستانه سازمان ملل برای افرادی که در معرض خطر های ساختاری قرار دارند است.
- یک برنامه بهبودی ملی برای کمک به گروه هایی که در معرض خطر موقعیتی قرار دارند که مسئولین ولایتی، شاروالی ها، ولسوالی ها، سازمان های مدنی و بخش خصوصی در زمینه دخیل ساخته میشوند.
- یک برنامه ملی که متوجه انکشاف متوازن اجتماعی، ساحوی باشد.
- یک برنامه ملی سرمایه بشری برای گسترش دسترسی به آموزش از راه دور توسط تکنالوژی از طریق تنظیم مجدد پروژه های موجود در چارچوب برنامه ها.
- یک برنامه بازنگری شده زیربناهای ملی برای تسریع دسترسی به انرژی برق و اینترنت قابل اعتماد و جوابگویی

- به ضرورت های سکتور خصوصی در ساحة سرمایه گذاری و توسعه.
- برنامه توزیع نان برای جوابگویی به ضرورت های آناتیکه در حین قرنطین با قلت مواد غذایی مواجه هستند.
- مواصلات منطقه‌یی بهتر شده برای تسریع پروژه های موجود و توسعه راه های خط آهن و خطوط انتقال برای بهبود و چاره سازی.

۴.۴. رشد اقتصادی و ایجاد شغل

با وجود پیشرفت های اخیر رشد اقتصادی شکنن بوده، فقر فراگیر است، فرصت های کاری همگام با رشد قوای بشری کار نیست و معیار های سطح زندگی هنوز هم خیلی پایین است. در حال حاضر ۵۴.۵ درصد مردم کشور تحت خط ملی فقر زندگی میکنند و شدت فقر که با نسبت شکاف فقر اندازه گیری میشود به طور قابل توجهی بیشتر گردیده. سطح بیکاری ملی در حد ۲۴ درصد بالا رفته و ۴۲ درصد جوانان بین ۱۵ و ۲۴ سال نه درس میخوانند و نه در فعالیت های اقتصادی شامل میباشند و نه تحت آموزش حرفوی قرار دارند (NEET). در حالیکه نرخ ازدیاد جمعیت در حدود سه فیصد میباشد رشد اقتصادی فعلی و پیشبینی رشد اقتصادی به مراتب پایینتر از آن است که بتواند برای قوای بشری در حال توسعه کشور - از جمله ۸۰۰۰۰۰ تولدات سالانه بیشتر از ۴۰۰۰۰۰ نفر شامل قوای کاری کشور میگردند و همه ساله تعداد زیادی از مهاجرین به کشور باز میگردند که بازار کار موجود را که از اول محدود است شدیداً تحت فشار میگیرد.

دلایل اولی از دیاد فقر و بیکاری بازگشت مهاجرین، نرخ پایین رشد اقتصادی به علت ناامنی های دوامدار، کاهش سرمایه گذاری خصوصی، نابرابری های روبه افزایش، و کاهش مصارف غیر نظامی بعد از انتقال امنیتی و اقتصادی سال ۲۰۱۴ میباشد. خراب شدن فضای اقتصاد کلان باعث کاهش نسبتاً کم در عواید طبقه بالا گردید ولی تعداد زیادی از دارندهگان عواید پایین را به سوی خط فقر سوق کرد. عدم تعادل دارایی و عواید در سالهای اخیر در افغانستان بالا رفته، پدیده ای که شمولیت در رشد اقتصادی را عمیقاً متأثر ساخته. عدم تعادل مصرف که توسط ضریب جینی GINI اندازه گیری میشود از ۰.۲۹ در سال ۲۰۰۷ به ۰.۳۲ در سال ۲۰۱۷ بالا رفته است. توزیع عواید بر اساس پنجک ها نشان میدهد که ده فیصد مردم ۳۳.۱۶ فیصد تمام عواید را از خود میسارند، چهل فیصد میانی ۴۴.۸۷ فیصد عواید را میبرند و پنجاه فیصد باقیمانده تنها ۲۱.۷۳ فیصد عواید را در اختیار دارند.

با در نظر داشت این ارقام، برای جوابدهی به مهمترین چالش های اقتصادی (مانند فقر مطلق، بیکاری، عدم توازن و سهم سازی در رشد اقتصادی و توسعه) و برای پیشرفت در راستای اهداف توسعه پایدار برای افغانستان، حکومت در دومین چهارچوب ملی صلح و توسعه (ANPDF-II) رشد مبنی بر صادرات را مبنای استراتژی رشد خویش تلقی میکند و توسعه سکتور اولیه (زراعت و معادن)، تجارت، ترانزیت و صنایع کوچک اشتغال را را منحصراً اولویت بلند برنامه های دارای اولویت ملی خود شناسایی کرده. تطبیق مؤفقانه این برنامه رشد اقتصادی را، که به طور قطعی بهترین وسیله کاهش فقر و بیکاری است، سرعت خواهد بخشید.

زراعت به طور عنعنوی چرخ متحرک اقتصاد افغانستان است و فعلاً ۲۶٪ تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل میدهد، ۴۳٪ قوای کار را مصروف میسازد و وسیله امرار معیشت بیشتر از نیم باشندگان ساحات روستایی را تشکیل میدهد. با توجه به اینکه این سکتور بیشترین پوتانسیال در کاهش فقر و تقویه رشد پایدار شناخته میشود حکومت احیای مجدد زراعت، با تسریع توسعه آبیاری زراعتی، و زیرساخت های مربوط را یکی از مهمترین برنامه های دارای اولویت ملی خویش محسوب میدارد. در شرایط افغانستان سرمایه گذاری در زراعت بیشتر موثریت در کاهش فقر دارد و بهتر سازی حاصلات و مولدیت مستقیمترین راه است برای شهروندان جوامع روستایی برای استفاده از داشته های شان که عبارتند از زمین و کار. سرمایه گذاری در زراعت باید همراه باشد با تقویه سیاست های امنیت اجتماعی، تشویق هماهنگی بین زراعت و حمایت های اجتماعی، بهتر سازی محافظت کشاورزان در مقابل آفات طبیعی و تقویه ظرفیتهای تولیدی سازمانهای تولید کنندهگان.

سکتور های صنعت و تولید کالا در افغانستان هنوز ضعیف است. در کوتاه مدت ایجاد واحد های صنعتی کوچک اشتغال را و در میانمدت ایجاد تنوع فعالیت ها از زراعت به تولید کالا با رشد اقتصادی بلند تر، ایجاد اشتغال و کاهش فقر حیاتی میباشد. در عین زمان نبود قوانین در بازار کار، نبود قانون حد اقل دستمزد و تفاوت های بسیار گسترده در دستمزد از جمله تشویش

های عمده حکومت است که باید رفع گردد. قانون حد اقل دستمزد در سکتور خصوصی و رهنمود های جامع برای کاهش تفاوت های معاشات در سکتور دولتی، نه تنها برای تنظیم بهتر بازار کار بلکه همزمان برای حل معضل فقر مطلق از طریق کنترل معاشات کارگران غیر مسلکی یا نیمه مسلکی، از جمله ضروریات اولیه میباشد.

در سکتور تجارت و ترانزیت، در سال های اخیر وزارت صنایع و تجارت، به خاطر توسعه روابط تجاری و ترانزیت و گسترش سرمایه گذاری در افغانستان، بیشتر از هفتاد موافقتنامه دو جانبه و سه جانبه با کشورهای همسایه و جهان عقد کرده است. این توافقنامه ها نقش مهمی در توسعه روابط تجاری و ترانزیت افغانستان و دسترسی کالاهای صادراتی افغانستان مانند میوه های خشک و تازه، سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی و دیگر اموال به بازارهای بین المللی داشته است.

در سال ۲۰۱۴ واردات افغانستان ۲۱ برابر صادرات آن بود این میزان تا عدم تعادل الی هفت برابر کاهش یافته است. در ضمن، سرمایه گذاری های زیادی در سکتور های زراعت و صنایع صورت گرفته است. تدارکات ملی مرجع اصلی کمک برای تولید کنندگان داخلی میباشد. به طور مثال، شامل ساختن گوشت مرغ در مینوی غذای اردوی ملی و ترجیح دادن به تولیدات داخلی منجر به سرمایه گذاری در حدود یک میلیارد دالر در سکتور مرغداری شده است. تصمیم دیگری مبنی بر عرضه داغمه جات آهنی به کوره های ذوب آهن منتج به سرمایه گذاری هایی شد که در حدود ۶۰٪ نیازهای داخلی را مرفوع میسازد.

اساس استراتژی رشد را صادرات تشکیل میدهد. با در نظر داشت موجودیت سیاست های محافظه کارانه، دمپینگ، قاچاق اموال و عدم رعایت قوانین سازمان تجارت جهانی که پیوستن افغانستان به آن سازمان بمنظور بهبود تسریع تجارت و ترانزیت بوده است. با توجه به آموخته های گذشته از استراتژی های ناکام تعویض واردات، ابزار مارکیت سازی در داخل کشور بررسی و مورد آزمایش قرار میگیرد.

افغانستان در طی چند هزار سال گذشته به عنوان تجارت پیشه شناخته شده میباشد، اما تا اکنون قدرت خرید رو به افزایش مردم، به تقاضای بیشتر و تولیدات محصولات داخلی نه انجامیده است. بجای آن انتقال سود تجارت به سایر کشورها، تا اکنون مروج بود است. کاهش فقر نیازمند تأمین شغل است و آینده ما را رقابت با کشور های هم جوار شکل میدهد. از این رو، نیاز به یک استراتژی رشد متناسب جهت بالا بردن سرمایه برای رشد همه شمول و پایدار از طریق انکشاف سکتور ها میباشد. مطابق به استراتژی رشد (ژنویا ۲۰۱۹ - ۲۰۲۴)، اولویت های رشد اقتصادی ما عبارتند از:

- تسریع در انکشاف زراعت و آبیاری، که درآمدهای بیشتری را در مناطق روستایی ایجاد خواهد کرد (مخصوصاً در مناطقی که جنگ باعث عدم توسعه گردیده است)، بدیلی است برای واردات، کاهش فقر و ایجاد شغل.
- انکشاف زراعت صنعتی و رشد پراسس تولیدات زراعتی
- ترویج توسعه صادرات و بدیل واردات در بخش های هدفمند و فعالیت های اقتصادی که افغانستان از برتری مقایسه ای بالقوه برخوردار است.
- تسریع در سرمایه گذاری های هدفمند انرژی، معادن و ادغام منطقه ای که می توانند از لحاظ صادرات عواید کوتاه مدت را بوجود آورند.
- تسریع پروژه مذاکرات و عقد قرارداد های دوجانبه و چند جانبه با کشور های همسایه، کشورهای منطقه و فرمانطقه، برای اعزام و اشتغال کارگران افغان به خارج از کشور که در کاهش بیکاری و افزایش عایدات خانواده ها از طریق ارسال پول نقش دارد.
- پلانگذاری جامع و تمویل برای برنامه های ایجاد شغل (اشتغالزایی) - کارموندنه - EZ-Kar - و مجهز ساختن اشخاص با توانمندی های مسلکی که تقاضای بلند برای آن وجود دارد. این پروژه ها به طور خاص متوجه کارمندان غیر مسلکی و نیمه مسلکی بوده و در درازمدت اجازه خواهد داد که بازگشت کنندگان در جوامع خود امکان ادغام و اسکان را بیابند. برنامه ها طوری طراحی خواهند شد که همزمان به شیوه های کوتاه مدت همکاری های بشردوستانه در فضای جهانی و دورنمای توسعه درازمدت و اهداف توسعه پایدار برای افغانستان - ۸ سازگار باشند.

دولت همچنان به سرمایه گذاری در آموزش، مراقبت های صحتی، مسئولیت غذایی و بخش های اجتماعی ادامه خواهد داد به گونه ای که برابری جنسیتی را افزایش داده و کلیه جمعیت های آسیب پذیر از جمله بیجاشدگان داخلی، کوچی ها، معیوبین، بازماندگان شهدا و فقیرترین اقشار جامعه را تحت پوشش قرار دهد و زمینه ادغام و مشارکت اجتماعی-سیاسی آنها را فراهم سازد. با گسترش نیروی کار یعنی جوانان که بیشترین جمعیت را تشکیل می دهند، برای دولت بسیار مهم است که هدف خود را در رشد فراگیر و رفاه تکمیل نماید. ما به گسترش دسترسی به خدمات نسایی و لادی و سایر خدمات صحتی و درمانی، تشویق تعداد بیشتری از خانمها به کار در آموزش، مراقبت های صحتی و سایر بخشهایی که در آنها از زنان کمتر نمایندگی می شود ما به تشویق ثبت نام دختران در تعلیم و تربیه و ایجاد سیستم هایی که خشونت علیه زنان را کاهش دهد ادامه خواهیم داد. این امر باعث پیشرفت هایی در زمینه صحت مادران و کودکان، تغذیه، ارائه خدمات درمانی، مراقبت های اولیه و سیستم تقاعد خواهد شد. با حفظ دستاورد های قبلی در این زمینه ایجاد می نماید که افغانها پس از کووید ۱۹ از فقر خارج شوند و تا فرصت هایی را برای تحرک رو به انکشاف و رشد طولانی مدت و پایدار ایجاد نماییم. مدل انکشاف پایدار افغانستان در طرح برنامه های ملی دارای اولویت منعکس گردیده است. هر سکتور برای سرمایه گذاری اولویت بندی شده، لستی از برنامه ها و پروژه هایی را تهیه می نمایند که مطابقت به این اهداف دارند. (در حال حاضر از جمله ۵۳۸ متشبه زن در کشور، ۴۷٪ در بازار بین المللی مصروف میباشند، ۴۰٪ در بازار داخلی و ۱۳٪ در حکومت).

در عین زمان، افغانستان با چالش رشد سریع جمعیت مواجه است. رشد جمعیت و دورنمای محدود اقتصادی بر بازار کار فشار وارد میکند که این، بالنویه، راه را برای مهاجرت های غیر قانونی به کشورهای همسایه - پاکستان و ایران - و فراتر از آن هموار میسازد. ما یک استراتژی ملی رشد جمعیت را توسعه خواهیم داد و تدابیر لازم را برای اسخدهی به چالش رشد سریع جمعیت تجویز خواهیم کرد. ما جامعه مدنی، علما و سازمان هایی را که در دفاع و حمایت حقوق زنان و اطفال مصروف هستند دعوت خواهیم کرد تا آگاهی عامه را در مورد عواقب تولد تعداد زیاد اطفال توسعه دهند. مردم باید بدانند که آنها نخواستند توانست که به تعداد کثیر کودکان خویش غذای کافی، تعلیم مناسب و سهولت های صحتی لازم را فراهم نمایند و چگونه این امر رفاه خانواده را متأثر خواهد ساخت. در افغانستان، همانند دیگر کشور های در حال رشد، تبعیض جنسیتی یکی از عوامل مهم رشد جمعیت است. ما به سرمایه گذاری در توانمندسازی زنان برای داشتن سهم بیشتر در تصمیم گیری هایی که متوجه خودشان است، مانند تعداد اولاد، ادامه خواهیم داد. به وزارت های سکتوری توصیه میشود که فکتور رشد جمعیت را در پالیسی های مرتبط و در برنامه های دارای اولویت - در هماهنگی با پالیسی ملی جمعیت - مدنظر بگیرند تا به چالش ها، نا امنی غذایی، فقر و بیکاری، جواب های مؤثر ارائه کرده بتوانند.

۴.۴.۱ بسته ثبات اقتصادی و تشویقی (۲۰۲۰ - ۲۰۲۲)

این برنامه با هدف افزایش فعالیت های اقتصادی و ایجاد اشتغال با تمرکز بر پروژه های فشرده اشتغال زا که دارای بازدهی سریع هستند، اما از پتانسیل رشد بلند مدت نیز برخوردار است متمرکز میباشد. این طرح همان سکتور های اصلی را ذکر می کند که در استراتژی رشد ژنیوا ذکر شده است - زراعت و اقتصاد زراعتی، تجارت، اتصال منطقوی و برق. برای بخش زراعت، هدف این برنامه احداث سردخانه ها، تأسیسات خشک سازی میوه جات، و کارخانه های تولید ارزش افزوده برای ایجاد بازارهای صادراتی بالقوه و افزایش عمر محصولات زراعتی به منظور کمک به امنیت غذایی است. پروژه هایی که به مدیریت ذخایر کوچک آب کمک می کند شامل احداث ۱۵۰۰ بند کوچک برای افزایش موثریت محصولات زراعتی، کاهش سیلاب و خطر خشکسالی در حوزه فوقانی و جلوگیری از انتقال رسوبات و فرسایش خاک است. این موارد شامل ساخت کانال های آبیاری جدید از منابع آب تأسیس شده برای گسترش مقدار زمین های زراعتی قابل کشت در کشور است. ابتکارات اتصال منطقوی شامل برنامه های سنگ فرش برای ایجاد مهارت در جوانان محلی و بهبود دسترسی در جوامع دور افتاده، ساخت سرک های مهم محلی و برنامه های تعمیر و نگهداری ملی شاهراه ها است. سرانجام، برنامه محرک با هدف ایجاد زمینه های رشد در آینده با گسترش شبکه برق جهت افزایش پوشش از ۴۰٪ به ۶۰٪ از جمعیت کشور، این هم باید موثریت صنعتی را افزایش دهد و هم هزینه های انرژی را برای تقریباً ۱ میلیون از جمعیت افغانستان کاهش دهد.

۴.۵ جلوگیری از عواقب وخیم تغییر اقلیم و تطابق به آن

تغییر اقلیم یک خطر جدی و آنی برای منابع طبیعی، زندگی مردم، حیوانات، و به طور عام تنوع بیولوژیکی در افغانستان است. از ۱۹۵۰ به این سو حرارت میانگین افغانستان به شکل چشمگیری (۱.۸ درجه سانتی گراد) بلند رفته است. تحلیل تغییرات در سطح بارندگی نشان میدهد که بارندگی های بهاری در حدود یک سوم کاهش یافته در حالیکه بارندگی های زمستان

کمی بالا رفته. کاهش بارندگی بهاری (مارچ تا می) به طور مشخص بر حاصلات زراعتی اثرگذار میباشد زیرا که اکثر کشت های بهاری با باران آبیاری میشود.

افغانستان یک کشور زراعتی است. باوجود آنکه سهم زراعت در تولید ناخالص داخلی تنها ۲۶٪ است ولی این سکتور منبع مهم اشتغال و معیشت برای مردم فقیر و آسیب پذیر میباشد. اکثریت مطلق مردم کشور (در حدود ۸۰٪) به طور مستقیم یا غیر مستقیم برای معیشت شان متکی بر زراعت و منابع طبیعی قابل دسترس میباشند. به هرصورت، تغییر اقلیم جهانی و ایکوسیستم بسیار شکننده افغانستان – آفات طبیعی مکرر، منابع آبی زیرزمینی در حال خشک شدن، پایین آمدن بهره‌وری زراعت، چالش های بزرگی برای پایداری جوامع دهاتی که توانایی و منابع کافی برای تطابق ندارند، و یا این توانایی و منابع در حد اقل است، میباشد.

تغییر اقلیم مردان و زنان را به طور متفاوت متأثر میسازد. در جوامع روستایی، زنان افغان عموماً مسوولیت پخت و پز، آمده ساختن غذا، تأمین موند سوخت برای پخت و پز و برای تسخین و تدارک آب را به عهده دارند. با تشدید تغییر اقلیمی این وظایف به صورت فزاینده مشکلتر میشود. همچنان حوادث حاد محیط زیستی مانند خشکسالی و سیل ها تأثیر چشمگیر تری بر بخش های آسیب پذیر جامعه، زنان، دارد. حکومت افغانستان، در عین آن که تدابیر لازم را برای کاهش آسیب پذیری جامعه اتخاذ میکند، این را نیز درک میکند که زنان میتوانند عوامل فعال تغییر باشند و راه را برای یافتن راهکارهای مناسب و مؤثر برای تطابق با تغییر اقلیم و کم کردن اثرات آن باز کنند. دسترسی بهتر به منابع مالی، آموزش، حقوق زمینداری و توانایی تصمیمگیری به سطح خانواده آنها را قادر خواهد ساخت که برای مقابله با تغییر اقلیم و چالش های محیط زیستی نقش بارزتری بازی کنند.

فراتر ازین، جنگ دوامدار همراه با فشار جمعیتی و چالش های اجتماعی-اقتصادی فشار بزرگی بر سیستم آبیاری و منابع آبی افغانستان وارد میکند. ازینرو، خطرات بالقوه ناشی از اقلیم، که با جنگ و ناامنی تشدید مییابد، یک چالش اساسی است که بنیاد های ثبات، اقتصاد و امنیت غذایی افغانستان را به مخاطره می اندازد و اگر برای آن راه حل مناسب جستجو نشود دستاورد های سکتوری نزده سال اخیر را با چالش های عظیمی مواجه خواهد ساخت.

باوجود تهدیدات جدی اقلیمی، افغانستان یکی از کشورهای جهانست که کمترین انتشار گازهای گلخانهای دارد و اگر تحت موافقتنامه پاریس در مورد تغییر اقلیم منابع مالی، ظرفیت سازی، تکنالوژی و حمایت حقوقی لازم برایش مهیا گردد میتواند استراتژی های خیلی مؤثر تطابق و توسعه (HEADS) و استراتژی های توسعه با انتشار پایین (LEDS) را تطبیق نماید

حکومت جمهوری اسلامی افغانستان با چارچوب ملل متحد کنوانسیون تغییر اقلیم در سال ۲۰۰۲ الحاق یافت و اعلامیه ملی ابتدایی (INC) خویش را در ۲۰۱۲ و دومین اعلامیه ملی خویش را در سال ۲۰۱۸ پیش کرد. افغانستان در حال نهایی ساختن پلان تطابق ملی (NAP) پلان عمل ملی برای استراتژی تغییر اقلیم (ACCSAP) خویش است. از طریق این پلان ها و استراتژی ها و سهمگیری مشخص ملی (NDC) مجمع دیدگاه و اهداف لازم برای توسعه ظرفیت مطابقت و پایداری زراعت، توسعه و مردم در برابر تغییر اقلیم را دارا میباشد و در حال اجرای استراتژی های توسعه با کمترین انتشار (LEDS) میباشد.

مدیریت تغییر اقلیم در افغانستان اقدامات مقابله و کاهش گازهای گلخانهای و اقدامات تطابق برای کاهش اثرگذاری تغییر اقلیم بر زندگی و معیشت را دربر میگیرد. بر اساس تمایلات تاریخی و پیش بینی های آینده سطح حرارت و بارندگی، سکتور هایی که بیشترین نیاز تطابق را دارند عبارتند از آب، زراعت، جنگل ها، علفزارها، انرژی، ایکو سیستم، تنوع بیولوژیکی و صحت. در همکاری با سازمان های جامعه مدنی حکومت ابتکار ترویج استراتژی های معیشت سازگار با اقلیم و شیوه های کشاورزی، اطلاعات عامه در مورد اثرات تغییر اقلیم، جواب های به موقع و مؤثر برای آسیب پذیری سکتورهای حساس، مدیریت سازگار و همه شمول آب و زمین را به حیث اولویت های درجه اول خویش در مورد حفاظت محیط زیست میدانند.

سکتور هایی چون معادن، خانه سازی، صنعت و زیربنا با آلوده ساختن، تخریب منابع طبیعی، تنوع بیولوژیکی و تولید زباله ها بر محیط زیست اثر منفی میگذارد. برای بهتر سازی توسعه پایدار در همه این سکتورها حکومت جمهوری اسلامی افغانستان تعهد میکند که اثرات این سکتور ها را بر محیط زیست، با طرح و تطبیق ایلان های کاری مناسب، محدود سازد.

به طور مشخص برای جوابگویی به تشویش های مربوط به محیط زیست و تغییر اقلیم حکومت افغانستان بر اولویت های پالیسی ذیل تأکید میورزد:

- ایجاد یک صندوق ملی محیط زیست و تغییر اقلیم که منابع خصوصی و دولتی را دربر خواهد گرفت که سرمایه گذاری های خیلی مؤثر و موجب تغییر در فکر را عملی سازد. این امر دربرگیرنده قرضه ها، عدالت، تضمین ها و کمک ها خواهد بود.
- ظرفیت سازی در بخش دولتی و خصوصی که در پیاده کردن ابتکارات در ساحات اولویت NEP استفاده خواهد شد و ظرفیت سازی در ساحات مهارت ها، منجمله مدیریت مالی، چارچوب های قانونی، اداری، تخنیکی و مهارت های محیط زیست را دربر خواهد گرفت.
- تقویت تحقیقات و انکشافات که راهکارهای عصری، مبنی بر واقعیت ها برای چالش های محیط زیستی افغانستان پیشنهاد خواهد کرد.
- زنان میتوانند که نقش قابل ملاحظه یی با استفاده از روش های مساعد برای اقلیم، به شمول استفاده از مواد سوخت پاک و قابل تجدید، صرفه جویی در مصرف انرژی، کاهش استفاده از پلاستیک و باز یافت بازی کنند. حکومت فرصت های آموزشی و دسترسی به منابع قابل تجدید انرژی را فراهم خواهد ساخت.
- زنان افغان میتوانند منحصراً مصرف کننده، باز یافت کننده و متشعب سهم حیاتی در صنعت باز یافت بازی کنند. حکومت متعهد است که آموزش های ظرفیت سازی برای رشد مسلکی و ابزار حمایتی را فراهم سازد.

۴.۶. برنامه ی ظرفیت سازی برای حفظ و مراقبت

در دو دهه اخیر بخش قابل ملاحظه منابع ملی افغانستان صرف ساختمان و توسعه زیربنا ها، به شمول جاده ها، شاهراه ها، میدان های هوایی، راه آهن، خطوط انتقال و تولید برق، سهولت های مخابراتی و غیره گردید. رشد اقتصادی کشور مستقیماً مرتبط است با حفظ و مراقبت و توسعه بعدی این زیربنا ها. ازینرو بخاطر تأمین دوامدار فعالیت و قابلیت استفاده این زیربنا ها و جلوگیری از اتلاف منابع ملی حکومت یک برنامه جامع برای بهتر سازی ظرفیت نهادهای سکتور ها در حفظ و مراقبت مؤثر زیربنا های کشور طرح و تطبیق خواهد کرد.

۴.۷. صلح سازی

استراتژی حکومت حصول اطمینان از اشتراک همه افغان ها در مذاکرات صلح میباشد. ما پیشرفت قابل توجهی را با شناسایی وضعیت صلح برای افغانستان انجام دادیم و یک استراتژی برای رسیدن به وضعیت نهایی آماده گردیده، برخی از شاخص های کلیدی عملکرد به منظور پی گیری روند پیشرفت ترتیب شده است و شرکایی که در این روند باید مشارکت داشته باشند تشخیص داده شده. دستیابی به صلح پایدار مستلزم توافق در سطح بین المللی است: اول- با کشورهای همسایه؛ دوم- در منطقه؛ و سوم- ما باید با قدرت های بین المللی که در کشور منافع دارند به توافق برسیم. روند مذاکرات بین الافغانی وابسته به مشارکت طالبان در جا های مختلف طی چند ماه و شاید سال ها میباشد. شورای عالی مصالحه ملی، وزارت دولت در امور صلح و سایر شرکا باید در همه عرصه های این روند دخیل باشند. صلح اولویت اصلی ما است و نیاز به برنامه هایی برای هماهنگ کردن گفتگو ها، و بخاطر تأمین عدالت، نیروی های امنیتی و دفاعی میتوانند بر طرف دیگر مذاکره فشار وارد کند تا بر میز مذاکره صلح حاضر شوند. توافقنامه صلح پیامدهای مالی قابل توجهی برای انتقال و اولویت بندی منابع خواهد داشت. پس از برقراری صلح شش وظیفه عمده باید اجرا شود که عبارت اند از: (۱) بازگشت جنگجویان طالبان و خانواده هایشان (۲) بازگشت مجدد مهاجرین افغانستان از ایران و پاکستان (۳) اسکان مجدد بیجا شده گان داخلی و معلولین (۴) گفتگوی ملی از قریه جات تا سطح ملی برای التیام بخشی به درد های پس از جنگ و داشتن دیدگاه مشترک در مورد آینده، تقویت تعهد به حل و فصل منازعات از راه های قانونی و سیاسی (۵) انکشاف متوازن با تمرکز خاص بر مناطق آسیب دیده از جنگ (۶) قانونی شدن اقتصاد غیررسمی، با توجه خاص به حل مناقشات ارضی، ایجاد حقوق مالکیت شرکت ها و ارائه مجوز های حقوقی به اقتصاد غیر قانونی، به ویژه تولید، فرآوری و قاچاق مواد مخدر. مقیاس و دامنه هر یک از این وظایف مهم گسترده است، چرا که صدها هزار نفر از مردم نیازمند تمرکز توجه به آینده دارند. آگاهی از بزرگی این مسئولیت که شرکای بین المللی و منطقه وی با ما مواجه هستند اولین قدم این روند است. دولت افغانستان به دقت در حال آماده شدن برای درک مسائل و آماده سازی

را محل‌های احتمالی برای مقابله با آن‌ها می‌باشد. زمانی یک توافقنامه چارچوب برای صلح در حال انجام است، ما قادر خواهیم بود خود را وقف پرداختن به این وظایف مهم از طریق همکاری‌های انکشافی دارای اولویت با همسایگان خود سازیم.

۴.۷.۱. برنامه حمایت از صلح (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵)

صلح نیازمند چارچوب مشارکت منسجم می‌باشد تا در قدم نخست بستری را برای اعتماد بین احزاب سیاسی بمیان آورد که این اعتماد زمینه‌کنار آمدن با طالبان را روی موضوعات اساسی فراهم مینماید. هدف برنامه ملی دارای اولویت صلح اینست که از یک راه حل با مذاکرات حمایت صورت گیرد، جنگجویان را به رتبه را دوبار ادغام نماید، شورشیان را از میدان نبرد دور نگهدارد، ظرفیت نهاد ها را بلند ببرد تا از پروسه صلح، با ایجاد شغل، امنیت و ارائه خدمات به مردم حمایت کنند. ما این اهداف را به پیش خواهیم برد و در عین زمان ارزش های قانون اساسی افغانستان، پروسه های دموکراتیک، حقوق بشر، حقوق زنان و اقلیت ها و دستاورد های نوزده سال گذشته را حفظ خواهیم کرد.

صلح تنها امضای موافقتنامه ها برای ختم جنگ نیست. این که مذاکراتی که صورت می‌گیرد بر کیفیت و ماهیت نتایج به دست آمده اثر گذار باشد به همان اندازه اهمیت دارد. در اصول > صلح پایدار در افغانستان، پیش از همه چیز، ایجاد میکند که اروسه صلح همه شمول باشد، تدابیر مؤثر برای ادغام بعد از صلح اتخاذ گردد، قوای ملی امنیتی و دفاعی حفظ شده تقویه گردد و از توسعه دوا مدار اقتصادی و سیاسی حمایت شود. حکومت از ۱۷ الی ۱۹ اسد ۱۳۹۹ یک کویه جرگه مشورتی را دعوت نمود تا نظر افکار عامه ملت را در باره صلح بخاورد و اطمینان حاصل کند که صدای همه اقشار جامعه شنیده میشود و حقوق شان محفوظ است. ۳۲۰۰ نماینده، به شمول ۷۰۰ زن، از ۳۴ ولایت و ۲۳ صنف جامعه، به شمول جامعه مدنی، گروه های سنتی و مذهبی، زنان، رهبران مجاهدین، قربانیان جنگ، کوچی ها، و مهاجرین افغان در جرگه اشتراک ورزیدند. فیصله جرگه به حکومت یک رهنمود قوی ارائه کرد که ۴۰۰ زندانی طالب را رها نموده آخرین موانع را از راه بردارد تا مذاکرات بین الافغانی آغاز شده بتواند. حکومت همچنان با اعضای منتخب مردم در لویه جرگه مشورتی و سازمان های جامعه مدنی در تماس خواهد بود مذاکرات بین الافغانی بگشاید تا ارتباط بین ریشه های عمیق اجتماعی و این اروسه ملی در جریان مذاکرات بین الافغانی حفظ شود.

۴.۷.۲. برنامه ملی دارا ی اولویت برای سکتور امنیت (۲۰۲۰ - ۲۰۲۴)

قدرت و ثبات نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان کلید برای حفاظت و حراست دولت جمهوری اسلامی افغانستان می‌باشد. تحکیم صلح مستلزم تقویت نیروهای امنیتی می‌باشد تا طالبان از قدرت نیرو های امنیتی آگاه شوند و این باعث شوند تا آنها به میز مذاکره کشانده شوند که این امر نیازمند سرمایه گذاری دوا مدار روی ظرفیت های قوای مسلح خصوصاً نیروی های ویژه امنیتی، قوای هوایی و ظرفیت های استخباراتی است. علاوه بر این، بخش های دیگر قوای مسلح که نیازمند ارتقای ظرفیت و برنامه آموزشی مؤثر می‌باشد عبارت از ظرفیت های لجستیکی و صحیه می‌باشند. ما در حال افزایش سهم مالی برای نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان در جهت رشد، تقویت و استحکام بخشیدن آن که بخش مهم از استراتژی خودکفایی ملی است می‌باشیم. دولت به گونه جدی متعهد است تا یک سلسله اقدامات لازم در خصوص مبارزه با فساد، سوءاستفاده از منابع مالی و ایجاد میکانیزم های نظارتی را از مصارف مالی در سکتور امنیت روی دست گیرد، در حال حاضر بازنگری جامع ساختاری و مصارفی در جریان است که وزارتخانه های دفاع ملی و امور داخله را در تامین مصارف و ثبات نیروها اطمینان میبخشد. مقامات ارشد قوای مسلح بشمول صاحبمنصبان رده اول که به جرم فساد و یا سوءاستفاده از امکانات و صلاحیت های وظیفوی محکوم بودند مورد پیگیری قانون قرار گرفته و تعدادی به زندان افکنده شدند. الکترونیک و بایومتریک سازی سوانح و معلومات نیروها در آستانه تکمیل شدن است که این خود زمینه شفافیت بوده و روند پرداخت ها را سهولت میبخشد. حمایت مستمر مالی لتفا (LOTFA) برای پولیس، سیستمکا و سایر تمویل کنندگان برای اردو در راستای اصلاحات لازم و ضروری است.

۴.۷.۳. عدالت برای همه: حاکمیت قانون و اصلاح سکتور قضایی

ایجاد اعتماد مردم به اینکه دولت آنها می تواند آینده ای بهتر را برای آنها فراهم کند و خانواده های آنها در برنامه های انکشافی ملی ما نقش اساسی را بازی میکنند. مردم ما باید به کشوری که از طریق قوانین و نهادها به خوبی اداره میشود، اعتماد داشته باشند، دولت پاسخگو بوده و صدای مردم را می شنود، ارائه خدمات با کیفیت و حاکمیت قانون بصورت عادلانه و تحقق عدالت را بصورت دقیق انجام میدهد. مشهودترین "چهره" دولت به شهروندان اش ارائه خدمات و حل و فصل شکایات و اختلافات است، یعنی دسترسی به عدالت.

زنجیره عدالت مستلزم کشف توسط پلیس، تحقیقات و تعیین جرم توسط خائنوالی، ارسال دوسیه به محکمه ابتداییه، دوری و تجدیدنظر در محکمه استیناف و محکمه نهایی، اجرای حکم از طرف ستره محکمه کشور برای اجرای قانون توسط وزارت داخله و یا وزارت عدلیه، مدیریت دوسیه توسط اداره زندان ها (یک اداره تازه تأسیس)، سیستم قضایی اداره لویه خائنوالی و ستره محکمه کشور. قانون مدنی و قانون جزا پروسیجر مفصلی برای تصمیم گیری دارند، اما در عمل تطبیق آن به مشکل برخورد کرده است. طی پنج سال گذشته، قانون جزا کاملاً تجدید نظر شده است، ستره محکمه کشور اصلاحات زیادی را در این بخش تطبیق نموده است، هم در بخش تطبیق پروسیجر ها و هم در بخش اصلاحات در خود سکتور عدلی و قضایی کشور. همچنین اصلاحات قابل توجهی در اداره لویه خائنوالی کشور صورت گرفته است، خصوصاً در مورد توجه به جلوگیری از خشونت علیه زنان، با این حال، پولیس و وزارت عدلیه هنوز هم به اصلاحات سریعتری نیاز دارند، مانند اصلاحات در سیستم زندانها.

هرچند سکتور عدالت در افغانستان در سالهای اخیر پیشرفت چشمگیری داشته، معهذ، دسترسی به عدالت و معلومات قضایی شهروندان بسیار عقب مانده اند. تأمین یک سکتور عدالت پایدار، عادلانه و شفاف یکی از مسایل عمده عملیات صلح سازی ما، برای حال و بعد از نهایی شدن توافق صلح خواهد بود. برای حفاظت حقوق، مجازات ناقضین حقوق بشر و تسهیل دسترسی به عدالت واقعی حکومت تدابیر ذیل را اتخاذ میکند:

- تأمین استقلال قضاء و گسترش دسترسی به نهاد های رسمی عدالت در سراسر کشور با بهتر سازی کمیت و کیفیت ادارات عدلی. ما به طور مشخص نیاز داریم که موانع دسترسی به عدالت را برداریم، اعم از موانع جغرافیایی، مرتبط با جنسیت و لوژستیک و تأمین شفافیت و عادلانه بودن اجرائات در روند قضایی.
- بهتر سازی معلومات مردم در باره سیستم قضا از طریق کامپاین های اطلاع رسانی قانونی به شمول مراکز کمک حقوقی، ارائه معلومات در باره سیستم قضایی از طریق رسانه ها، جامعه مدنی، به سطح ابتدایی و توسط اشخاص موظف/داوطلب آموزش دیده برای ترویج و ارائه مشاوره حقوقی: و نصاب تعلیمی ابتدایی و ثانوی. این همه از نیازمندی های اساسی برای رفع سوء تفاهم ها در مورد ادارات عدلی و ایجاد اعتماد مردم بر تطبیق عدالت از طرف نهاد های رسمی میباشد.
- افغانستان یک اساس قوی غیر رسمی قواعد، پروسیجر ها و فعالین را دارا میباشد که مشروعیت خویش را از مذهب و عنعنات میگیرد. مراجعه به این موسسات بخاطر نزدیک بودن با مردم و اسان بودن دسترسی به آن، بیشتر در جاهایی صورت میگیرد که دسترسی به ادارات رسمی محدود میباشد. این نمونه های عدالت سنتی نقیصه بزرگی را در ارتباط به انواع جزا ها، نابرابری های جنسیتی و حقوق اطفال دارا میباشد که به سطح ملی و بین المللی مجاز نیست. ازینرو ما نیاز داریم که در مشاوره با علمای دین، جامعه مدنی، حقوقدانان، اهل خبره این شیوه های تطبیق عدالت را بررسی نماییم، مطابقت آنها را با قواعد ملی و بین المللی ارزیابی کنیم و ببینیم تا چه حد میتوانیم این شیوه های سنتی را در سیستم رسمی عدالت مدغم سازیم. در ساحاتی که این سیستم در تناقض با کنوانسیون های حقوق بشر میباشد کوشش خواهد شد که تطبیق آن محدود شود و یا بدیل هایی برای آن جستجو گردد که از دیگاه دین و عنعنه قابل قبول باشد. به اینگونه از یک طرف دسترسی به عدالت ساده تر میگردد و از سوی دیگر از عدم مطابقت سیستم عنعنوی و سیستم رسمی جلوگیری بعمل می آید.
- بعد از نهایی شدن موافقتنامه صلح حکومت افغانستان برای ایجاد میکانیزم های لازم مانند «کمسیون های حقیقت و مصالحه»، محاکم خاص، برنامه های تلافی و غیره را روی دست خواهد گرفت تا ادعا های جنایات جنگی، نقض جدی حقوق بشر، جنایات ضد بشر را تحت پوشش قرار دهد. مذاکره کنندگان صلح از جانب حکومت افغانستان از شمولیت موارد عدالت انتقالی در تفاهم صلح دفاع خواهند کرد و بعد از استقرار صلح حکومت افغانستان برای آن متعهد خواهد ماند.
- تطبیق بهتر قانون ایجاب میکند که پالیسی های مؤثر برای ترویج شفافیت، نظارت، آموزش پرسونل و تشویق استفاده ز تکنالوژی طرح گردد. حکومت افغانستان متعهد است که به ادامه اصلاحاتی که قبلاً در وزارت داخله و دیگر ادارات سکتوری آغاز شده، در همکاری با TAAC – North برای بیشتر مسلکی شدن پولیس، تفویض صلاحیتهای قانون اساسی به قضات – به شمول صلاحیت مصادره دارایی ها و تطبیق بهتر قانون، کار کند.
- حفاظت از مردم ملکی یکی از اولویت های حکومت افغانستان و نیروهای ملی امنیتی و دفاعی میباشد. در ستمبر ۲۰۱۷ حکمت پالیسی کاهش تلفات و حفاظت ملکی را تصویب نمود که رهنمود های مشخصی برای نیروهای ملی امنیتی و دفاعی دربر دارد تا از تلفات ملکی جلوگیری صورت گرفته این تلفات و آسیب رسیدن به دارایی

های ملکی کاهش یابند. این پالیسی همچنان استفاده از تاسیسات ملکی مانند منازل، مکاتب، شفاخانه ها و کلینیک ها را منع قرار میدهد. حکومت در تصمیم خویش مبنی بر همسو سازی روش های نیروهای افغانی به قوانین بین المللی و بشردوستانه قاطع میباشد. آموزش های قوی که خصوصاً بر کاهش تلفات ملکی متمرکز می باشد برای سربازان قبل از اعزام شلن به جبهات جنگ ارائه گردیده و تیم کاهش تلفات ملکی افغان ایجاد شده که مسولیت جستجو، تحلیل، کاهش آسیب رسانی به ملکیان، و تحقیق شفاف و به وقت در باره تلفات ملکی را به عهده دارد.

ما تعهدات خود را برای ادامه تقویت سکتور عدلی و قضایی تجدید می نمایم. برنامه دارای اولویت فعلی که طی سالهای اخیر به اثر تعهدات محدود مالی متأثر شده است، به هدف ارائه خدمات قضایی موثر، حصول اطمینان از دسترسی شهروندان به محاکم شفاف و تطبیق قانون، تضمین شفافیت حفظ و تضمین حقوق آزادی و حقوق اولیه شهروندان و بالا بردن اعتماد مردم بالای دولت میباشیم. پلان اصلاح شده سکتور عدلی با استراتژی ضد فساد کاملاً منطبق میباشد. برنامه ملی دارای اولویت سکتور عدلی در سال ۲۰۱۶ توسط کابینه جمهوری اسلامی افغانستان مورد تصویب قرار گرفت که ما آنرا تا ۵ سال آینده که سالهای ۲۰۲۷ الی ۲۰۲۵ را در بر گیرد تصحیح میکنیم.

۴.۷.۴. ادغام مجدد (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵)

صلح ایجاب میکند که ما شهروندان خویش را دوباره شامل جامعه سازیم. این مشتمل بر جنگجویان طالبان است ولی فراتر از این ادغام موفق بیجا شدهگان داخلی و شهروندانی که از کشورهای همسایه - پاکستان و جمهوری اسلامی ایران - برمی گردند را نیز در بر میگیرد. ما برای جنگجویان سابق پلان ادغام مجدد را ترتیب خواهیم کرد که فراتر از کمک نقدی و غذا در مرحله اول خواهد بود. ما باید با این جنگجویان سابق طوری برخورد کنیم ه آنها حس کنند که مانند د اجتماع غیرنظامی برایشان مفید است. ثانیاً ما باید با دول همسایه وارد مذاکره شویم تا چارچوبی برای ادغام مجدد شهروندان خود ایجاد کنیم.

تشویق مهاجرت محفوظ و با نظم یکی از ساحات شامل در اولویت پالیسی تسجیل شده در اهداف توسعه پایدار برای افغانستان (A-SDG 10.7) میباشد. از سال ۲۰۱۶ به این سو بیشتر از سه میلیون افغان به کشور بازگشته اند و در حدود چهار میلیون بیجا شده داخلی تخمین شده. در عین زمان پناهندهگان باقی مانده در پاکستان و جمهوری اسلامی ایران با چالش های چند بعدی مواجه اند که جنبه های توسعه بشردوستانه، امنیت و موقف سیاسی ایشان را دربر میگیرد. چون مهاجرت از افغانستان یک پدیده منطقه ای میباشد لازم است برخورد با آن به سطح منطقه باشد و بازیگران منطقه ای - جمهوری اسلامی ایران، پاکستان، ترکیه، سازمان های بشردوستانه بین المللی مانند UNHCR، IOM، و غیره در آن دخیل باشند. ما نیاز داریم که تدابیر لازم اداری و حقوقی را در یک ساختار منطقه ای با هم به مذاکره بگیریم و تشویق های اقتصادی اضافی برای کاهش مهاجرت های غیر قانونی در نظر گرفته شود.

همه پناهندهگان افغان حق مسلم بازگشت به کشور و ادغام مجدد محترمانه در جامعه خویش را دارا میباشند. استقبال بازگشت کنندهگان کثیر، به خصوص در شرایط صلح نوپا و شرایط بینهایت چالش برانگیز اقتصادی افغانستان کوشش های خاصی میخواهد تا منابع محلی و ملی و کمک های بشردوستانه بین المللی طوری بسیج شوند که فضای مساعد برای ادغام مجدد آنها در جامعه و اقتصاد افغانستان فراهم شود. رشد پایدار اقتصادی، ایجاد اشتغال و کاهش فقر همزمان با حمایت از انکشاف مهارت ها و مهاجرت مدیریت شده در جلوگیری از مهاجرت های غیرقانونی به پیمانۀ وسیع نقش بنیادی دارد (SDG 4, 5, 6) و حکومت جمهوری اسلامی افغانستان تا جاییکه مربوطش میشود تعهد کامل دارد. فرمان شماره ۳۰۵ رییس جمهور که جدیداً صادر گردید و رهنمودهای مرتبط آن درین عرصه اساسات عمل را گذاشته است.

۴.۸. دولت سازی

موفقیت ما در مارکیت سازی بصورت مستقیم ارتباط دارد به کامیابی ما در دولت سازی، که ایجاب به میان آوردن یک فضای مناسب توسط تشیقات دولتی که بر محدودیت های ناشی از شیوه های باقیمانده از زمانهای گذشته، نبود قواعد بازی و فساد رامیکند. از طریق تطبیق برنامه های ملی دارای اولویت برای دولت سازی، اهداف حکومت مبارزه با فساد، تقویت حکومنداری محلی و بهبود سیستم های مدیریت مالی عامه است.

۴.۸.۱. مبارزه بر ضد فساد

افغانستان اصلاحات قانونی قابل توجه را برای مقابله با فساد در طول سه سال گذشته انجام داده است. با وضع قانون جدید کود جزا جرایم فساد اداری مشخص تر شده است و یک شروع تازه برای اعلان دارایی مقامات دولتی، قانون دسترسی اطلاعات که از جمله بهترین قوانین در سطح جهان محسوب می شود، حمایت از افشاگری و مبارزه با فساد در مورد نقش و مسئولیت بین ادارات مهم ضد فساد و مقررات جمع آوری عواید بصورت مشخص ایجاد گردیده است. زمینه های اصلی پیشرفت شامل مدیریت بهتر مالی و بهبود عملکرد و تفتیش برای ایجاد بودجه شفاف و پاسخگو است. زمینه های پیشرفت دیگر شامل اصلاحات نهادی در لویه څارنوالی و ستره محکمه کشور، اداره خدمات ملکی و مدیریت منابع بشری و بخش های امنیتی است. فساد موضوعی است که باید بر آن باید تمرکز شود.

افغانستان همچنان چندین نهاد جدید برای جلوگیری از فساد تأسیس کرده است: شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه با فساد، مرجع اصلی پالیسی سازی در این بخش است، سکرتریت ویژه مبارزه با فساد اداری (SACS) از تطبیق اجراات سکرتریت ویژه مبارزه با فساد اداری و اطمینان از هماهنگی با دفتر ثبت دارایی های مقامات دولتی و رسیدگی به شکایات مربوط به فساد در مورد مقامات عالی رتبه رسیدگی و نظارت میکند، و کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) ارزیابی مستقل از پالیسی ها و برنامه ها را انجام می دهد. ساحات کلیدی پیشرفت مدیریت بهتر دارایی ها، وظایف تفتیش بهتر برای ایجاد دوره های آموزشی بودجه، اصلاحات نهاد ها در لویه څارنوالی و ستره محکمه، استخدام در خدمات ملکی و مدیریت منابع بشری در سکتور امنیتی را دربر میگیرد.

باوجود آن که اقدامات زیادی برای مبارزه به فساد فراگیر در طول سالهای گذشته صورت گرفته باز هم فساد در نهاد های حکومتی وجود دارد و توانایی حکومت را برای ادای وظایفی که در قانون اساسی مشخص شده تضعیف مینماید. اول عامه و اول دونر ها را د معرض خطر ضایع شدن قرار میدهد، اعتماد دونر ها و سکتور خصوصی را برهم میزند و در بین مردم نارضایتی به میان می آورد. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان فساد را به مثابه خطر جدی برای صلح و توسعه افغانستان تلقی میکند و تعهد مینماید که:

- مشوق ها و فرصت های فساد را که در داخل دستگاه حکومت وجود دارد کاهش داده از مین بردارد.
- نهاد های حکومتی کارا و حسابه را بمیان آورده پروسه های شفاف و رقابتی را در استخدام خدمات ملکی، تدارکات و تطبیق بوجه به میان آورد.
- مدیریت بهتر دارایی ها و وظایف تفتیش بهسازی شده را برای دوره های آموزش بودجه تأمین نماید.
- استفاده از تکنالوژی های پیشرفته جمع آوری، تحلیل و شریک سازی معلومات را برای شناسایی و رفع روش ها مفسدانه تشویق نموده تعمیل نماید.
- اعاده و تقویت اعتماد مردم بر نهاد های عدلی، با پیشبرد اصلاحات در نهاد های لویه څارنوالی، ستره محکمه، استخدام در خدمات ملکی و سکتور امنیتی.
- تأمین و بهسازی مدیریت مالی عامه مؤثر از دیدگاه ضد فساد.
- ختم فساد در سکتور امنیتی با انکشاف نهاد های قوی امنیتی ضد فساد و بهتر سازی مدیریت دارایی ها.
- ایجاد همکاری عملی ضد فساد با دخیل ساختن جامعه مدنی و نهاد های نظارتی مستقل.
- غیر متمرکز ساختن ابتکارات ضد فساد از کابل به مراکز ولایتی با تشدید نظارت و هماهنگی به سطح محلی.

برای تقویت تعهد ما در تلاشهای ضد فساد تا کنفرانس ژنیوا، شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه با فساد به طور منظم جلسات شان را جهت رسیدن به اهداف ذیل تنظیم مینماید: تکمیل معیار های تعهد شده و اجرای تصامیم لویه څارنوالی توسط پولیس؛ نهایی سازی استراتژی موقت ضد فساد؛ نهایی کردن برنامه های ضد فساد هر یک از برنامه های ملی دارای اولویت، نقشه راه برای اجرای سیستماتیک تصامیم قضایی و هماهنگی بین همه ادارات تطبیق کننده حاکمیت قانون و مبارزه با فساد و اصلاحات در قوانین و مقرره ها.

۴.۸.۲. تقویت حاکمیت حکومتداری محلی

هدف ما ایجاد دولتی است که پاسخگوی نیازهای شهروندان باشد نه افزودن لایه‌های بیشتری از بوروکراسی. حکومتداری محلی باید موثرتر و پاسخگو شود. حکومتداری محلی تهداب دولت‌سازی و صلح است زیرا روابط بین شهروندان و حکومت را تنظیم میکند. نیاز به ارزیابی نقاط قوت و ضعف ساختارهای محلی موجود، و بازبینی چارچوب‌های قانونی زیر چتر قوانین ملی وجود دارد. حضور یک دولت قوی با برنامه، بودجه ساز و دارای قابلیت ارائه خدمات از جمله خدمات اداری، زیربنایی، امنیت و حفاظت از حقوق شهروندان ضروری است تا تغییرات مورد نیاز و اصلاحات در ساختار قوانین و حقوقی به وجود آید.

یکی از اولویتهای اصلی دولت تقویت حکومتداری محلی و نزدیک‌سازی آن با روستا، شاروالی‌ها و ولایت است، که در اجرای موفقیت‌آمیز برنامه همبستگی ملی و به دنبال آن میثاق شهروندی قابل لمس است. حکومتداری شهری طی پنج سال گذشته توجه زیادی را به خود جلب کرده‌است و والیان نقش مهمی در طرح و تطبیق برنامه دارای اولویت انکشاف شهری دارند. به همین منظور والیان ولایات عملاً در کابینه حضور داشته‌اند. با ایجاد برنامه‌های ملی دارای اولویت (NPPS) فراگیر و تفویض اختیار و منابع به حکومتداری محلی، ما قادر خواهیم بود تا شاهد خلایقیت عالی و تطبیق موثر بودجه مبتنی بر عملکرد باشیم.

کابینه حکومت جمهوری اسلامی افغانستان نقشه راه شهروند محور حکومتداری محلی را در سال ۲۰۱۸ تصویب کرد که میکانیزم اساسی برای تقویت حکومتداری محلی را در دسترس قرار میدهد. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان متعهد است که هشت زون اقتصادی، موازی با هفت زون نظامی اروی ملی و پولیس جمع یک زون مرکزی را بوجود آورد. زون‌های اقتصادی از طرف ادارات مسوول توسعه منطقه‌ای در همکاری و هماهنگی با شاروالی‌های مربوط اداره میشوند. هدف از این تقسیمات بهتر سازی رشد اقتصادی محلی، انتقال صلاحیت‌های تطبیقی به نهاد‌های محلی، تمرکز بر فرصت‌های بالقوه در زون‌های اقتصادی و مدیریت تمرکز فوق العاده جمعیت در مراکز شهری میباشد. ازین طریق والی‌ها نقش مهمی در پلانگذاری و تطبیق پروژه‌های انکشافی بازی خواهند کرد. ادارات توسعه منطقه‌ای به شکل شرکت‌های دولتی به میان خواهد آمد که هر یک از این ادارات مسوولیت طرح، پلانگذاری، تطبیق و نظارت پروژه‌های انکشافی در مناطق مربوطه را خواهند داشت. به عبارت دیگر این واحدها مالکیت پروژه‌ها را خواهند داشت. حکومت جمهوری اسلامی افغانستان همچنان بخاطر تقویت حکومتداری محلی و تقویت نقش مردم در حکومتداری و تصمیم‌گیری شوراهای محلی را ایجاد خواهد کرد و انتخابات ولسوالی و شاروالی‌ها را برگزار خواهد کرد. در یک ابتکار بی سابقه برای تمرکز زدایی، حکومت حضور دیجیتالی والیان را در کابینه تصویب کرد. بدینسان هر بار یک والی به نمایندگی از دیگران فرصت خواهد داشت که در مجالس کابینه شرکت نموده صحبت نماید.

۴.۸.۳. انکشاف ملی مدیریت مالی

عملکرد سیستم‌های بودجه و مدیریت مالی عامه برای رفع چالش‌های پیش روی کشور و حصول اطمینان از استفاده موثر از منابع مالی که در اختیار آن است بهبود یافته است. هدف دولت ایجاد منابع مالی و تخصیص آن در اولویتهای اصلی است. یک استراتژی جامع اصلاحات، مالیات را از طریق ارزیابی‌های ضد فساد با هدف بهبود جمع‌آوری مالیات از طریق ختم معاملات غیر رسمی و تعویض آن با معاملات رسمی، هدف قرار دادن باقیداری‌ها از نوع مالیات و ترخیص بازپرداخت‌ها، گسترش حصول مالیات از طریق تطبیق موثر بخش‌های مربوطه و بهبود مدیریت تسهیلات گمرکی جهت انکشاف تجارت تا موثریت عواید از دیاد یابد. دولت همچنین با بهبود روند مدیریت سرمایه‌گذاری عامه برای انتخاب پروژه‌های موثر در بودجه، انجام بازنگری پورتفولیو پروژه‌ها و برنامه‌های موجود در بودجه باعث بهبود کارایی و صرفه جویی در هزینه‌های جاری خواهد بود، و اقدامات ضد فساد را برای کاهش سوء استفاده از بودجه و بازنگری نهادهای دولتی برای بهبود موثریت عملیاتی و ساختاری و رسیدگی به ناهماهنگی‌های موجود در ادارات میباید.

براساس استانداردهای ارزیابی صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، تمرکز این اصلاحات بر بهبود قابل توجه در این رده بندی‌ها خواهد بود.

۴.۸.۴. برنامه تقویت حکومتداری موثر (۲۰۲۴ - ۲۰۱۹)

حکومت افغانستان، بیش از پیش، اهمیت حکومتداری بهتر و تحکیم حاکمیت قانون برای عرضه خدمات، شفافیت، حسابدهی و رشد اقتصادی را میپذیرد و تأکید جدی بر ایجاد نهاد های موثر و تقویت حاکمیت قانون صورت گرفته.

اجرای موفقیت آمیز همه طرح های دولت براساس مبانی نهادی و حاکمیت قوی پیش بینی شده است. ما همچنان پاسخگوی خواسته های شهروندان و تقویت پاسخگویی و شفافیت نهادها خواهیم بود و اقدامات بیشتری اتخاذ خواهیم کرد تا حاکمیت قانون، مشخصاً در مهار کردن فساد و تشویق سرمایه گذاری های خصوصی با از بین بردن این احساس که سرمایه گذاری مواجه به خطرات بزرگ و بازدهی ضعیف سرمایه است. برنامه حکومتداری موثر، که به طور رسمی در سال ۲۰۱۸ راه اندازی شد، دارای شش ستون اساسی است و از طریق برنامه های فرعی مختلف تطبیق می شود: (۱) شفاف سازی و بازنگری تعریف فعالیت های اصلی دولت؛ (۲) مسلکی سازی عرضه خدمات دولتی (۳) تقویت سیستم های مدیریت مالی عامه (۴) بهبود حکومتداری محلی (۵) مبارزه با فساد و (۶) بهبود جمع آوری اطلاعات و استفاده از آن. ستون های برنامه حکومتداری موثر شامل فعالیت های زمان بندی شده، دارای بودجه، و متوجه به اصلاحات است. بسیاری از این ها در حال حاضر در حال انجام شدن هستند. همچنان ما قبلاً با حضور والیان در تمام جلسات کابینه، بین مرکز و ولایات هماهنگی بیشتری ایجاد کرده ایم. با گذشت زمان به دنبال این خواهیم بود که والیان و شاروال ها را در این چارچوب در نظر بگیریم. با توجه به اولویت شفافیت، ما اصلاحات را به مناطقی که به اندازه کافی تحت پوشش قرار نگرفته اند، توسعه خواهیم داد. بهبود در مدیریت منابع بشری هم در سکتور ملکی و هم در سکتور امنیتی، مدیریت دارایی ها، اجرای تفهیم نیز به اولویت های ما اضافه خواهد شد. برای کمک به پی گیری و مبارزه با فساد، دولت افغانستان متعهد به افزایش توانمندی و بلند بردن ظرفیت ادارات تطبیق کننده قانون (گروه های جرایم سنگین، ریاست وصول دارایی ها و معاونیت لویه خرنوالی برای مبارزه با فساد) تعریف معیارها، جابجا کردن ابزار تسریع روند و بهتر سازی هماهنگی، ارتقای ظرفیت و ظرفیت سازی، گزارشدهی منظم به مردم، شفافیت تصامیم محاکم و غیره میباشد. اصلاحات بیشتر در گمرکات، بودجه و خزاین بخش حیاتی اصلاحات مبارزه با فساد هستند. ما به مشارکت سکتور خصوصی و جامعه مدنی - به شمول رسانه ها - برای شرکت در مبارزه با رشوه ستانی و ایجاد شفافیت در طی دوره صدور مجوز ادامه خواهیم داد. در نهایت، ما به تدریج بسیاری از نهاد های مبارزه با فساد را به کمیسیون مستقل مبارزه با فساد ادغام خواهیم کرد تا کاملاً مطابق با (UNCAC) باشیم. تکمیل اطلاعات بیومتریکی و شهرت (مشخصات فردی) مربوط به خدمات شهری - که در حال حاضر ۹۰ درصد تکمیل شده است - در ماه های آینده پایگاه اطلاعاتی قابل اعتماد که اصلاحات جامع و صرفه جویی قابل توجه در بودجه فراهم خواهد کرد.

۴.۸.۵. برنامه جدید انکشاف منابع انسانی (۲۰۲۳ تا ۲۰۱۹)

شهروندان تعلیم یافته، دارای مهارت و صحتمند محرک گذار افغانستان از حالت جنگ به صلح و توسعه خواهند بود. ما باور داریم که تربیه قوای کاری دارای مهارت و مسلکی از پیش شرط های صلح پایدار، دولت کارا، و بازار متحرک - سه پایه استراتژی - در افغانستان است. با در نظر داشت تأثیرات صحتی و تعلیمی آنی شیوع کووید ۱۹ بالای جمعیت افغانستان، ما باید برنامه های خود را اصلاح نماییم تا نه تنها تأثیرات کووید ۱۹ را دفع نماییم، بلکه اساس منابع بشری قوی را برای نسل های آینده ایجاد نماییم. برای پاسخ به شیوع کووید ۱۹ ما برنامه های تعلیمی و تحصیلی خود را اصلاح نموده ایم تا بتوانیم با استفاده از تکنالوجی از راه دور دسترسی به آموزش را فراهم سازیم. ما همچنان برنامه های ملی سکتور صحت را بهبود بخشیده ایم تا ظرفیت و آمادگی این سکتور را افزایش دهیم. دسترسی به غذای مطمئن و مغذی برای ایجاد سرمایه بشری اساسی است. ما تعهد خود را مبنی بر بهسازی مصوونیت غذایی و پیشرفت در راستای A-SDG 2 در ارتباط به صفر گرسنگی تجدید مینماییم. برنامه جدید انکشاف منابع انسانی دوباره اولویت بندی میگردد تا نیاز های دسترسی به تعلیم و تحصیل، صحت و برنامه های مصوونیت اجتماعی را بهتر عملی نماییم تا انکشاف پایدار منابع انسانی در افغانستان بهبود یابد.

برنامه ملی دارای اولویت انکشاف منابع انسانی توسط شورای عالی منابع بشری در نومبر سال ۲۰۱۸ مورد تایید قرار گرفت. برنامه انکشاف منابع انسانی دارای چهار جزء عمده میباشد: (۱) خدمات جامع و با کیفیت صحتی (۲) برنامه های مبتنی بر نتایج و استاندارد تعلیمی (۳) برنامه های تحصیلی و ارتقای ظرفیت بر اساس تقاضای بازار (۴) برنامه های موثر مصوونیت اجتماعی. وزارتخانه های صحت عامه، معارف و تحصیلات عالی، اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی و وزارت کار و امور اجتماعی بصورت مستقیم در پلانگذاری و تطبیق برنامه جدید انکشاف منابع انسانی دخیل اند. اجزای عمده برنامه انکشاف منابع انسانی توسط استراتژی ملی صحت، استراتژی ملی تعلیمی که اخیراً تصحیح گردیده اند و تا سال ۲۰۳۰ را تحت پوشش قرار میدهد، پروژه های انکشافی تحصیلات عالی و استراتژی تعلیمات و آموزش تخنیکی و مسلکی (TVET) نیز

برای سالهای ۲۰۲۰ الی ۲۰۲۴ میباشد. استراتژی تعلیمات و آموزش تخنیک و مسلکی برای این انکشاف داده شده که دسترسی مساوی به آموزش های و تعلیمات تخنیک و مسلکی بهتر شده تضمین کیفیت و کارایی تعلیمات و آموزش تخنیک و مسلکی و اصلاحات در سیستم مدیریت آن را تقویه نماید. تا اکنون ۷۳ انستیتوت تعلیمات و آموزش تخنیک و مسلکی ایجاد شده ۱۵۷ مکتب ابتدایی به انستیتوت تعلیمات و آموزش مسلکی و تخنیک ارتقا داده شده ۱۰۳۱ ارزیابی کیفیت و ارزیابی معلم و ظرفیت در چهار انستیتوت پیشقدم (نیما، انستیتوت زراعت و وترنری ننگرهار، انستیتوت تخنیک هرات و انستیتوت میخانیک موتر کابل) به معرض اجرا گذاشته شده. در حال حاضر مجموعاً ۶۸۲۰۲ شاگرد در تعلیمات و آموزش تخنیک و مسلکی رسمی در ۱۶۰ ولسوالی در ۳۴ ولایت شاما استند و ۴۲ انستیتوت غیر رسمی دولتی و ۳۵۰ انستیتوت غیر رسمی خصوصی در ۳۴ ولایت فعال میباشند.

۴.۸.۶. گسترش برنامه ملی میثاق شهروندی (۲۰۱۷ - ۲۰۲۷)

ما برای حمایت از افرادی که در معرض خطرات ساختاری آسیب پذیر هستند و معیشت آنها تحت تأثیر بیماری همه گیر کووید ۱۹ قرار دارد، ما برنامه میثاق شهروندی را گسترش خواهیم داد. میثاق شهروندی به کاهش فقر و مصوونیت غذایی و تعمیق رابطه بین شهروندان و دولت با بهبود ارائه زیرساخت های اساسی و خدمات اجتماعی به طور عموم در افغانستان میپردازد. میثاق شهروندی در تمام ولایات فعال است و طی ۱۰ سال آینده از طریق شوراهای توسعه اجتماعی (CDC) گسترش خواهد یافت. تحت این برنامه، همه مردم افغانستان مستحق دریافت خدمات هستند که شامل دسترسی همگانی به آب آشامیدنی سالم، آموزش باکیفیت در مکاتب دولتی، رساندن بسته اولیه خدمات صحتی، و زیربنای کوچک در قریه جات و شهرها است. تأمین اشتراک عملی زنان در شوراهای محلی ها و استفاده از ظرفیت و کار زنان در ارائه خدمات به جامعه از راه برنامه های میثاق برای ما داری اهمیت خاصی میباشد. خوشبختانه تا کنون مشارکت زنان در برنامه قناعت بخش بوده. در حال حاضر زنان بیش از ۴۹ درصد ۲۵۰۰۰۰ اعضای منتخب شوراهای محلی. ۵۰ درصد کارمندان را تشکیل میدهند. علاوه برین ۷۸ درصد زنان در انتخابات شوراهای محلی رای دادند این رقم بلند تر از اشتراک مردان میباشد.

۴.۸.۷. برنامه حمایتی تطبیق (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵)

یک دولت موثر باید توانایی تطبیق برنامه های خود را داشته باشد. با این برنامه جدید، ظرفیت افغانستان در بخش های تفتیش، امور مالی و تدارکات افزایش خواهد یافت. ما برنامه های آموزشی هدفمند با شهادتنامه را در بخش های حیاتی و مهم راه اندازی خواهیم کرد (با تأمین تساوی جندر در دسترسی به ترینگ ها)، مقرراتی را جهت تنظیم استانداردها و ایجاد چارچوب شاخص های خروجی برای هر وزارتخانه ایجاد خواهیم کرد. تمرکز این برنامه روی زیربنا و سکتورهای صحتی خواهد بود این برنامه متضمن شرایط مناسب برای موفقیت زیربنا و برنامه های صحتی در حال تطبیق است. برای مثال، نقشه مفصل، استملاک زمین و اسکان مجدد برای پروژه های ساختمانی و سرک سازی در پیشرفت تطبیق پروژه های زیربنایی ضروری دانسته میشود.

۴.۸.۸. برنامه توسعه زیربنا

افغانستان، منحصراً یک کشور در حال توسعه، در یک مرحله حساس تاریخ خویش قرار دارد. درین مرحله مهم نیاز است که برای ایجاد زیربنای کشور کوشش های جدی، فراگیر و هماهنگ صورت پذیرد. برنامه توسعه زیربنا که ترانسپورت، انرژی و اتصال دیجیتال هسته آنرا تشکیل میدهد بر سرمایه گذاری جهت بهترسازی دسترسی افغانستان به خدمات، تدارکات و بازار ها به سطح محل، در داخل کشور و به سطح منطقه میباشد. دیدگاه ما اینست که افغانستان را از نقطه نظر انرژی خود کفا بسازیم و به یک مرکز تجارت و ترانزیت منطقه مبدل نماییم. برای این هدف ملیارها دالر در زیربنا ها سرمایه گذاری شد. ولی باز هم افغانستان با چالش های هولناک کمبود زیربنا مواجه است. یکی از سکتورهای فرعی که که ایجاب توجه جدی میکند بخش ترانسپورت زمینی است. شهری شدن در حال توسعه و شیوه زندگی باهمی سنتی در شهر های افغانستان نیاز به عصری سازی ترانسپورت زمینی را بیشتر میسازد. برنامه های دارای اولویت ملی استراتژی های محوری ایرا ترسیم میکنند که برای توسعه ترانسپورت (جاده ها، شاهراه ها، خط های آهن)، انرژی و زیربنای تکنالوژی معلوماتی و مخابرات پروژه های کوتاه مدت، میانمدت و دراز مدت را براه اندازد.

در حالیکه منافع زیادی ازین بخش بدست آمده ، مدیریت زیربنا ها به عنوان یک چالش در افغانستان و در جهان باقی مانده است، بصورت مشخص عملکرد قراردادی هایکه اکثراً این قرارداد ها را چندین بار به قراردادی های دومی داده اند. ما متعهد به تطبیق 9 توصیه سازمان همکاری های انکشاف اقتصادی (OECD) برای مدیریت زیربنا های کشور هستیم. ما تدابیر آتی را اتخاذ خواهیم کرد:

- ایجاد یک دیدگاه استراتژیک بلند مدت ملی که پاسخگوی نیازهای خدمات زیربنایی باشد؛
- مدیریت تهدیدات فساد و تامین شفافیت در جریان پروسه از طرح پروژه تا زمان تطبیق پروژه؛
- ایجاد معیارهای واضحی برای رهنمایی انتخاب مدل تطبیق پروژه ها (همکاری سکتورهای دولتی و خصوصی PPP یا سرمایه گذاری عامه)؛
- حصول اطمینان از فرایند نظارتی طرح پروژه ها و چارچوب نظارتی قابل پیش بینی برای سرمایه گذاری بالای پروژه ها؛
- تشویق سهمگیری سکتور خصوصی در توسعه زیربناها؛
- ایجاد یک پروسه مشورتی با اشخاص و ادارات ذینفع پروژه، قبل از تطبیق تا تصامیم بر اساس خواسته های همه جوانب دخیل صورت گیرد؛
- سیاست های زیربنایی در تمام سطوح دولت طوری هماهنگ گردد که تصمیمات سرمایه گذاری توسط حکومت مرکزی و محلی به صورت منسجم انجام شود؛
- حصول اطمینان از توان مالی و تحلیل ارزش پول (VFM) با استفاده از میتود های نسبت مفاد بر هزینه (Cost-Benefit) و دیگر میتود های لازم؛
- تحلیل ، تولید و نشر معلومات برای بالا بردن شفافیت و حصول اطمینان از حسابداری و
- ایجاد میکانیسم های ارزیابی عملکرد منابع مالی در در طول جریان عمر پروژه.

۴.۹. بازار سازی

برنامه های بازار سازی بر سرمایه های طبیعی ، بشری ، مالی ، نهادی ، علمی، فرهنگی و سیاسی متکی میباشد.. تمرکز بر برتری مقایسوی و رقابتی ، همچنان می تواند با توجه به چالش ها ، حرکت نسبتاً سریع به سمت هدف اعلام شده خودکفایی را تضمین کند. از جمله برتری مقایسوی ، می توان به انرژی تجدیدپذیر، موقعیت جغرافیایی و استراتژیک ، زمین های زراعتی، منابع آب ، جنگل ها و علفچر ها و منابع معدنی و هایدروکاربن و همچنان به نیروی کار جوان اشاره کرد. اما تبدیل شدن به یک کشور رقابتی ، نیاز به فهمیدن ساحات برتری مقایسوی را دارد تا به اساس آن یک استراتژی رقابتی با اولویت بندی های واضح طرح گردد. افغانستان نمی تواند در همه چیز رقابتی باشد. هدف نهایی ایجاد شغل و موثریت سرمایه گذاری در سکتور های کلیدی در بخش هایی که ما دارای برتری رقابتی هستیم میباشد، که در حال حاضر شامل میوه های خشک و جگوزه ، سنگ مرمر، مسیر برای انتقال انرژی ، سنگهای قیمتی ، مواد معدنی کمیاب طبیعی و لیتیوم و همچنان پویایی مراکز شهری، دیجیتالی شدن سیستم ها و پایداری اقتصاد بزرگ در مقایسه با سایر کشورهای منطقه است.

سکتور خصوصی موتور نوآوری، سرمایه گذاری، رشد میباشد که در ایجاد شغل و کاهش فقر نقش بسزایی دارد. دیدگاه حکومت جمهوری افغانستان برای کشور متکی بر یک مدل اقتصادی مسوول اقتصاد بازار است که در آن سکتور خصوصی توانمند و پرتلاش اروسه رشد اقتصادی را رهبری میکند، فرصت های اشتغال را ایجاد میکند، در کاهش فقر سهم میگیرد و به تدریج تکیه بر کمک های خارجی را کاهش میدهد.

چون که ما به سوی یک دوره اصلاحات و رشد قدم برمیداریم ما تعهد خویش را برای بهترسازی فضای مساعد کاروبار (اصلاحات برای کاروبار کردن)، به میان آوردن ابزار برای تشریک خطرات و تشخیص فرصت ها برای تقویة امنیت این سکتور، در همراهی با کسانی که در کاروبار مصروفند، تجدید میکنیم. ما اطمینان حاصل خواهیم کرد که کاروبار های موجود، به طور اخص تضبث های کوچک و متوسط، امکانات بهتر برای مدیریت خطرات و نابآوری هاییکه زاده شرایط خاص

افغانستان است، در دست دارند. این امر دربرگیرنده رفع موانعی خواهد بود که فرا راه مشارکت زنان در اقتصاد موجود است و کاروبار هائیکه توسط زنان رهبری میشوند و تنظیم میگردند باید به همه خدمات دسترسی داشته باشند. ما بر تسهیل دسترسی به تمویل، بهترسازی مشارکت مالی، آسان سازی و تسریع اروسبجر ها برای دسترسی به مواد اولیه تولید> به شمول دسترسی به زمین، کار، برق تمرکز خواهیم کرد

ما فرصت هایی برای مشارکت خصوصی و عامه (PPP) را تقدیم خواهیم کرد تا زیرساخت هایی ایجاد شود که فضا را برای کاروبار مساعد بسازد، اتصال را بهتر کند و سرمایه گذاری را بالا ببرد. به این شکل نه تنها عواید بهتر خواهد شد بلکه کیفیت خدمات نیز خوب خواهد شد. ما برای آگاهی بیشتر کار خواهیم کرد و توانایی وزارت های سکتوری را برای ارائه خدمات اساسی بهتر به جامعه کاروباری و حل معضلات به شیوه هماهنگ شده و منظم بلند خواهیم برد.

یکی از اهداف برنامه های مارکیت سازی این است اعزام قوای کار افغانستان را به بازارهایی که نیاز مند کارگرند اسان سازیم و شرکت های افغان را به سمت انتخاب های استراتژیک آگاه تر سوق دهیم. برای رفاه کشور، نیاز است تا شمار بیشتری از موسسات تجارتي و شرکت های ما استراتژی های متنوع تری داشته باشند، به شکل عمودی مدغم شوند (ارزش افزوده بیشتری داشته باشند) و بخش های باز مارکیت را در خارج از کشور برای صادرات انتخاب کنند که در آن تولید ارزش شان منحصر به خودشان باشد، تقاضا بلند باشد و قیمت ها در حال صعود. نرخ های بلند نفع میتواند کوشش ها برای آموزش بهتر کارمندان را تلافی کند. با بلند رفتن تعداد این شرکت ها که موفق میشوند، در درازمدت، میتوانیم حلقه نجیبی را ایجاد کنیم که داری رشد اقتصادی بلند تر و توازن مالی بهتر باشد. این می تواند ارزشهای لازم برای رشد فرهنگ نوآوری و اشتغال زایی را برانگیزد. پتانسیل بیشتر برای دستیابی به این استراتژی های موثر تولیدی در سرمایه گذاری های بیشتر در بخش های ذیل نهفته است:

۴.۹.۱. برنامه تجارت و ترانزیت (۲۰۲۰ - ۲۰۲۵)

بحران کووید ۱۹ اهمیت اتصال منطقه ای و ارتباط آن را به امنیت و رفاه افغانستان برجسته تر ساخته است. تمرکز برای مبدل ساختن افغانستان به یک چهار راه منطقه ای بوده و همچنین تلاش ها از آغاز بحران کووید ۱۹ برای ایجاد راه های بدیل تامین ضروریات اولیه غذایی به منظور جلوگیری بحران ادامه دارد. با پاکستان به یک نظم مطمئن تری دست یافتیم که جریان کالا ها را سه روز در هفته تضمین میکند. ، همچنان سه ترمینال خط آهن حیرتان -ازبکستان و آقینه - و تورغندی با ترکمنستان در تضمین حمل و نقل و تجارت بسیار ارزشمند است، بندر چابهار و همکاری کشور ایران در حمل و نقل و تجارت برای حفظ مصونیت غذایی بسیار مهم میباشد، به عنوان مثال ۷۵,۰۰۰ تن کمک گندم هند از طریق این مسیر به افغانستان تحویل داده شد.

افغانستان همچنان برای تقویه سیاست همکاری با کشورهای همسایه کتر خواهد کرد و به سرمایه گذاری زیربنایی ادامه خواهد داد تا جریان های تجاری را با همسایگان خود سریع و ارزان تر سازد. این شامل ۱ - ادامه تنظیم موافقت نامه های همکاری منطقه ای ، ۲ - سرمایه گذاری در هشت بندر گمرکی کلیدی برای تسریع در معاملات تجاری ، ۳ - اولویت بندی گسترش راه آهن از نقاط گمرکی داخلی و ۴ - ایجاد معاملات تجارتي/ مشارکت های اشتغال زایی دولت برای عقد قراردادهای میان مدت با کشورهای منطقه میباشد.

۴.۹.۲. برنامه سکتور اولیه (۲۰۲۵-۲۰۱۸)

این برنامه، برنامه های ملی دارای اولویت سکتور زراعت و سکتور معادن را باهم یکجا ساخته یک برنامه بزرگ حمایت از سکتور اولی را تشکیل میدهد. با توجه به اینکه هر دو برنامه دارای اولویت مناطق روستایی را تحت پوشش قرار می دهند ، این برنامه نیز می تواند به عنوان یک برنامه ملی دارای اولویت انکشاف اقتصادی روستایی تلقی شود. دو بخش عمده آن عبارت اند از:

۴.۹.۲.۱. برنامه انکشاف زراعتی سبز (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵)

زنجیره عرضه خدمات سکتور زراعت به شدت تحت تاثیر ویروس کرونا قرار گرفته ، و ممکن است که بدلیل سخته گی و اختلال در زنجیره تامینات داخلی و جهانی صادرات تولیدات زراعتی محدود تر شود. برای رسیده گی به تاثیرات فوری کووید ۱۹ و تعریف و تعیین اهداف رشد دراز مدت سکتور زراعت، ما نیاز به افزایش بیشتر تولیدات زراعتی، افزایش در آمد

روستایی، انکشاف امنیت غذایی، جایگزینی واردات زراعتی، انکشاف محصولات زراعتی و بهبود صادرات تولیدات زراعتی، داریم. به منظور حصول این اهداف برنامه ملی دارای اولویت انکشاف زراعت طرح و در سال ۲۰۱۶ توسط کابینه ج.ا. تصویب شده است و در حال تطبیق می‌باشد، ولی برای جوابگویی بهتر به نیازهای موجود ضرورت به بازنگری دارد.

میثاق تشبثات زراعتی به عنوان اولین برنامه ملی دارای اولویت انکشاف زراعتی در سال ۲۰۱۸ راه اندازی گردید که در حال حاضر قابل اجرا می‌باشد، و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۳ اقدامات پیش‌بینی شده در این سند بیش از ۲۶۰ هزار شغل ایجاد گردد و صادرات را حداقل تا ۶۵ میلیون دالر افزایش دهد، و با بهبود شرایط رقابت تجارت زراعتی در افغانستان بیش از ۲۰۰ میلیون دالر در آمد داشته باشد.

این سند به پالیسی و مقررات دسترسی به امور مالی، انکشاف صنعتی- اصلاحات اساسی برای افزایش رشد شغل، افزایش رشد سرمایه گذاری زراعتی، انکشاف صادرات و واردات تبدیل می‌پردازد. علاوه برین در سال ۲۰۱۹ میکانیزم عملی مبارزه با قحطی برای رفع کمبود آب، امنیت غذایی و خطرات قحطی در افغانستان ساخته شده است. در این مورد چندین قانون و پالیسی اصلاح و تصویب شده است که از جمله پالیسی زراعتی اقلیم خشک، ابتکاری که با بهسازی های متناسب تر با اقلیم در زراعت معیشتی می‌تواند با کاهش فقر کمک کند. این برنامه ها تا زمانیکه اصلاحات و سرمایه گذاری های سکتور زراعت را تسریع نماییم، به عنوان اساس تشبثات زراعتی باقی خواهد ماند.

۴.۹.۲. اصلاحات استراتژی معادن (۲۰۱۸ - ۲۰۲۵)

در دراز مدت ، صادرات و درآمد حاصل شده از بخش معادن عامل اصلی رشد افغانستان خواهد بود. نقشه راه معدن در جنوری سال ۲۰۱۷ توسط شورای عالی اقتصادی تصویب شد. قانون جدید بخش معدن و مقررات جامع نیز به ترتیب در سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ به تصویب کابینه رسید. با وجود این ، در کوتاه مدت ، بخش معدن به تطبیق اصلاحات برای بهبود شفافیت و استخراج پایدار ادامه خواهد داد. هدف از استراتژی اصلاحات فعلی ، اطمینان از انکشاف دوا مدار منابع طبیعی افغانستان است که با ابتکار شفافیت صنایع استخراجی (EITI) مطابقت دارد ، و ممکن می‌سازد که عواید این سکتور به طور کامل جمع آوری شود. این برنامه به هدف اطمینان از اینکه وزارت معادن و پترولیم می‌تواند وظایف و مسئولیتهای اصلی خود را بخوبی انجام دهد و رشد را به پیش ببرد و حصول اطمینان از بهبود مدیریت در این سکتور می‌باشد .

برنامه دارای اولویت ملی سکتور معادن ، بخاطر بهترسازی مؤثریت سکتور های معادن و هایدروکارین های افغانستان، بر پنج ساحت کلیدی تمرکز خواهد داشت: (۱) اصلاحات نهاد ها و توسعه، (۲) بدست آوردن دیتای جیالوجی و مدیریت آن، (۳) مدیریت قرارداد ها م مطابقت، (۴) حکومتداری شفاف و حساسده، (۵) رشد و فضای مساعد.

۴.۹.۳. برنامه حمایت صنایع (۲۰۲۱ - ۲۰۲۵)

افغانستان در قلب آسیا دارای سابقه ای طویل مدت تجارت می‌باشد. ما در طول چند سال گذشته تلاش نموده ایم تا بنیاد ها برای یک کشور تجارتی قوی احیا گردد. این تلاش ها شامل ایجاد دهلزهای هوایی برای افزایش صادرات از طریق انتقالات هوایی ، ایجاد چهار خط آهن برای افزایش صادرات از طریق ریل ، ایجاد مسیر لاجورد برای افزایش صادرات زمینی و بذل مساعی در فعال ساختن بندر چابهار برای ایجاد سهولت صادرات از طریق بحر می‌باشد.

اما تنها صادرات کافی نیست. افغانستان باید همچنان بر ایجاد صنایع کوچک که بیشترین اشتغالزایی داشته باشد و توسعه بازار های داخلی تمرکز نماید که در نتیجه یک تعداد فرآورده ها که برای آن افغانستان دارای برتری رقابتی و برتری تولیدی می‌باشد محلی گردیده عدم توازن تجارتی را کاهش میدهد، اشتغال زایی میکند و در نهایت به کاهش فقر میانجامد. افغانستان باید به صنایع داخلی نیز بپردازد . بر اساس این استراتژی. ما بر بنیاد چارچوب رویکرد سه مرحله ای به پیش می‌رویم . (۱) مواد اولیه باید در کشور تهیه گردد (۲) انکشاف صنایع کوچک و (۳) انکشاف صنایع بزرگ .

در قدم نخست بصورت مشخص در سکتور زراعت و معادن قبل از اینکه به فکر صادرات باشیم بالای رشد تولید مواد اولیه برای بازار داخلی سرمایه گذاری خواهیم کرد. این مرحله اول باعث کاهش واردات اجناس مشابه از بیرون می‌گردد. که بخش عمده از واردات کشور را تشکیل میدهد . مرحله دوم اصلاحات در این بخش شامل انکشاف صنایع کوچک شده ، که باعث

افزایش اشتغالزایی می‌گردد. مرحله سوم اصلاحات انکشاف صنایع بزرگ بوده، که افغانستان عملاً در حال انکشاف صنایع متذکره می‌باشد. این چارچوب کمک خواهد کرد که تخصیص منابع برای هر مرحله به شکل اولویت بندی شده صورت گیرد.

حمایت تمویل کنندگان بین المللی برای انکشاف صنایع کشور میتواند در بخش توسعه پالیسی و همچنان در بخش زیربنای صنایع کشور مانند پارک های صنعتی، تولید انرژی برق برای صنایع، توسعه ظرفیت ها برای صنعت و ساخت و ساز، و ساده سازی تخصیص زمین برای پارکهای صنعتی باشد.

۴.۹.۴. برنامه انکشاف شهری

شهر ها به عنوان محل رشد محسوب میشوند، و برای سالیان متمادی این نقش اساسی را بازی میکنند. هدف برنامه انکشاف شهری، تقویت حاکمیت شهری، بهبود اقتصاد شهری، محیط زیست، مسکن، غیر متمرکز ساختن اهالی شهر، رشد متوازن، تقویت روابط شهری - روستایی، تهیه مسکن و سهولت های ادغام مجدد به بازگشت کنندگان، تسهیل اسکان کوچی ها در مطابقت با ماده، چهاردهم قانون اساسی توسعه زیر بناها و رشد ترانسپورت شهری است. (اهداف توسعه پایدار برای افغانستان، ۱ - ۲ - ۱۱). انکشاف اقتصادی دراز مدت افغانستان شدیداً به پرورش ظرفیت اقتصادی مناطق شهری و ایجاد مواصلات منطقه‌ای بین زون های جغرافیایی با تمرکز بر این رکن های کلیدی و ایجاد محیطی فعال کسب و کار و تقویت ارتباطات بازار بستگی دارد.

برنامه دارای اولویت انکشاف شهری در ماه جولای ۲۰۱۶ توسط شورای عالی انکشاف شهری تصویب شد. ما برنامه های انکشاف شهری را در چارچوب انکشاف منطقه‌ای (زون های جغرافیایی) در جریان سالهای ۲۰۲۱ - ۲۰۲۵ از نو اولویت بندی خواهیم

دیدگاه ما در این راستا بازسازی شهر های مان در قرن ۲۱ می‌باشد. ما شرکت سازاکی را (Sasaki) که به سطح جهانی فعالیت نموده و در بوستون مستقر می‌باشد استخدام نموده و طرح های پنج ساله خود را انکشاف داده ایم. اکنون باید به سمت اجرای دیدگاه خود حرکت کنیم. برخورداری از حقوق مالکیت قطعی برای افغانان شهرنشین یکی از میراث ماندگار این برنامه خواهد بود.

۴.۹.۵. برنامه متمرکز توانمندسازی اقتصادی زنان (WEE) (۲۰۱۷ - ۲۰۲۷)

نا امنی، شیوع کووید ۱۹ و فقر به شکل نا متناسب زنان را تحت تاثیر قرار میدهد. ما همچنان بر حفظ حقوق اساسی زنان نظر به اینکه پروسه صلح در جریان است، تاکید داریم، همچنان بهبود وضع زندگی زنان و دسترسی شان به منابع مالی و سهمگیری شان منحصراً عاملین فعال تغییر برای ایجاد صلح و دولتسازی از اهداف عمده حکومت می‌باشد. با توجه به اینکه این برنامه دارای اولویت ملی موضوع مشترک است و مستلزم هماهنگی بین الوزارتی می‌باشد، پیشرفت در عرصه زنان در پنج سال اخیر، نظر به آنچه ایشبینی شده بود و نظر به آنچه نیاز بود، بطی بود. ما باید هماهنگی، تطبیق و نتایج را در طی پنج سال آینده در زیر چتر یک برنامه دارای اولویت ملی توانمند سازی اقتصادی زنان با تمرکز جدید تقویت بخشیم. برنامه دارای اولویت ملی توانمند سازی اقتصادی زنان یک برنامه دارای اولویت ملی خیلی کلیدیست که به حیث یک چتر ملی برنامه ها برای بهترسازی موقف زنان در جامعه و اقتصاد کار خواهد کرد. هدف WEE-NPP پیشرفت زنان و استقلال آن ها در جامعه و در اقتصاد است که منتج به شرایط بهتر زندگی آنها و دسترسی شان به منابع اقتصادی خواهد شد. برنامه متمرکز توانمند سازی زنان متشکل است از: (۱) افزایش دسترسی به تحلیل های احصایی مربوط بخش جندر (۲) از بین بردن موانع حقوقی سر راه اشتراک زنان در فعالیت های اقتصادی (۳) تدریس در بخش سواد آموزی، مدیریت مالی و مهارت های کاری (۴) حصول اطمینان از دسترسی به منابع مالی (۵) بهبود دسترسی به خدمات زراعتی، گسترش خدمات و بازار یابی (۶) ارتقای دسترسی به مارکیت های اقتصادی خلاق و (۷) تامین عملی سهمگیری زنان در خدمات عامه و رهبری حکومت.

۴.۹.۶. اقتصاد غیر قانونی

حجم بزرگی از تحقیقات وجود یک رابطه مستقیم بین حجم فعالیت های اقتصادی غیر قانونی و استحصال غیرقانونی منابع طبیعی مانند استحصال غیرقانونی منابع طبیعی، تولید و قاچاق تریاک، تطهیر پول و عواقب خصومت های داخل دولت را نشان میدهد. در سناریوی بعد از مصلحه، به طور مشخص، عملیات نگهداری صلح ایجاب میکند تدابیر مؤثر برای کاهش خطرات مربوط به تولید و قاچاق تریاک، تفحصات، استخراج، تطهیر پول و تجارت غیرقانونی منابع طبیعی اتخاذ گردد.

صنعت مواد مخدر در افغانستان، همگام با استحصال غیرقانونی منابع طبیعی، تقلب گسترده و فساد بخش لایتنجری اقتصاد غیرقانونی افغانستان شده و منبع مهم عایدات غیرقانونی برای تمویل باغیان و شبکه های جنایتکار میباشد. بر علاوه، شبکه ها غیرقانونی تنها درگیر مخدرات نبوده در قاچاق کالا های مختلف، به شمول صدور کالاهای غیر قابل فروش مانند جنگلات، آثار و محصولات دستی تاریخی و غیره دست دارند.

- اتخاذ تدابیر پیشگیرانه مانند تسجیل کیفیت جرمی استحصال غیر قانونی منابع طبیعی و تأمین کنترول دولت بر همه معادن، در سراسر کشور؛
- همکاری در چارچوب مسوولیت مشترک با کشورهای همسایه در مبارزه با تجارت غیرقانونی، قاچاق و استحصال غیرقانونی منابع طبیعی؛
- تأمین موثر امنیت ملی و بهسازی ساختاری گمرکات، بهتر سازی نظارت از مال التجاره و سیستم تصدیق معاملات؛
- ایجاد میکانیزم های تبادل معلومات و همکاری در تمام نقاط بندری – تورخم، چمن، غلام خان، نوایس (پاکستان)؛ اسلام قلعه و زرنج (جمهوری اسلامی ایران)؛ حیرتان (ازبیکستان)؛ تورغندی و آقینه (ترکمنستان)؛ شیرخان، اشکاشم، شغنان، نوسای و آی خانم (تاجکستان)؛
- بهترسازی قوانین و مقررات ملی، ارتقای ظرفیت در جهت مدیریت موثر منابع طبیعی؛
- سیاست های موثر ضد مواد مخدر مانند معیشت بدیل، تمرکز بر بازسازی اقتصاد روستایی و ایجاد فرصت های بیرون از مزرعه.

۴.۹.۷. دیجیتال سازی و انکشاف مخابرات

دیجیتال سازی جهان را از یک «مجموعه شبکه های معلوماتی» به سوی یک «مجموعه شبکه های ارزش» میبرد که در آن افراد و متشبثانی که بدون شناخت قبلی هیچ دلیل برای اعتماد بر یکدیگر ندارند میتوانند از برکت رمز گذاری و رمزهای هوشمند از طریق همکاری مستقیم همتا به همتا (peer-to-peer) به توافق برسند. در سال ۲۰۰۲، افغانستان سیستم مخابراتی سیمدار را پشت سر گذاشت و مستقیماً، با ایجاد یک چارچوب پالیسی در بخش سیستم تلفون های موبایل در کشور، سرمایه گذاری ۲،۸ میلیارد دالر سکتور خصوصی را جذب نمود، ۳۴،۶ میلیون مشترک را تحت پوشش قرار داد و عواید پایداری برای دولت ایجاد کرد. به جای استفاده غیر موثر و بدون هماهنگی از تکنالوژی – در حالیکه صد ها ملیون دالر بالای سیستم معلومات جغرافیایی (GIS) و دیگر پروژه های مشابه در ادارات به مصرف رسیده است، و با توجه به موجودیت سیستم های نرم افزار مختلف در ادارت، یک بررسی جامع از همه این سیستم ها صورت گرفته و پلان اساسی برای دیجیتال سازی افغانستان ایجاد گردیده است. برای هماهنگی پالیسی ها و تطبیق برنامه ها در این بخش جلالتماب رئیس جمهور مشاور ارشدی را در بخش دیجیتال سازی و تکنالوژی مقرر نموده اند. تطبیق سیستم انتقال پول از طریق موبایل و صدور تذکره الکترونیکی و پاسپورت به شهروندان کشور از اولویت های اساسی مان میباشد. حسابدگی و شفافیت به هدف رسیدن به این معیارات بر علاوه رسیدن به سیستم تدارکات الکترونیکی اهمیت بسزایی دارد.

۵. حسابدگی متقابل و مشارکت برای آینده

افغانستان و شرکای انکشافی اش اهداف مشترکی را برای توسعه افغانستان دنبال میکنند که شامل گذار از حالت شکننده گی، دورنمای پایان کشمکش های موجود، رهایی از وابسته گی به کمک های تمویل کننده گان و نهایتاً نایل آمدن به یک افغانستان خودکفا میباشد. این مسیر در راستای صلح و توسعه پایدار نیازمند مشارکت و همکاری دراز مدت به منظور اجتناب از مدل های بد بینانه است. طوریکه همه آگاه استیم آینده نگری دولت و مردم افغانستان برای ۵ سال پیشرو طرح و تطبیق چارچوب به رهبری افغان ها همگام با تمویل کننده گان و شرکای انکشافی خواهد بود. افغانستان در قسمت برجسته ساختن اهداف مندرج و به منظور دستیابی به خودکفایی، در سال ۲۰۱۶ پیشرفت چشمگیری داشته که با کاهش اتکا به کمک های جامعه بین المللی از حدود ۷۰٪ مصارف دولت به زیر ۵۰٪ تا سال ۲۰۲۰ داشته است. علی الرغم اینکه افغانستان هنوز هم متکی به مقدار هنگفت کمک های خارجی به منظور تامین بودجه ملی میباشد، اما با آن هم کاهش وابسته گی به مساعدت ها در اولویت کارش قرار دارد. دورنمای این استراتژی در چارچوب هذا این است که با سرمایه گذاری در سکتور خصوصی زمینه اشتغال زایی

فراهم شود و به تدریج سرمایه گذاری های سکتور خصوصی جاگزین کمک های خارجی شود. از آنجاییکه اصلاحات موجب رشد و توانمند سازی میشود تلاش ها برای صلح نیز با این روند معقول پنداشته شده و خودکفایی افغانستان را نسبت به کمک های خارجی بیشتر از پیش کاهش خواهد داد.

دولت افغانستان بارومند بر اصول توافقات جهانی برای موثریت کمک ها-مالکیت، هماهنگی، انسجام، مدیریت نتایج و پاسخگویی متقابل است. تمویل کنندگان نقش مهمی را در هماهنگی و انسجام کمک در جهت اولویت های ملی، کاهش چندپارچه گی، فعالیت های موازی، استفاده از منابع مالی و بودجوی مشروط بر عملی شدن تعهدات و سوق دهی آنها بسوی اهداف و اجراءات و حسابداری بهتر را بازی میکنند. بحث های سکتوری آزمایشی به منظور هماهنگی، انسجام و تشریک مساعی هر چه بهتر با تمویل کنندگان در سکتور های معارف، صحت، زراعت، عدلی و حکومتداری محلی در سال ۲۰۱۹ میلادی به راه انداخته شده و الی اکنون ادامه دارد.

آجندای اصلاحات افغانستان جهت حصول اطمینان از اینکه بودجه ملی یگانه وسیله تطبیق پالیسی های ملی کشور میباشد همچنان بر اصلاحات بودجه ملی که طی سالهای گذشته صورت گرفته، ادامه خواهد داشت. مصرف وجوه کمک کنندگان از طریق بودجه ملی نه تنها موثریت کمک ها را بلند برده قیمت تمام شده پروژه ها را ارزانتر ساخته است، و حمایت از بودجه ملی یک گام مهم در راستای خاتمه بخشیدن به کمک های خارجی میباشد. استفاده از سیستم های دولتی نه تنها مصارف را کاهش داده بلکه یک پیش شرط برای حکومت جهت گرفتن مسئولیت کلی اجرای برنامه ها میباشد.

با وجود این ما آموخته ایم که تنها جابجایی منابع در بودجه موثریت کمک ها را تضمین نمیکند. پیشبینی کمک های مالی، هماهنگی کمک ها با نیازمندی های دولت، اختیار چگونگی تخصیص منابع برای برنامه های دارای اولویت، تغییر از پروژه محور بودن به برنامه محور بودن، مدیریت منسجم، گزارشدهی و تفتیش اجزای نهایت مهم موفقیت میباشد. قابلیت پیش بینی کمک ها برای افغانستان خیلی ها مهم و ضروری میباشد تا این کشور بتواند به تلاش هایش در راستای دستیابی به اهداف خودکفایی ادامه دهد، زیرا کاهش ناگهانی در سطح کمک ها مانع پروسه پیشرفت و پلانگذاری طویل المدت میگردد.

منحیث شرکای انکشافی و ناظرین، سازمانهای جامعه جهانی و رسانه ها نقش خیلی ارزنده ای را در راستای ثبات و توسعه افغانستان ایفا نموده اند. ما همچنان به ارزش و پیشبرد نقش آنها در توسعه ملی خود ادامه خواهیم داد و از بودجه مستقیم تمویل کنندگان برای کارمندان حقوق بشر، مطبوعات و رسانه ها، برنامه های هدفمند برای گروه های آسیب پذیر، ابتکارات استراتژیک انکشاف سکتور خصوصی و سایر فعالیت های مهم برای انکشاف ملی حمایت خواهیم کرد. حتی در موارد مربوط به مبالغ غرض حمایت از گروه های فوق الذکر، تمویل کنندگان و دولت خارج از بودجه ملی توافق خواهند نمود. معلومات مالی باید در اسرع وقت با استفاده از معیار های بودجوی ثبت بودجه ملی گردند، تا تصویر روشن از چگونگی تخصیص منابع در سکتور ها واضح گردد.

دولت سازی، بازار سازی و تامین صلح از اجزای سازنده ملت سازی به حساب میروند. نقطه پایانی همه این تلاش ها و برنامه ها، یک افغانستان مستقل، دموکراتیک و متحد میباشد. همکاران بین المللی ما سهم بسزایی در سه پروسه فوق الذکر داشته و نقش سازنده ای را در این راستا ایفا مینمایند، تحقق اهداف مشترک ما که همانا همدیگر پذیری و داشتن حقوق مساوی میباشد، مسئولیت ما افغانها است.

۵.۱. بررسی برنامه ها / پروژه های تمویل کنندگان

در سال ۲۰۱۹ حکومت و شرکای انکشافی آن بررسی مفصلی را جهت بهبود تاثیرات توسعه ای کمک های شامل بودجه ملی و خارج بودجه ملی راه اندازی نمودند. این بررسی ها در برگیرنده نخستین بررسی همراه با سازمان ملل متحد بمنظور تقویت تعامل در چارچوب یک سازمان ملل (One- UN)؛ بازنگری برنامه ها / پروژه ها مؤسسه کمکهای انکشافی امریکا جهت هماهنگی بهتر کمک های ایالات متحده امریکا با اولویت های ملی دولت ج.ا.ا، راه اندازی گفتنمان های سالانه همکاری های تمویل کنندگان جهت حصول اطمینان از تطبیق تعهدات کنفرانس بین المللی بروکسل در رابطه به افغانستان ۲۰۱۶. همچنین بررسی برنامه ها/ پروژه های بانک جهانی و بانک انکشاف آسیایی جهت اولویت بندی بهتر ارایه خدمات اساسی و پروژه های که موجب رشد میشوند. ما در نظر داریم این اقدامات را جهت هماهنگ نمودن کمک های تمویل کنندگان با اولویت های

دولت ج.ا.ا، حصول اطمینان از ارزش دادن به پول و تطبیق اصول اساسی مؤثریت کمکها ادامه دهیم. با تداوم تقویت سیستم مدیریت منابع مالی از سوی حکومت ج.ا.ا، ما از شرکای انکشافی انتظار داریم تا در اهدای کمک های خویش از مجراهای دولتی استفاده بیشتر نمایند.

۵.۲. توسعه ابزار مشارکت

شرکای دو جانبه و چند جانبه ما ابزارهای مختلفی برای کمک به کشورهای در حال توسعه دارند. ما خواستار گفتگو در مورد شرایط دسترسی به ابزارها، علاوه بر کمک های مالی و نظامی و شیوه اساسی روابط ما تا به امروز میباشیم. ضمانت نامه ها می توانند نقش مهمی در راستای جلب سرمایه گذاری مستقیم خارجی، بازگشت سرمایه های افغانی از منطقه، پذیرفتن خطرات توسط دهاقین، سرمایه گذاران، صنعت کاران، و شرکت های معادن، نفت و گاز داشته باشند. ضمانت در برابر انواع مختلف خطرات همچنان می تواند در طراحی و تطبیق برنامه های کلان اتصال منطقه ای، اعم از خطوط لوله گاز تا خطوط انتقال گاز و سیستم های حمل و نقل، نقش مهم داشته باشند.

افغانستان به عنوان یک کشور کمتر توسعه یافته، واجد شرایط دسترسی به بازار های سازمان همکاریهای اقتصادی و انکشافی است. با وجود این، ایجاد زنجیره های عرضه، معیارها، زنجیره های ارزش و شبکه های معلوماتی جهت استفاده از این فرصت عظیم، نیازمند همکاری با انجمن خریداران، سوپر مارکیت های زنجیریمی و شرکت ها با برنامه های مسئولیت اجتماعی، میباشند.

با توجه به چالش های امنیتی و شیوع کووید-19، حمایت حضوری دشوار و گران میباشند. خوشبختانه نمونه بسیار موفق را از کمکهای فنی غیر حضوری تمویل کنندگان در سکتور انکشاف شهری داریم. چارچوب های توسعه ای برای کابل و پنج شهر ولایتی با همکاری شرکت Sasaki در (بوستون) از طریق همکاریهای آنلاین و برخی ورکشاپ های آموزشی در استانبول تهیه شده است.

شرکای ما از سرمایه های شرکت های اقتصادی و سرمایه گذاریهای دولت ها حمایت نموده و داد و ستد کاربن را با شرکت های بزرگ در کشورهای شان تسهیل نموده اند. از آنجائیکه افغانستان از نظر تهدید های محیط زیستی هفدهمین کشور آسیب پذیر میباشند، ما میخواهیم بخشی از ابتکار ایالات متحده امریکه را که شامل یک تریلیون درخت و برنامه های حمایت از محیط زیست سایر شرکای مان بوده، غرس یک تا دو میلیون درخت را در چهار سال آینده اعلام نمایم. منابع به مقیاس بزرگ بطور بالقوه از طریق بودجه جهانی محیط زیست در دسترس میباشند. دسترسی به شبکه های مجازی درست علمی میتواند کمک چشمگیری در راستای تشخیص سکتور منابع طبیعی ما داشته و تجربه زندگی افغان ها را برای نسل های آینده تغییر دهد. دسترسی مشابه به شبکه های عملی، زنان افغان را قادر می سازد تا به منابع و مارکیت های در افغانستان و ساخت برند های زنان دست یابند. مقیاس ذخایر ما در لیتیوم و سایر معدنیات خاکی کمیاب میتواند ما را در زمره مجریان تکنالوژی های تحول آفرین قرار دهد. با تضمین های مناسب، سرمایه گذاری در این عرصه ها میتواند تا اندازه زیادی مشارکت انکشافی و امنیتی ما را تقویت بخشد. شبکه های بشردوستانه به ممثلین مهمی در توسعه جهانی تبدیل شده اند. ما از حمایت بنیاد گیتس در ریشه کن کردن فلج اطفال و پشتیبانی شبکه انکشافی آغاخان در حفظ میراث فرهنگی و سایر عرصه ها سپاسگزاری میکنیم. با توجه به مقیاس و دامنه فقر و نیازمندی های زنان و کودکان، تسهیل روند مشارکت میان افغانستان و شبکه های بشردوستانه می تواند روند کاهش فقر و توانمندسازی زنان را به میزان قابل توجهی سرعت ببخشد. شبکه های مجازی و آموزشی برای دسترسی به منابع انسانی، به ویژه دسترسی به آموزش آنلاین و از راه دور، می توانند ظرفیت های سرمایه انسانی ما را به سرعت بلند برد.

۵.۳. مشروط بودن

طی پنج سال گذشته حکومتمداری در افغانستان از یک مفهوم کلی (طرح) به یک سیستم منظم و مرتب تبدیل گردیده است. سازمان های چند جانبه اعم از اتحادیه اروپا و صندوق بین المللی پول تا OECD و بانک جهانی و بانک انکشاف آسیایی ابزارهای با جزئیات را برای ارزیابی و اصلاح مدیریت در بخش دولتی و بخش های خصوصی ترتیب نموده اند. موجودیت این ابزارها در کنار شاخص های جهانی توافق بر سر پالیسی های مبتنی بر شرایط را آسان تر می کند. بنابراین، ما پیشنهاد

می‌کنیم که شرکای ما در بدل حمایت از بودجه ملی، با ما در مجموعه ای از ایجاد پالیسی های موثر همکاری نمایند تا بتوانیم خود را در جهت تمرکز روی توانایی های ملی در ساختن سیستم ها و برنامه ها، و پرورش رهبری و مهارت های مدیریتی در دولت و سکتور خصوصی متمرکز سازیم.

۵.۴. ایجاد میکانیزم حسابدی متقابل

دولت افغانستان پاسخگویی متقابل را به عنوان یکی از عناصر اصلی شفافیت کمک ها پنداشته، در این زمینه از همکاران بین المللی خود خواستار:

- حمایت از تلاش های افغانستان در راستای دستیابی به صلح پایدار؛
- متعهد بودن به کمک های قابل پیش بینی جهت حمایت از بودجه ملی؛
- بهبود گفتگو و بررسی پرونده ها جهت حصول اطمینان از هماهنگی تمامی کمک های با اولویت های دولت و کیفیت در تهیه آنها؛
- بلند بردن میزان کمک های مشروط بمنظور تقویت تطبیق اصلاحات و فراهم سازی وجوه اختیاری جهت تامین مالی اولویت های بودجه ملی؛
- اصلاح سیستم گزارش دهی از روندهای کمک های خارج بودجه ملی بمنظور فراهم نمودن یک دید کلی، شفاف و جامع از روندهای منابع مالی عامه برای وزارت مالیه؛
- کار با وزارت مالیه در قسمت مرور منظم پورتفولیو کمک ها جهت اطمینان از همسانی روندهای کمک ها با اولویت های پالیسی دولت؛
- پاسخگو قرار دادن دولت در فراهم آوری خدمات برای شهروندان؛
- فراهم آوری بسته تشویق پاسخگویی متقابل اصلاحات از طریق DPG، صندوق وجهی بازسازی افغانستان و SRBC اتحادیه اروپا؛

میباشد.

برای پرداختن به نگرانی های شرکای انکشافی در رابطه به درستی سیستم های مدیریت مالی حکومت، اقدامات زیر بمنظور ایجاد اعتماد و اعتبار در سیستم های دولتی برای سالهای ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ پیشنهاد شده است:

- طرح و تدوین استراتژی سختگیرانه پاسخگویی متقابل که در برگیرنده اصلاحات امور مالی توأم با اقدامات جهت مبارزه علیه فساد بمنظور دستیابی به یک سیستم مؤثر و پاسخگوی مالی؛
- ایجاد و بکار انداختن کمیسیون مبارزه با فساد؛
- بررسی ثبت دارایی های مأمورین، کارمندان نهادهای عدلی و قضایی، گمرکات، و بخش جمع آوری عواید؛
- تقویت اداره عالی نفتیش با پیگیری سریع قانون SAO جهت حصول اطمینان از استقلالیت بیشتر عملیاتی و سرمایه گذاری بالای ظرفیت های موجوده شان بمنظور نظارت از بودجه؛
- توسعه اصلاحات تدارکاتی به واحد های بودجی بمنظور مدیریت قراردادهای
- اینها نمونه های برجسته میباشند که در آنها ابزارهای ارزیابی و برنامه های تصدیقی موجود است. ما مشتاقانه منتظر پیشنهادات ارزنده از سوی شرکای انکشافی مان هستیم.

۶. عملکرد مالی و پلانگذاری سناریوها

قبل از اینکه به تعریف سناریوهای آینده برای اقتصاد افغانستان بپردازیم، لازم است تصویری از حالت کنونی اقتصاد افغانستان، عملکرد مالی حکومت افغانستان در پنج سال گذشته و چشم انداز ها و چالش های رشد اقتصادی افغانستان ارائه گردد.

مشخصه اساسی اقتصاد افغانستان تأثیر چهار عامل بیرونی است: وضعیت امنیتی، کمک های خارجی در حال کاهش، عدم باورمندی سیاسی و نوسانات قیمت ها، به شمول قیمت نفت، به سطح جهانی. این عوامل بر شاخص های اقتصاد کلان افغانستان مانند سرمایه گذاری خصوصی، سرمایه گذاری مستقیم خارجی، تجارت، عواید، بیکاری و فقر اثر چشمگیری داشته است. افزایش بی سابقه خشونت های مسلحانه، بالخصوص بعد از انتقال امنیتی ۲۰۱۴، نه تنها بهای بلند انسانی داشت و هزاران تن از اتباع کشور را به مهاجرت و بیجا شدن واداشت بلکه بخش بسیار بزرگ منابع ملی را نیز جذب نمود، اعتماد سکتور خصوصی را صدمه زد و سطح زندگی را پایین آورد. تنش های سیاسی بعد از انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۴ و ۲۰۱۹ باعث ایجاد موجی از بدبینی درباره آینده میان افغان ها شد و روند عادی فعالیت های اقتصادی را برای مدت طولانی تر از آنچه انتظار میرفت مختل ساخت. به دلیل اینکه حکومت افغانستان برای تمویل بودجه خویش شدیداً متکی به کمک های انکشافی خارجی است، کاهش کمک ها و مصارف نظامی خارجی بعد از ۲۰۱۴ باعث آن شد که اقتصاد ملی کشور از حالت تعادل برآید، با چالش های وحشتناکی مانند کاهش تمویل بودجه انکشافی، کسر بودجه و پایین آمدن نرخ افغانی در مقابل دالر امریکایی مواجه گردد. همچنان، افغانستان که یک کشور محاط به خشکه است و شدیداً تابع واردات می باشد از نوسانات بین المللی قیمت های کالاهای مصرفی متأثر شد. این امر، همزمان با بسته شدن مکرر سرحدات توسط کشور های همسایه – به خصوص پاکستان – منتج بر عدم تداوم در تجارت افغانستان شد که بر بقیه بخش های اقتصاد کشور نیز اثر گذاشت. خوشبختانه سیاست فعال حکومت افغانستان در راستای ادغام منطقه ای برای همکاری اقتصادی دسترسی افغانستان را به بازار های گسترده تر بین المللی از طریق راه های متعدد تجارتی جدید، به شمول بندر چابهار، جاده تاریخی لاجورد، پروژه خاص انتقالات توسط خط آهن بین چین و افغانستان و دهلیز های هوایی بهتر ساخت.

رشد سریع جمعیت، محدودیت های منابع، کمبود زیربناها – شبکه ناکافی جاده ها، کمبود انرژی برق و عدم دسترسی به وسایل ترانسپورتی به قیمت مناسب – محدودیت های جدی برای رشد اقتصادی در افغانستان است. سرمایه گذاری در زیربناها برای کاهش بهای کاروبار، بهتر سازی قابلیت رقابت و توسعه سکتور خصوصی اقتصاد ارزش حیاتی دارد. خوشبختانه توسعه زیربناها منحنی برنامه دارای اولویت بلند (برنامه های دارای اولویت ملی) در دومین چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان عرض اندام میکند. در جریان شش سال گذشته رشد جمعیت سریعتر از رشد اقتصادی بود. این امر، همراه با برگشت کتلوی مهاجرین و کاهش کمک های خارجی توانایی حکومت را در مقابله با فقر، بیکاری و ادغام مجدد پناهندهگان برگشته به کشور محدود ساخت.

در نیمه اول ۲۰۲۰، بحران کووید-۱۹ که بر چالش های روزافزون امنیتی افزوده شد اقتصاد را لطمه زد. صنعت، تجارت و محصول خدمات در اثر بسته شدن سرحدات و قرنطین انقطاع یافت. مصارف سرمایه گذاری خصوصی و مصرف خانواده ها به شکل قابل ملاحظه در نتیجه رکود فعالیت های خورده فروشی و از بین رفتن اعتماد کاروبار سقوط کرد. چون فعالیت اقتصادی و تجارت کمتر شد، انتظار میرود که فیصدی عواید داخلی به تناسب تولید ناخالص داخلی به سطح نازل ۱۳.۲ درصد در ۲۰۲۰ (به مقایسه ۱۵.۷ درصد در ۲۰۱۹) کاهش یابد که بر وضعیت مالی حکومت فشار بزرگی خواهد بود. به علت بلند رفتن ناگهانی قیمت های مواد خوراکی تا سه برابر، و اوسط ده درصدی در نیمه اول ۲۰۲۰، که اساساً در اثر کمبود عرضه صورت گرفت انفلاسیون از ۲.۵۱٪ در ۲۰۱۹ به ۵.۳۲٪ در ۲۰۲۰ بالا خواهد رفت. بعد از نیمه اول سال، قیمت ها در اثر سیاست جواب آنی حکومت، عمدتاً با توزیع نان، توزیع گندم، بازکردن مجدد سرحدات و تدابیر مالیاتی، پایین آمد. در نتیجه انقطاع در صادرات، زنجیره عرضه، فعالیت اقتصادی داخلی و جریان وجوه نقدی اقتصاد به سرعت مواجه به انقباض بوده و در ۲۰۲۰ بیش از ۵ درصد کاهش خواهد یافت.

باوجود چالش ها در پنج سال گذشته (۲۰۱۵ – ۲۰۱۹) ارزش واقعی تولید ناخالص داخلی افغانستان به طور اوسط ۲.۷ درصد رشد داشته. پالیسی های حکومت توانست که نرخ انفلاسیون را به سطح پایین نگهدارد، تعادل تجارتی کمی بهتر شود و کسر مالیاتی محدود باشد. نرخ تبادله اسعار تا حدی ثابت نگهداشته شد تا از اثرات ناگوار قیم بلند مواد وارداتی بر قدرت خرید مردم جلوگیری شود. صادرات افغانستان از ۵۷۱.۵ ملیون دالر در سال ۲۰۱۵ به ۸۳۴ ملیون دالر در سال ۲۰۱۹ رشد

کرد. در همین زمان واردات از ۷.۷۲ میلیارد دالر به ۶.۷۷ میلیارد کاهش یافت که در نتیجه عدم تعادل تجارتي به شکل حاشیوی کمتر شد. کمک های خارجی برای مقابله با شاک کووید-۱۹ و بهتر شدن حاشیوی کسر تجارت اجازه داد تا در نیمه اول ۲۰۲۰ کسر حساب جاری به شکل قابل ملاحظه تنقیص یابد.

در پنج سال گذشته جمع آوری عواید و تطبیق بودجه بیشتر از اهداف تعیین شده بود. در سال ۲۰۱۹ تطبیق بودجه حکومت به سطح بی سابقه ۹۳ درصد و جمع آوری عواید از ۸.۷٪ تولید ناخالص داخلی به ۱۵.۷٪ رسید. رشد اقتصادی و انفلاسیون بسیار پایین بود و ازینرو اثر کمتری بر رشد اسمی عواید داخلی به افغانی داشت. این همه مرهون اصلاحات اساسی حکومت و حمایت داومدار جامعه بین المللی دوزر ها در بخش های مدیریت مالی، جمع آوری عواید و مدیریت عامه است.

یک سلسله وسیع اصلاحات تجدید ساختار در ریاست عواید تطبیق شد به شمول تفکیک مالیه دهندهگان به مالیه دهندهگان کوچک، متوسط و بزرگ و تعمیم این تفکیک به دفاتر ولایاتی، مسلکی سازی خدمات مالیاتی، خانه پری سریع فورمه ها و فورمه های الکترونیکی و تطبیق سیستم ادغام شده اداره مالیاتی حکومت.

حکومت در پنج موقعیت منطقهیی دفتر های مالیه دهندهگان بزرگ و متوسط را ایجاد کرده و دو دفتر دیگر بزودی افزون خواهد شد. بر علاوه، قانون مالیات بر ارزش افزوده که جاگزین مالیه انتفاعی تجارت خواهد شد تصویب گردید و تطبیق آن در ۲۰۲۲ پیشبینی میگردد. انتظار میرود که در نتیجه عواید داخلی بین ۲۰۲۲ و ۲۰۲۵ به مبلغ ۰.۶۱ میلیارد دالر افزودی خواهد یافت.

آینده اقتصادی افغانستان بر تجارت، ترانزیت، توسعه سکتور خصوصی، صنایع استخراجی، صادرات انرژی و نیروی کار جوان استوار است. آسیا در نقطه وصل نیمقاره های آسیای جنوبی و آسیای مرکزی که به سرعت به سوی ادغام میرود و بسیا متحرک میباشد قرار دارد.

توسعه تجارت و ترانزیت شمال و جنوب محرک مهم رشد، نه تنها برای افغانستان، بلکه به صورت عموم برای منطقه میباشد، مشروط براینکه همکاری های منطقهیی گسترده تر و زیربنا ها بهتر شوند. باوجود اینکه خطراتی، به شمول ناامنی، استخراج غیر قانونی معادن، فساد، چالش های حکومتداری، وجود دارد که باید مدیریت شود، معادن افغانستان پوتانسیل خیلی بزرگ برای ضرورت های داخلی افغانستان در ساحة مواد ساختمانی دارد و میتواند پاسخگوی تقاضای بین المللی شده در نتیجه عواید مهم مالیاتی و صادراتی ایجاد نماید. افغانستان همچنان میتواند منابع آبی خود را به کار انداخته از طریق صادرات برق منافع اقتصادی بزرگ بدست آورد. مدل سازی های بانک جهانی نشان میدهد که افغانستان با سرمایهگذاری در تولید برق آبی و شبکه وسیع زیربنای انتقال انرژی میتواند، سر از سال ۲۰۲۶، در حدود ۵۰۰۰ میگوات ساعت برق اضافی تولید و صادر کند. هر چند از نگاه تخریکی ممکن است ولی تولید انرژی برای صادرات ایجاب هزینه هنگفت و زمان زیاد میکند. همچنان فرصت های استفاده ناشده کاروبار و قوه کاری جوان افغانستان اضافات حیاتی برای رشد اقتصادی آینده افغانستان میباشد.

اهداف استراتیژی مالیاتی حکومت در جریان دومین چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان عبارتند از: (۱) بلند بردن سطح عواید داخلی از طریق بهتر سازی ادارات مالیاتی، تسریع روند اصلاحات، توسعه بنیاد مالیات و جستجوی عواید جدید. ازین نگاه اهداف ما در سال ۲۰۲۵ مشتمل است بر (الف) بلند بردن تعداد مالیه دهندهگان بزرگ، متوسط و کوچک بالترتیب به، و (ب) ایجاد دفتر مالیه دهندهگان بزرگ، متوسط و کوچک در ولایت و (ج) رسیدن به یک تناسب مالیات در تولید ناخالص داخلی و یا یک تناسب ۶۲.۸٪ عواید بر بودجه در سال ۲۰۲۵. (۲) تأمین تداوم مالیاتی و ثبات اقتصاد کلان با مدیریت بهتر مصارف مالیاتی، قرضه ها و کمک های بین المللی. درحالیکه ما میخواهیم و تلاش داریم به خودکفایی برسیم، در کوتاه مدت، حتی در صورت تطبیق کامل اصلاحات مالیات و گمرکات، بسیج بالقوه عواید توسط حکومت، به علت کوچک بودن قاعده مالیاتی و بلند بودن پیش از پیش مالیات بر عایدات و مالیات انتفاعی، محدود خواهد بود. ازینرو کمک های خارجی به افغانستان باز هم اهمیت حیاتی برای تداوم فعالیت های حکومت و تمویل بودجه ملی و برنامه های ملی دارای اولویت خواهد داشت.

۶.۱. سناریو های قابل پیشینی

با در نظر داشت حالت کنونی اقتصاد افغانستان، عدم اطمینان در مورد جنگ افغانستان و فرآیند صلح، جریان کمک های بین المللی و شرایط اقلیمی، ما برای آینده اقتصاد افغانستان سه سناریو طرح میکنیم. هر یکی از این سناریو ها بر اساس ضرورت های مالیاتی افغانستان و فرضیه هایی که در اولین چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان مطرح گردیده بود و پیش بینی هایی مبنی بر مؤثریت این فرضیه ها از ۲۰۱۵ به این سو میباشد. در پیش بینی های آینده نگر همچنان پاسخ های پلان شده ما را در مقابله با ضربات بحران کووید-۱۹ در نظر گرفته ایم. در همه سناریو ها، پیش بینی های ما استوار بر فرضیه های ذیل است:

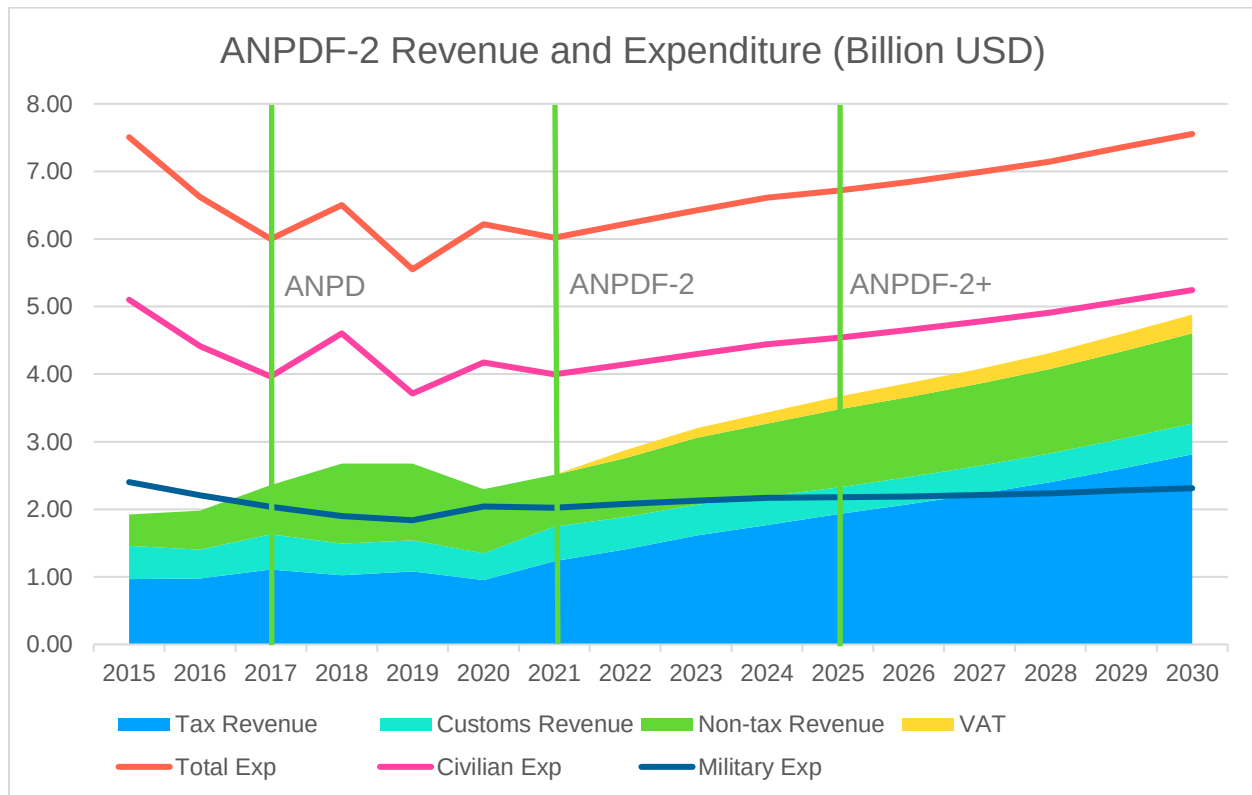
- پیشرفت در راستای ثبات اقتصاد کلان دوام خواهد کرد تا خطرات شاک ها را در حد اقل نگهدارد،
- جمع آوری عواید داخلی (عواید مالیاتی، عواید گمرکی و عواید غیر مالیاتی) همگام به تولید ناخالص داخلی اسمی افزایش خواهد یافت،
- حکومت هزینه های ملکی را در مطابقت با اولویت های ملی و رشد جمعیت بیشتر خواهد ساخت،
- نهاد های موجود سیاسی، اقتصادی و ساختار های حکومتداری بر حال مانده تقویه خواهد شد،
- اثرات دوام بحران کووید-۱۹: در سناریوی پایه فعالیت های اقتصادی و بسیج عواید در بهار ۲۰۲۰ به سطح قبل از کووید-۱۹ بر خواهد گشت، در سناریوی بلند فعالیت های اقتصادی جهش نسبتاً سریع خواهد داشت و در اواخر ۲۰۲۰ به سطح قبل از شیوع وایروس بر خواهد گشت و در سناریوی معکوس با کووید-۱۹ حد اقل تا آخر سال ۲۰۲۱ مواجه خواهیم بود.

۶.۱.۱. سناریوی پایه : برگشت به حالت عادی و تحول تدریجی

سناریوی پایه درین سند بیانگر شرایطیست که وضعیت فعلی مالیاتی برقرار خواهد ماند. تحت این سناریوی تمویل، تشدد به شکل حاشیوی کم میشود که در نتیجه پیشرفت در حدود ۳.۹٪ سالانه در رشد اقتصادی مشاهد میشود، جمع آوری عواید داخلی بیشتر میشود (از ۲.۶۸ میلیارد دالر در ۲۰۱۹ به ۳.۶۷ میلیارد دالر در سال ۲۰۲۵)، کاهش در مصارف امنیتی و افزونی در مصارف ملکی، ناامنی باز هم سرمایه گذاری داخلی را محدود میسازد، جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی و توسعه سریع در استخراج معادن. اثرات کووید-۱۹ به شکل موقت بسیج عواید داخلی را کاهش میدهد و مصارف ملکی را بیشتر میسازد که بعد از آن تنها در نتیجه رشد جمعیت افزایش خواهد یافت. کاهش در کمک های خارجی و دسترسی محدود به قرضه های بلاعوض ساحه را برای سرمایه گذاری در سرمایه و قوای انسانی که میتواند رشد اقتصادی وسیعتر و تحکیم دستاورد های صلح را تامین کند، تنگتر میسازد. برای جبران انقطاع ناشی از کووید-۱۹ و ادامه عرضه خدمات افغانستان همه ساله، تا ۲۰۲۵، به طور اوسط به ۳.۲۶ میلیارد دالر منابع اضافی نیاز خواهد داشت. با در نظر داشت عدم اطمینان از نتیجه مذاکرات بین الافغانی مصالحه، این سناریو محتمل ترین آینده افغانستان خواهد بود. ازینرو ما برنامه های بعدی دارای اولیت ملی را بر اساس فرضیه هایی که در این سناریوی پایه ترسیم شده طرح و برنامه ریزی میکنیم. جدول ۶.۱.۱ و شکل ۶.۱.۱ ارقام را به نمایش میگذارد.

جدول ۶.۱.۱: پیش بینی عواید و مصارف – سناریوی پایه

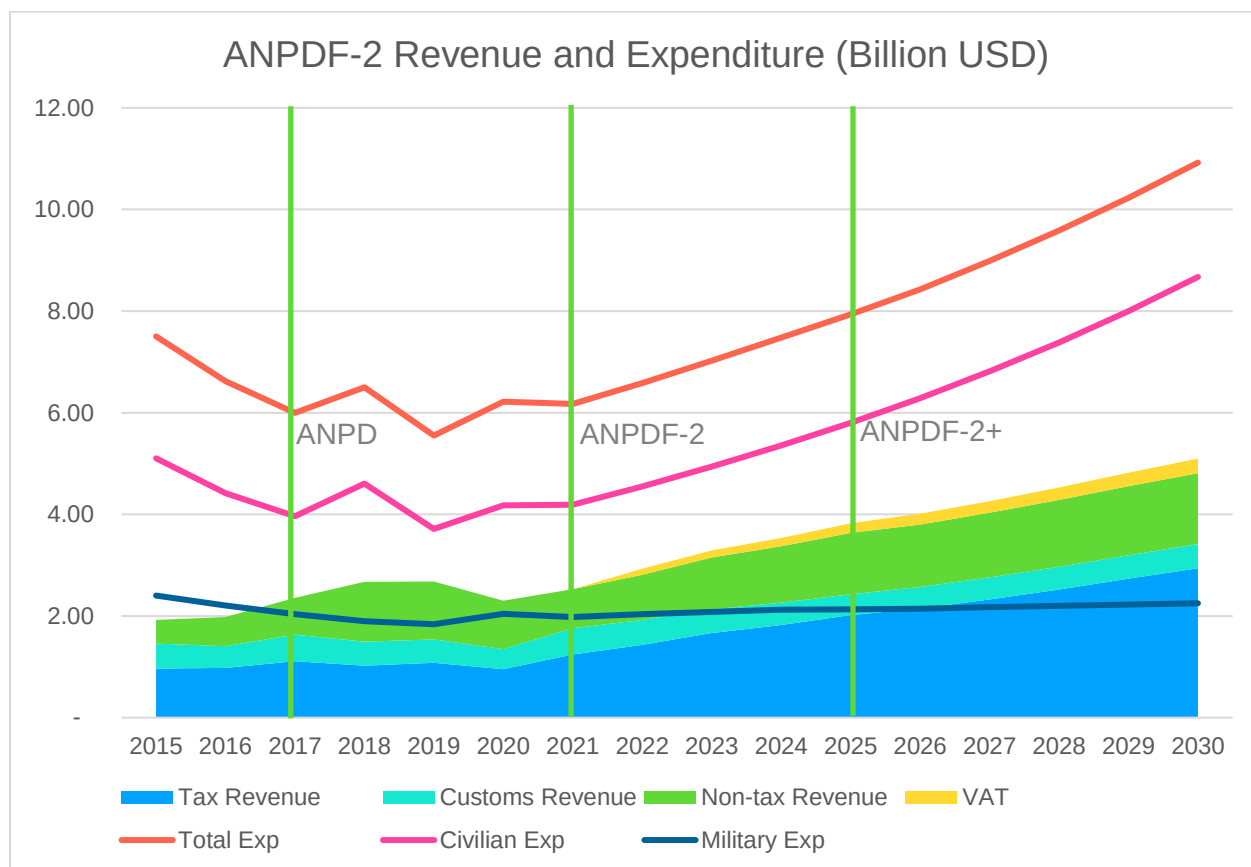
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Actual					Projection										
In USD billion, unless stated otherwise																
Real GDP Growth (%)	1.30	2.40	2.90	2.7	3.9	-5.05	3.62	3.74	3.91	4.02	4.10	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
Nominal GDP	17.52	17.37	18.35	17.89	17.04	17.46	18.85	20.06	21.46	23.20	24.53	26.24	28.12	30.22	32.71	35.36
GDP Per Capita US\$	509.14	490.90	505.57	481.3	447.9	448.41	470.00	485.68	504.57	529.56	543.62	496.45	478.92	465.78	467.97	458.08
Domestic Revenues	1.92	1.98	2.36	2.68	2.68	2.30	2.51	2.88	3.20	3.43	3.67	3.87	4.08	4.31	4.59	4.88
Tax Revenue	0.97	0.98	1.11	1.0	1.1	0.95	1.23	1.41	1.61	1.77	1.93	2.07	2.23	2.40	2.60	2.81
Custom Revenue	0.49	0.43	0.52	0.47	0.46	0.40	0.51	0.48	0.45	0.42	0.39	0.40	0.41	0.43	0.44	0.46
Non-Tax Revenue	0.46	0.58	0.73	1.2	1.1	0.95	0.77	0.87	0.99	1.08	1.16	1.19	1.22	1.25	1.29	1.34
New Policy Measures (VAT)	-	-	-	-	-	-	-	0.12	0.14	0.16	0.19	0.20	0.22	0.24	0.26	0.28
Net Borrowing	-	0.02	0.13	0.3	0.1	0.37	0.16	0.15	0.17	0.19	0.19	0.18	0.19	0.16	0.16	0.17
Total Expenditure	7.50	6.62	6.00	6.50	5.55	6.22	6.02	6.22	6.42	6.61	6.71	6.84	6.99	7.15	7.36	7.55
Total Civilian Expenditure	5.10	4.41	3.96	4.6	3.7	4.17	4.00	4.14	4.30	4.44	4.54	4.66	4.78	4.91	5.08	5.24
Total Security Expenditure	2.40	2.21	2.04	1.90	1.84	2.04	2.02	2.08	2.13	2.17	2.18	2.19	2.21	2.24	2.28	2.31
Total On-Budget Expenditure	5.20	5.28	5.21	5.4	5.4	6.22	6.02	6.22	6.42	6.61	6.71	6.84	6.99	7.15	7.36	7.55
Civilian Expenditure	2.85	3.10	3.24	3.54	3.60	4.17	4.00	4.14	4.30	4.44	4.54	4.66	4.78	4.91	5.08	5.24
Security Expenditure	2.35	2.18	1.97	1.9	1.8	2.04	2.02	2.08	2.13	2.17	2.18	2.19	2.21	2.24	2.28	2.31
Total Off-budget Expenditure	2.30	1.34	0.79	1.07	0.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Civilian Expenditure	2.25	1.31	0.72	1.1	0.1	0.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Security Expenditure	0.05	0.03	0.06	0.01	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financing Gap (Total)	-3.28	-3.30	-2.85	-2.75	-2.75	-3.92	-3.51	-3.35	-3.23	-3.18	-3.05	-2.98	-2.91	-2.83	-2.76	-2.67
Financing Gap (Civilian)	-3.18	-2.43	-1.61	-1.93	-1.04	-1.88	-1.49	-1.27	-1.10	-1.01	-0.87	-0.79	-0.70	-0.60	-0.49	-0.36
as a % of GDP																
Domestic Revenues	11.0%	11.4%	12.8%	15.0%	15.7%	13.2%	13.3%	14.3%	14.9%	14.8%	14.9%	14.7%	14.5%	14.3%	14.0%	13.8%
Total Expenditure	42.8%	38.1%	32.7%	36.4%	32.6%	35.6%	32.0%	31.0%	29.9%	28.5%	27.4%	26.1%	24.9%	23.7%	22.5%	21.4%
Civilian Expenditure	29.1%	25.4%	21.6%	25.7%	21.8%	23.9%	21.2%	20.7%	20.0%	19.2%	18.5%	17.7%	17.0%	16.2%	15.5%	14.8%
Security Expenditure	13.7%	12.7%	11.1%	10.6%	10.8%	11.7%	10.7%	10.4%	9.9%	9.3%	8.9%	8.3%	7.9%	7.4%	7.0%	6.5%
Financing Gap (Total)	-31.9%	-26.7%	-19.8%	-21.4%	-16.9%	-22.5%	-18.6%	-16.7%	-15.0%	-13.7%	-12.4%	-11.3%	-10.3%	-9.4%	-8.4%	-7.6%
Financing Gap (Civilian)	-18.2%	-14.0%	-8.7%	-10.8%	-6.1%	-10.7%	-7.9%	-6.3%	-5.1%	-4.4%	-3.5%	-3.0%	-2.5%	-2.0%	-1.5%	-1.0%
Inflation (Period Average)	0.1%	5.6%	3.1%	0.8%	2.8%	5.1%	4.3%	4.1%	4.5%	5.7%	4.7%	4.4%	4.7%	4.8%	4.9%	5.0%
Exchange Rate (USD/Afs)	61	67	68	71	77	77	77	78	79	80	83	84	86	88	90	91
Population (million)	34.4	35.4	36.3	37.2	38.0	38.9	40.1	41.3	42.5	43.8	45.1	46.5	47.9	49.3	50.8	52.3
Debt Stock (USD Billion)	2.76	2.50	2.38	1.38	1.16	1.34	1.55	1.62	1.58	1.54	1.41	1.52	1.45	1.37	1.31	1.30
Real Average Growth (2021-2030)				4.44												
Development Financing Gap (US\$ billion)/year (2021-2030)																

۶.۱.۲. سناریوی بلند: رشد سریع اقتصادی و انکشافی

سناریوی بلند (ANPDF-2+) بهترین و خوشبینانه ترین سناریو برای آینده اقتصادی افغانستان است. این سناریو بیانگر شرایطیست که در آن موافقتنامه صلح موفقانه با گروه های شورشی به نتیجه میرسد، تعهد قوی همکاران انکشافی در کنفرانس تعهدات نوامبر ۲۰۲۰ به دست می آید، و بیماری فراگیر به پایان میرسد. چون اقتصاد در نتیجه شک کووید-۱۹ در ۲۰۲۰ با سقوط ۵ درصد مواجه شد، اگر این سناریو تحقق یابد ما شاهد رشد وسیع اقتصادی، ازدیاد سرمایه گذاری داخلی، جریان سرمایه گذاری های مستقیم خارجی و امید برای توسعه اقتصادی دوامدار خواهیم بود. در یک افغانستان صلح آمیز، راه برای رشد سریع در میانمدت و درازمدت را سرمایه گذاری بیشتر داخلی، بازدهی سرمایه های فیزیکی و بشری از خارج، تطبیق پروژه های بزرگ در سکتور معادن و زیربنا هموار خواهد ساخت. در کوتاه مدت، اصلاحات عمیق پالیسی و سرمایه گذاری ها بازدهی بلند در ساحت بسیج عواید مالیاتی و غیرمالیاتی خواهد داشت. در میانمدت و درازمدت نتیجه مثبت صلح به شکل کاهش مصارف انکشافی بدون ازدیاد مصارف امنیتی تبارز خواهد کرد. اما یک توافق صلح که مبنی بر شریک ساختن شورشیان در قدرت و در نتیجه انتصاب کارمندان بر بنیاد روابط سیاسی پروسه اصلاح نهاد ها و ظرفیت سازی برای ارائه خدمات را کند تر خواهد ساخت. هزینه امنیتی به مرور زمان کمتر میشود ولی هزینه برای تحکیم صلح (که مجموعاً، بین ۲۰۲۱ و ۲۰۲۵ بالغ بر دو الی سه میلیارد دالر میگردد، و سرمایه گذاری اضافی برای تسهیل رشد اقتصادی (که مجموعاً، بین ۲۰۲۱ و ۲۰۲۵ بالغ بر ۳۰۰ میلیون دالر سالانه خواهد بود) سطح عمومی مصارف را، در میانمدت، بالا خواهد برد. باز هم، با اثرات محدود بحران کووید-۱۹ و حمایت دوتر ها (سالانه در حدود ۳.۸۱ میلیارد دالر تا ۲۰۲۵) مصارف ملکی مستقیماً با رشد و بهتر شدن شرایط زندگی در کوتاه مدت بسته میباشد. شکل ۶.۱.۲ پیش بینی ها را نشان میدهد.

شکل ۶.۱.۲. پیش‌بینی عواید و مصارف : سناریوی بلند

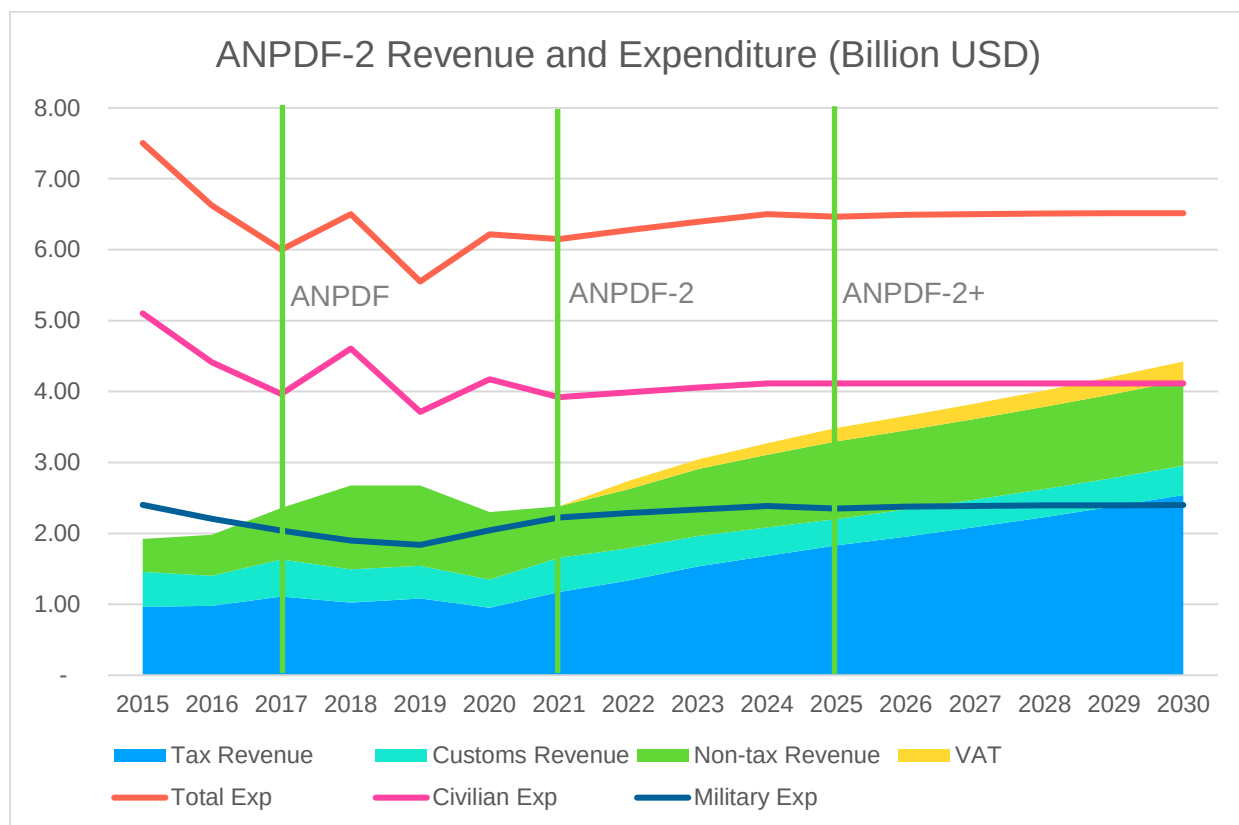

۶.۱.۳. سناریوی معکوس: رکود اقتصادی

سناریوی پیش‌بینی معکوس درین سند بیانگر شرایطیست که تحت آن اثرات کووید-۱۹ دوامدار میماند و افزایش خشونت همراه با کاهش حمایت خارجی ساحه مالیاتی را محدود میسازد. تحت این سناریوی تمویل، کاهش قبل از وقت جریان کمک‌ها و بیشتر شدن خشونت با گذشت زمان منجر به رشد اقتصادی آهسته‌تر (سالانه ۲٪ تا ۲.۵٪)، افزایش در مهاجرت‌های غیر قانونی و فرار مغزها، بیشتر شدن فقر و رشد سریع جمعیت (که در نتیجه تولید ناخالص داخلی سرانه از ۵۷۱ دلار در ۲۰۱۹ به ۴۹۷ دلار در ۲۰۲۴ سقوط خواهد کرد) و جمع‌آوری محدودتر عواید داخلی خواهد شد. بسته‌مجموعی مصارف ملکی – که به شدت تحت اثر مصارف بلند امنیتی، حمایت کمتر دونه‌ها بعد از ۲۰۲۱ و بسیج‌کننده‌تر عواید داخلی – قبل از همه متمرکز بر خروج از بحران کووید-۱۹ خواهد بود و امکانات کمتر برای عرضه خدمات دولتی و سرمایه‌گذاری در رشد آینده عواید وجود خواهد داشت. اگر این سناریو تحقق یابد ما مجبور خواهیم شد که برنامه‌های دارای اولویت ملی را از نو اولویت‌بندی نموده‌ام در کمیت و هم در ساحه پوشش آن کاهش وارد کنیم. مبلغ کمک‌های خارجی که افغانستان برای تمویل مصارف ملکی و امنیتی نیازمند آن خواهد بود، تحت شرایط سناریوی معکوس، بالغ بر ۱۶.۶۸ میلیارد دلار الی ۲۰۲۵ خواهد بود.

شکل ۶.۱.۳. پیش بینی را ارائه میدارد

شکل ۶.۱.۳. پیش بینی عواید و مصارف : سناریوی معکوس

۷. ترتیب اندازه گیری تاثیرات و نتایج

شکل‌دهی اساسات برای صلح پایدار و خودکفایی

از طریق ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار

با حمایت از صلح، بهبود حکومنداری و حاکمیت قانون، مبارزه با فساد، کاهش فقر، ترویج مشاغل پایدار، ایجاد زیرساخت‌های اصلی و توسعه

اهداف ملی

آجندای ایجاد صلح افغانستان

اهداف راهبردی

آجندای دولت‌سازی افغانستان

اهداف راهبردی

۵.۴: ایجاد یک محیط سالم برای ادغام مجدد جنگجویان سابق، بیجا شده‌گان داخلی و مهاجرین بازگشته به وطن به اقتصاد و جامعه افغانستان.

۵.۱.۱: تلاش برای رسیدن به یک توافق سیاسی پایدار برای جنگ افغانستان از طریق یک فرایند صلح و آشتی به رهبری، مالکیت و کنترل افغانستان. **۵.۱.۲:** سوق دادن روند صلح را به سمت هدف نهایی یک کشور آزاد، دموکراتیک و متحد، در صلح باخود و با جهان.

۵.۲: حفظ و تقویت قابلیت‌های نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان برای حفظ ثبات کشور، حفاظت از قانون اساسی و جمهوریت و مبارزه با جرایم سازمان یافته.

حفظ و تامین حقوق اساسی و آزادی‌های شهروندان با تقویت بخش‌های عدلی و قضایی. **۵.۳:**

۵.۹: ایجاد زیرساخت‌های پایدار و انعطاف پذیر برای بهبود فعالیت‌های اقتصادی و افزایش صادرات و درآمد از طریق سرمایه‌گذاری هدفمند در سکتورهای انرژی، مواد معدنی، حمل و نقل، ارتباطات و پروژه‌های ادغام منطقه‌ای.

۵.۱.۵: بهبود در عرصه‌های مبارزه با فساد، حکومنداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر. **۵.۲:** جمع‌آوری عواید و بهینه‌سازی مصارف برای تامین هزینه تحول با احیای پایداری مالی و اطمینان از ثبات اقتصاد کلان.

۵.۶: ایجاد سرمایه انسانی تا همه افغانها بتوانند در تحقق پتانسیل اقتصادی مشارکت نموده و از آن پشتیبانی نمایند.

۵.۷: گسترش دادن زیرساخت‌های اصلی و خدمات اجتماعی را از طریق شوراهای انکشافی قریه‌جات به همه قریه‌ها و توانمند سازی قریه‌ها در مناطق شهری و روستایی تا اهداف توسعه خود را تعیین و به دست آورند و پتانسیل رشد طولانی مدت خود را گسترش دهند.

۵.۸.۱: ارتقای موثر و کارای تطبیق پروژه با افزایش ظرفیت در برنامه ریزی، تطبیق، حسابرسی، امور مالی و تدارکاتی. **۵.۸.۲:** اطمینان از مشارکت موثر عامه و خصوصی و جامعه مدنی در طرح و تطبیق پروژه‌ها.

۵.۱۰: ارتقا ظرفیت مراقبت‌های صحتی برای دستیابی به پوشش صحت جهانی (UHC) و به حداقل رساندن بار مالی مربوط به سلامت مردم.

آجنډای ایجاد بازار افغانستان

اهداف راهبردی

اجنډای

ه.ر 11: گسترش دادن ابزارهای مشارکت بین المللی را از مساعدت به تجارت، ترانزیت، سرمایه گذاری، تضمین ها و شبکه های دیجیتال دانش.

ه.ر 12.1: ارتقادهی زراعت پایدار با توسعه ابتکارات جدید طراحی شده برای تحریک رشد محصولات زراعتی موجود و جدید برای مصرف داخلی و صادرات. ه.ر 12.2: بهبود مدیریت موثر تولید و بهرهوری زراعتی برای اطمینان از امنیت ملی غذا و افزایش درآمد خانوار. ه.ر 12.3: ایجاد یک سکتور استخراجی دانش بنیان، پایدار، شفاف و کارآمد که توسعه گسترده و فراگیر افغانستان را پشتیبانی کند.

ه.ر 15: پایان به خشونت علیه زنان و افزایش نقش زنان به عنوان عوامل فعال تغییر در روندهای ایجاد صلح، دولت سازی و ایجاد بازار.

ه.ر 13: تسریع صنعتی سازی فراگیر و پایدار با ایجاد صلح پایدار و بهبود امنیت و ثبات.

ه.ر 14: تبدیل کردن شهرهای افغانستان به کانون های رشد اقتصادی با افزایش فرصت های اشتغال شهری، به ویژه برای جوانان و زنان و کاهش فقر شهری، نیمه شهری و روستایی.

- ن.م. 5.1.1: تقویه تحرک در مورد مبارزه با فساد
- ن.م. 5.1.2: بهترسازى حکومتداری در مدیریت سکتور عامه
- ن.م. 5.1.3: بهتر سازى حکومتداری محلی با ایجاد ادارات توسعه منطقه یی برای طرح، پلانگذاری، نظارت و تطبیق پروژه های انکشافی
- ن.م. 5.1.4: ایجاد خدمات ملکی مسلکی از طریق آموزش ها و ظرفیت سازی سیستماتیک و پروسیجر های شفاف استخدام
- ن.م. 5.1.5: تقویه سهمگیری افغانستان در حکومتداری جهانی
- ن.م. 5.1.6: محو یا کاهش قابل ملاحظه کار اطفال و پایان دادن به استثمار، شکنجه، آزار جنسی و خشونت علیه اطفال
- ن.م. 5.2.1: بهتر سازى جمع آوری عواید و مدیریت مالیاتی
- ن.م. 5.2.2: اتخاذ تدابیر برای جمع مصارف
- ن.م. 5.2.3: ادامه تطبیق استراتیژی همه جانبه اصلاح مالیات عامه از دیدگاه مبارزه با فساد

- ن.م. 6.1: ازدیاد جذب در مکاتب و بهتر سازى ظرفیت معلمان
- ن.م. 6.2: تهیه خدمات قبل از مکتب باکیفیت و متوازن برای پسران و دختران خصوصاً در ساحات دور افتاده
- ن.م. 6.3: بهتر سازى نرخ شمولیت در مکاتب و سواد آموزی برای بزرگسالان با توجه خاص برای تعلیم دختران
- ن.م. 6.4: تأمین شمولیت اطفال داری نیاز های خاص و اطفال بازگشت کنندگان و بیجاشده گان داخلی
- ن.م. 6.5: تنظیم مراکز تعلیمی اسلامی برای ازدیاد جذب شاگردان در ساحاتی که جذب مکاتب ضعیف است
- ن.م. 6.6: بهتر سازى رسترسی به تحصیلات عالی و تعلیمات تخنیکى و مسلکی
- ن.م. 6.7: بهتر سازى ظرفیت های استادان و پرسونل تحصیلات عالی از طریق سکالرشپ ها و فرصت های تعلیمی داخل کشور برای استادان پوهنتون

- ن.م. 7.1: کاهش فقر و عمیق ساختن رابطه بین دولت و مردم با بهترسازى خدمات از طریق شورا های قریه
- ن.م. 7.2: کاهش بی کاری از طریق بسیج شورا های محلی با تکیه بر کاهش فقر به وسیله ابتکارات مانند حمایت اجتماعی، و برناه های ایجاد کار که نیاز به قوای بشری دارد
- ن.م. 7.3: تشویق شورا های قریه برای سهمگیری در طرح، تطبیق و نظارت خدمات اجتماعی ممانند صحت، تعلیم، و حمایت از سکتور کشاورزی محلی

ن.م. 8.1

- ن.م. 9.1: بهتر سازى دسترسی دوامدار به آب، برق و سهولت های بهداشتی برای همه شهروندان
- ن.م. 9.2: بهتر سازى دسترسی به ترانسپورت، مخابرات و انتر نت برای همه شهروندان
- ن.م. 9.3: بهتر سازى پلانگذاری، تطبیق و عملی سازى سلسله زیربناه، سیاست سازى و اصلاحات قانونی
- ن.م. 9.4: تأمین شفافیت و حسابدهی در استعمال منابع مالیاتی که برای توسعه زیربنا تخصیص داده شده
- ن.م. 9.5: توسعه همکاری های خصوصی و عامه و تشویق سکتور خصوصی برای سرمایه گذاری در زیربنا ها

- ن.م. 10.1: بهتر سازى وضعیت تغذیه زنان و اطفال و توسعه پوشش متود های فامیلی پلاننگ
- ن.م. 10.2: طرح و تطبیق برنامه های مؤثر برای محو پولیو و توپرکلوز
- ن.م. 10.3: کاهش چالش ها در دسترسی به واکسیناسیون پولیو
- ن.م. 10.4: تحت پوشش گرفتن اطفالی که به آنها رسیده گی نشده در ساختخارج از دسترس
- ن.م. 10.5: بهتر سازى دسترسی زنان به خدمات صحی توالد و تناسل